

4207-1933 n. 1933 júl 20. -

90

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REEORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

NAGYVÁRADON, 1933 MÁJUS 22. ÉS 23.
NAPJAIN TARTOTT ÉVI RENDES KOZ-
GYÜLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA

Nyomtatott

A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN ORADEA - NAGYVÁRADON
1933.

**A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REEORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET**

**NAGYVÁRADON, 1933 MÁJUS 22. ÉS 23.
NAPJAIN TARTOTT ÉVI RENDES KÖZ-
GYÜLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA

Nyomatott
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN ORADEA – NAGYVÁRADON
1933.

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REF. EGYHÁZKERÜLET
Nagyváradon, 1933 május 22. és 23-ik napjain tar-
tott évi rendes közgyűlésének és bírósági ülésének

JEGYZŐKÖNYVE.

JELLEN VOLTAK:

Sulyok István püspök és **dr Thúry Kálmán**
főgondnok elnöklete alatt:

A jegyzői karból: Csernák Béla lelkészi főjegyző és
dr Soos István világi főjegyző, Arday Aladár lelkészi
aljegyző és dr Olosz Lajos világi aljegyző.

Tanácsbírói karból: Boros Jenő, Debreczeni István,
Papp József, Szombathy Szabó István, Takács Zsigmond
lelkészi; dr Ajtai Nagy Gábor, Bónis Elemér, dr Köl-
csey Ferenc, dr Kolzó Jenő, dr Ujfalussy Sándor világi
tanácsbírák.

Egyházkerületi ügyész: dr Harcsár Géza.

Egyházkerületi tanügyi tanácsos: Kursinszky Kálmán.

Egyházkerületi pénztárnok: Kovács József.

Egyházkerületi számvevő: Vargha László.

Egyházmegyék részéről:

A bánsági egyházmegyéből: Bálint Miklós e. m.
gondnok, Keresztes József lelkészi, dr Szatmáry Lajos
világi képviselő.

A bihari egyházmegyéből: Vadai Béla esperes,
Telegdi József gondnok, Balajthy Jenő, Könyves János

lelkészi, dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla világi képviselő.

Az érmelléki egyházmegyéből: Végh József esperes, Pappszász Lajos gondnok, Kalmár István, Szabó Zoltán lelkészi, dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos vil. képviselő.

A nagybányai egyházmegyéből: Széll György esperes, dr Böszörményi Emil gondnok, Oláh Sándor, Sárközy Lajos lelkészi, Uray Jenő, Nagy Béla világi képviselő.

A nagykárolyi egyházmegyéből: Gönczy Sándor esperes, dr Nagy Sándor gondnok, Kovács Lajos lelkészi, dr Falussy Árpád világi képviselő.

A nagyszalontai egyházmegyéből: Kassay Béla esperes, Szabó Zoltán gondnok, Nagy Zoltán, Jakab Viktor lelkészi, Fráter Emil világi képviselő.

Középiskolák képviseletében:

Ligeti Imre szatmári főgimn. igazgató, Bakcsyné Korbuly Irén a szatmári leánygimnázium igazgatója, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet a nagyváradi leánygimnázium igazgatója.

Elemi iskolák képviseletében:

Bartha István börvelyi, Csóka Lajos asszonyvásári, Seress László nagyszalontai tanító.

1. szám. A királyhágómelléki református egyházkerület Nagyváradon, 1933 május 23-án egybegyűlt tagjai a XC-ik zsoltár első versének eléneklésével kezdik munkájukat, mely után Püspök ur a közgyűlés tagjainak lelkét a következő imádsággal vezeti Isten elé:

Örökké való Isten, mennyei Atyánk, mielőtt az eke szarvára vetnők kezeinket, alázatos könyörgésünket a hitnek és bizodalomnak szárnyain emeljük Hozzád a magaságos egek felé. Tudjuk, hogy „ha az Ur nem építi a

háza: hiába fáradsz, akik azt építik; ha az Úr nem őrizi a várost, hiába vigyáznak az őrzők [Zsolt. 127. 1]". Tudjuk azt is, hogy „sem aki plántál valami, sem aki öntöz; hanem Isten, aki előmenetelt ad [I. Kor. III. 7.]".

Midőn ezen a helyen, ahol hívó szavadra az égnek minden tájéka felől összegyülekezünk, lélekben megindulva, megállnak lábaink, mélységes hálával teszünk bizonyosságot amellett, hogy „Isten a mi oltalmunk és erősségünk és igen alkalmas segítségünk a mi nagy nyomoruságainkban [Zsolt. 46. 2]". Oh Úram, ha Te nem lettél volna közel hozzánk az elmúlt esztendőben, ha vessződ és botod nem vigasztalt volna minket azon a sötét úton, amelyen testvératyánkfiaival súlyos kereszttel vállainkon, meg-megroskadva, szinte vérrel verejtékezve hordozzuk terheinket, összetörtünk volna a megpróbáltatások terhe alatt és omló könyvekkel áztatnók összetört és elpusztult drága értékeinket. A megtartásért légy áldott Istenünk; dicséret, dicsőség és tisztesség szálljon szent nevedre örökkön örökké!

Atyánk és Istenünk, sötét felhők tornyosulnak még mindig fejünk felett s a hajnalnak a virradást jelző fényessége nem látszik fölhatni az égboltozatnak alsó peremjén. Közel és távolban mindenfelé viharok járnak s villámok rázzák meg a földet lábaink alatt. Az anyagi nyomoruság árvizeinek veszedelmes szelektől hányt-vetett habjai a magasságokig csapdosnak s egyre mélyebben szélesednek a forgó örvények, pusztulás sirja felé sodorván ősi örökségeinket s jobb jövődőhöz fűződő forró vágyainkat és reményeinket. Igen: „mindenütt nyomorgattatunk, de nem szorítottatunk meg; kételkedünk de mindenestől nem esünk kétségbe [2. Kor. IV. 8]".

Óh áldott Szentháromság, egy igaz és örök Isten! A bölcs akaratod szerint reánk következő jövődőre nézve tovább is Te reád vetjük minden gondjainkat, megváltozhatatlan szeretetedbe és elfogyhatatlan kegyelmes gondviselésed szárnyai alá helyezük anyaszentegyházunk, iskoláink és szenvedő, küzködő magyar fajunk sorsát. Hallgass meg imádságunkat; ne rejtse el orcádat tőlünk, hajtsd hozzánk füleidet és hallgass meg minket az Úr Jézus Krisztus nevében kérünk. Ámen.

2. szám. Főgondnok ur a közgyűlest a következő beszéddel nyitja meg :

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Hagyományos szokást követve e közgyűlésünk megnyitását is felhasználom arra, hogy rövid áttekintést teszek egyházunk jelenlegi helyzetére és jövő életének lehetőségeire. Nem azért teszem ezt, mintha az én szerény megállapításaim kijelölhetnék az isteni gondviselés számára fenntartott utakat, de úgy vélem, hogy a vezetőknek mindenkor kötelességük nyitott szemmel nézni a tényeket, meg látni a bajokat és keresni azokból a kivezető utakat.

Az utolsó néhány esztendő alatt állandóan fokozódó nyomás nehezedett az emberi közösségek minden rétegeire. A világ anyagi helyzete teljesen nivellálódni kezd az általános, minden népre kiterjedő nyomoruságban. Ha van is még elvétve vagyoni jólét, ennek jelentősége a százmilliók nyomoruságával szemben egészen jelentéktelen s hatásában bizonytalan, mert a munka csődje, a vagyonoknak végzetes pusztulása nem ismer országhatárokat, hanem, mint az orkán, keresztül száguld az egész földkerekségen és ledönteni igyekszik mindent, ami útjában áll.

A látóhatár tehát valóban borús. Mindenki aggodalomban s a lelkére nehezedő bizonytalanságban él. Történelmi nehéz idők terheit vonszoljuk egyéni és egyházi életünkben egyaránt, mert az ember halandó és örökéletű componenseinek viszonylatában az anyagi lét nélkülözhetetlen tényezői le nem becsülhető fontossággal bírnak.

E kapcsolat folytán egyházi életünk az isteni gondviselés próbatételének szenvedő alanyává vált. Egyházközségeink roskadoznak, sokan közülök már a lét és nemlét határmezsgyéjén járnak s mint egy kialudni készülő gyertyaláng, küzdenek a nyomor sötétségével szemben.

Ebben az általános leromlásban, amely az egyház hivein keresztül intézményeink létét teszi kérdésessé, az anyagi létfeltételek hiányát a dolgok természetes következményeként elsősorban egyházi tisztviselőink érzik meg. Ezelőtt még csak a tanulóink nyomoruságáról panaszkodtunk, ma már azonban ott tartunk, hogy ritka a nem éhező lelkész is. Az állami congrua többszöri leszállítása egy

egészen jelentéktelen összegre akkor következett be, amikor a lelkeszi kar anyagi helyzetét a díjlevelekben foglalt járandóságok már egyáltalában nem biztosították és így az állami támogatás fokozottabb teljesítése mindenképen indokolt lett volna. E helyett tetemes hátralékok kifizetését várják szorongva lelkeszeink, akiknek, mint kisebbségi állampolgároknak az egyenlőtlen elbánásnak anyagi hátrányán felül az alsóbbrendűség keserű megaláztatását is el kell viselniök. Ugyanez az érzés keríti hatalmába lelkünket, ha tanítóink és iskoláink helyzetére gondolunk. Nem vitatható ugyanis az államnak az a kötelessége, hogy a kisebbségi egyházak iskoláit is megfelelő támogatásban részesítse. Ezzel szemben nemcsak azt látjuk, hogy tanítóinkat egyetlen bani segélyben nem részesíti az állam, sőt arról sem rendelkezik, hogy egyöntetű s a törvénynek megfelelő eljárás követtessék a városi és községi 14 % nyi adóösszeg felosztásánál, de ugyanakkor állami iskolákat tart fent a lakosság súlyos megterhelésével oly helyeken, ahol a felekezeti iskolák a helyi oktatás feladatait kifogás nélkül, elegendőleg megoldják.

A kisebbségi egyházaknak ez a tervszerű s engesztelhetlen háttérbe szorítása állandó órállásra és közbelépésekre kényszeríti egyházi életünk vezetőségét. Sajnosan kell azonban e helyen megállapítanom, hogy az állami kormányzatnak ez a folytonos ostromlása lényegbe vágó jogainkat és létünket érintő kérdésekben alig ér el valami eredményt. Ennek ellenére sem adjuk fel a reménységet, hogy egyházunk magasabbrendű célkitűzései és lojális magatartása végre is jobb belátásra fogják bírni az ország kormányzására hivatottak lelkét és a kirívó egyenlőtlen ség fájdalmas sebeit be fogják gyógyítani.

Az általam fentebb vázolt materiális helyzet miatt csaknem tehetetlenül áll a mi szervezetünk a rombolva haladó veszéllyel szemben, melynek vámszedői a háboru vagy a forradalom rémképeinek felidézésével igyekeznek az egyháztól eltéríteni s odavezetni a tömegeket, ahol az ő vetéseik érlelik meg az emberi önzés és gonoszság véres kalászeit.

De csakugyan tehetetlenül állunk-e mi a viharral szemben s nem tudjuk-e szilárdan megvetni lábainkat az erkölcsi

élet talaján csak azért, mert ma egy kicsit éhezünk, egy kicsit fázunk, mert ruházatunk már feslett?!

Több lesz-e a kenyérünk, tüzelőnk s jobb lesz-e a ruhánk akkor, ha rezignáltan elhagyjuk őrhelyeinket s megyünk vakon a sötétbe?!

Vajjon mindaz, amit jó időkben értéknek tartottunk, most haszontalan ócskaság, értéktelen limlom lett csak azért, mert anyagiakban szükségét szenvedünk?!

Nem, tisztelt testvéreim, a szellemi érték nem devalválódik soha; csak az ember felfogása az, amely emelkedik vagy süllyed aszerint, hogy az anyagi lét minő hatást gyakorol reá.

Ma a lelkierő, a hitűség, a bizalom válsága észlelhető tagjaink sorában s ez a tömegpsychosis sűrűn szedi áldozatait éppen abban az időben, mikor a lelkünk az egyedüli erő a világot fojtogató bajok leküzdésére.

De hogyan keltsük fel népünket a fásultságba dermedő közönyből s hogyan értsük meg vele, hogy ez a küzdelem az ő javaiért folyik?

Semmi esetre sem azzal a megszokott s a faji érzésre s a nemzeti öntudatra alapított körülírással, hogy a református egyház a magyar nép ügye, hanem inkább azzal, hogy az egyes egyháztagoknak ügyes bajos dolga, gondja a református egyház ügye is, mert ez az egyház védőpaizsa, melegedő hajléka, hús árnyékot adó fedele, gondos édesanyja akar lenni minden fiának.

Ez a felfogás s ennek gyakorlati megvalósítására való törekvés, vagyis a néppel való helyes viszony újból való felismerése az az út, amelyet követnünk kell, de minél hamarabb s minél nagyobb lelkesedéssel, nehogy a késlekedés visszavonhatlanul elszalassza a mentésnek ma még nyitva álló lehetőségét.

Azt hirdetem én évek óta benső meggyőződéssel, hogy különösen az egyházi szervezet alsó tagozataiban nem a bürokratizmus a fődolog amellyel rendesen ki is merül az egyházépitő tevékenység, habár félre ne értessem, törvényes rendnek is kell lenni, hanem a hivekkel való belső kapcsolat megteremtése hozhatja meg csak az egyházi élet megújodását.

Teremtsük meg tehát a mai ideológiával szemben, amely csak folyton áldozatot követelő egyházat állítja

népünk elé, azt az új egyházat, amely barátja, tanácsadója, segítője akar lenni a mi súlyos helyzetben vergődő hittestvéreinknek.

Amikor e gondolatokat egyházkerületünk minden lelkészének, tanítójának s vezető emberének szíves figyelmébe ajánlom és őket a nehéz időknek megfelelő buzgó, türelmes, mélyen szántó munkásságra atyafiságos szeretettel felhívom és serkentem, megemlékezni kívánok még azokról a súlyos veszteségekről is, amelyet a halál aratása legutóbbi közgyűlésünk óta munkás embereink sorában okozott

Hosszu és érdemes munka elvégzése után megtértek őseikhez Havas Gyula és Böszörményi Lajos volt eszerek, Regéczy Sándor volt tanár, Kovássy Ákos volt egyházközségi főgondnok. Buzgó munkásságának terét hagyta el Thamássy Géza és Kovács Gábor volt lelkész és Bartha Bálint tanító. De a testvér erdélyi kerületet is súlyos veszteség érte egyik legbuzgóbb és legértékesebb munkáságu világi emberének dr. Garda Kálmán enyedi kollégiumi főgondnok, kerületi igazgatótanácsi tagnak elhunytával.

A romániai magyar ev. egyházkerületet is súlyos veszteség érte br. Ambrózy Andor főfelügyelő elvesztésével.

De szlovenszkói kálvinista testvéreinkre is súlyos csapást mért az isteni gondviselés, kiváló vezetőjük Péter Mihály püspök elhalálózásával.

Kegyeletes hálával gondolunk e nehéz harcokat megvívott derék munkásainkra s emléküket a jövő nemzedék okulására példaadó emlékként őrizzük meg.

Atyafiságos szeretettel köszöntöm ezek után kerületi közgyűlésünk alkotó tagjait s a közgyűlést elnöktársam nevében is megnyitottnak jelentem ki

3. szám. Főjegyző jelenti, hogy közgyűlésünk megtartását a nagyváradi állami rendőrség 14859—1933. sz. alatt engedélyezte.

Közgyűlésünk sajnálattal veszi tudomásul, hogy egyházkerületünk csak rendőri engedélyhez kötötten tarthat közgyűlést.

4. szám. Közgyűlésünk Ofelségéhez a királyhoz a következő táviratot küldi:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Közgyűlése 1933 május 23-iki ülésében alattvalói hódolatát ajánlja fel II. Károly király öfelségének abban a szilárd meggyőződésben, hogy az ország első személyének fenkölt gondolkozása teljesen megérti a haza és társadalmi rend érdekében az egyháztól végzett munka értékét és teljes erejével támogatja azt a tevékenységet. *Sulyok* püspök, *Thúry* főgondnok, elnökök.

Közgyűlésünk táviratilag üdvözölte még a miniszterelnököt és kultuszminisztert.

5. szám. Főjegyző az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjainak névsorát felolvassa és jelenti, hogy közgyűlésünkön 51 szavazati joggal biró tag jelent meg.

A közgyűlés megjelent tagjainak névsorát lásd a jegyzőkönyv elején.

6. szám. Főjegyző jelenti, hogy a közgyűlés alkotó tagjai közül távolmaradásukat kimentették dr Szabolcska László bánási esperes, Martininé Scheint Lujza szatmári felső kereskedelmi iskola igazgatónöje, Czina Sándor borsi tanító és Miskolczy Jenő a szalontai egyházmegye világi képviselője és Peleskey Sándor a nagybányai e. m. egyik lelkészi képviselője.

Tudomásul szolgál.

7. szám. Az egyházmegyék a megejtett általános tisztújítás eredményét bejelentik, e szerint

a bánási egyházmegyében 1932. évvel kezdődő 10 évi ciklusra esperes dr Szabolcska László temesvári lelkész, gondnok Bálint Miklós resicai gyárigazgató,

a bihari egyházmegyében az 1933. évvel kezdődő ciklusra esperes Vadai Béla élesdi lelkész, gondnok Telegdi József mezőtelegdi birtokos,

az érmelléki egyházmegyében az 1933. évvel kezdődő ciklusra esperes Végh József érmihályfalvai lelkész, gondnok Pappszász Lajos csokalyi birtokos,

a nagybányai egyházmegyében az 1933. évvel kezdődő ciklusra esperes Széll György avasujvárosi lelkész, gondnok dr Böszörményi Emil szatmári ügyvéd,

a nagykárolyi egyházmegyében az 1931. évvel kezdődő ciklusra esperes Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész, gondnok dr Nagy Sándor erdődi ügyvéd,

a nagyszalontai egyházmegyében az 1926. évvel kezdődő ciklusra esperes Kassay Béla tenkei lelkész, gondnok Szabó Zoltán nyug. tábornok, Arad.

Közygylésünk az egyházmegyék jelenlését tudomásul veszi.

8. szám. A Szavazatlontó-Bizottság jelenti, hogy *egyházkerületi világi aljegyzőségre* dr Olosz Lajos 148, Tereh Géza 56, dr Farkas Antal 1 szavazatot nyervén: dr Olosz Lajos 91 abszolút szótöbbséggel megválasztott.

Egyházkerületi világi tanácsbiróságra dr Ujfalussy Sándor 201, Kozma Lajos 2, Tereh Géza 2, dr Helmezy József 1 szavazatot nyervén: dr Ujfalussy Sándor 197 abszolút szótöbbséggel megválasztott.

Egyházkerületi tanárképviselőknek Ligety Imre 200, Bakcsyné Korbuly Irén 200, Martininé Scheint Lujza 200, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet 200 szavazattal megválasztottak.

Egyházkerületi tanítóképviselőségre Bartha István 199, Seress László 195, Czina Sándor 185, Csóka Lajos 184 szavazattal megválasztottak. Szavazatokat nyertek még Beregi István 7, Kádár Károly 3, Karikás Sándor 2, Oltmayer Gyula 2, Tóth Zsigmond 7, Szöke József 1, Sarkadi Nagy Ferenc 1, Herczeg Kálmán 1, Bujdosó Lajos 1, Kósa Károly 1, Csösz József 1, Kiss Ferenc 1 szavazatot.

Közygylésünk a választás eredményét tudomásul veszi és megerősíti.

Dr Olosz Lajos világi aljegyző és dr Ujfalussy Sándor világi tanácsbíró az esküt leteszik és Püspök ur szives üdvözlő szavai után, szolgálatjukat lelkes szavakban ajánlják fel magyar református egyházunknak.

Megállapítja közgyűlésünk, hogy a tanár és tanítóképviselők megbízatása E. T. I. tc. 61. §. d) és e) pontja értelmében 5 évre, tehát 1933—1937-ig terjed.

9. szám. A Szavazalbontó-Bizottság jelenti, hogy *zsinati rendes lelkészi tagnak* Vadai Béla 206, Takács Zsigmond 201 szavazattal megválasztottak. Szavazatot nyertek még Nemes Elemér 2, Boros Jenő, Debreczeni István, Peleskey Sándor, Oláh Sándor, Sárközy Lajos 1—1 szavazatot.

Zsinati világi póttagnak dr Kölcsey Ferenc 207, dr Soos István 206 szavazattal megválasztottak. Szavazatot nyertek még dr Farkas Antal, Tereh Géza 1—1 szavazatot.

Zsinati tanítói póttagságra Tóth Zsigmond 152, Karikás Sándor 50, Czina Sándor, Kádár Károly, Oltmayer Gyula 1—1 szavazatot nyervén, Tóth Zsigmond 99 abszolút szótöbbséggel megválasztott.

Közgyűlésünk igazolja, hogy a zsinati lelkészi rendes tagságra Vadai Béla élesdi lelkész, bihari egyházmegyei esperes és Takács Zsigmond gálospetri i lelkész egyházkerületi tanácsbíró,

zsinati világi póttagságra dr Kölcsey Ferenc egyházkerületi tanácsbíró, Domahida és dr Soos István egyházkerületi világi főjegyző, Nagyvárad,

zsinati tanítói póttagságra Tóth Zsigmond tanító Érmihályfalva, megválasztott s elrendeli, hogy a megválasztott zsinati tagok részére a 16—1927. sz. határozat 3. és 4. pontja értelmében a megbízó levél

kiadassék s a választásról a zsinat elnöksége értesíttessék.

A megüresedett két zsinati lelkészi pótlagságra a választást elrendeli s a szavazatok beküldésének határnapjául 1933 szeptember 1-ét kitüzi,

a szavazatok felbontásával a közgyűlésnek Nagyváradon lakó tagjait megbizva s erről Püspök urat jegyzőkönyvi kivonaton értesili.

10. szám. A Szavazatbontó-Bizottság jelenti, hogy érvénytelen szavazatot adott a bánási egyházmegyéből Krassófüzes, a bihari egyházmegyéből Jákóhodos, amennyiben a szavazólapokra csak egy pecsétet tett, a nagybányai egyházmegyéből Felsőbánya az egyházkerületi tanítói képviselőkre adott szavazatát csak a lelkészi pecséttel látta el, Józsefháza a szavazólapokra a beszólgáló lelkész az apai pecsétet nyomta rá, a nagykarolyi egyházmegyéből Bere a világi aljegyzőségre és tanácsbiróságra összefoglaltan adta le szavazatát és nem állapítható meg, hogy kit óhajt aljegyzőnek és kit tanácsbirónak, Pusztadaróc az egyházkerületi tanári képviselőkre adott szavazatán nem volt pecsét.

Szavazatot nem adott a bánási egyházmegyéből Dunaszentilona, Ujmosnica, a bihari egyházmegyéből Hegyközkovácsi, Hegyközpályi, Nagyszántó egyházkerületi tanári és tanítói képviselőkre, Pósalaka zsinati tanítói pótlagságra, az érmelléki egyházmegyéből Asszonyvására egyházkerületi világi aljegyzőségre, a nagybányai egyházmegyéből Csengerbagos egyházkerületi tanítói képviselőségre, Szamoskrassó csak a tanítói képviselőre szavazott, Adorján pedig sem tanári, sem tanítói képviselőre nem szavazott.

Közgyűlésünk az érvénytelen szavazatot adott, vagy szavazatát be nem küldött egyházközségek névsorát további eljárás végett az illetékes esperesi hivataloknak megküldi.

11. szám. Püspök ur jelenti, hogy a múlt év május 25-én tartott közgyűlésünk hódoló táviratára őfelsége a király kabinetirodájából kegyelmes válasz érkezett.

Közgyűlésünk a királyi kegyelmes választ alattvalói hódolattal tudomásul veszi.

12. szám. Romániai református egyház zsinatának elnöksége 25—1932. sz. alatt tudatja egyházkerületünkkel, hogy a zsinat II. ülőszakában 371. sz. alatt határozattá emelte a következő javaslatot:

„Addig is, míg a lelkészek képesítéséről és alkalmazásáról szóló II. törvénycikk elkészülhet és életbe léptethető lesz, a lelkészek felszentelésére vonatkozólag a zsinat, legfőbb intézkedési jogánál fogva a következőleg határoz:

Mindazok, akik az I. lelkészképesítő vizsgálatot letették a vizsgáló bizottság előtt, szolgálati esküt tesznek és ezután bocsáttatnak segédlelkészi szolgálatra.

Mindazok, akik teljes lelkészi képesítést nyertek (a II. lelkészképesítő vizsgálatot letették) a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés által tartott ünnepélyes istentiszteleti szertartás keretében az előirt lelkészi esküt letesznek és lelkésszé szenteltetnek.

A lelkésszé szentelést az egyházkerületi közgyűléstől kell kérni a teljes képesítettség igazolása mellett.

A lelkésszentelésről való elmaradást a legközelebbi közgyűlés előtt új kérés kapcsán kell igazolni.

A zsinat e rendelkezést életbe lépteti s utasítja az egyházkerületeket, hogy a zsinat e határozatát kihirdezzék.“

A zsinat határozatát közgyűlésünk tudomásul veszi.

13. szám. A zsinat elnöksége megküldötte a zsinati bizottság által a lelkészek képesítéséről és alkalmazásáról készített törvénycikk tervezetét, amely egyházkerületünk 118—1927. sz. határozatának c. pontjában kifejezett óhajításokat szem előtt tartja, nevezetesen: 1. biztosítja a lelkészválasztásoknál a felsőbb egyházi

hatóságok befolyását, 2. megengedi a választható lelkészeknek próbaszónoklat tartása végett a betöltés alatt álló lelkészi állomáson megjelenhetését, 3. és módot nyújt arra, hogy veszélyeztetett helyeken egyetemes egyházi érdekből a lelkészek cseréje lehetőbbé váljék.

Az egyházmegyék foglalkoztak a tervezettel és véleményüket fölterjesztették, a nagybányai egyházmegyéből a kisebbség véleménye is beküldetett.

Közgyűlésünk az egyházmegyékből beérkezett javaslatokat a maguk teljességében juttatja a zsinat elé,

hangsúlyozza azonban, hogy fenntartani kívánja azt az ősi gyakorlatot, hogy a lelkészek és lelkészjellegű tanárok csak akkor szenteltesse fel, ha már rendes lelkészi vagy tanári álláson működnek.

14. szám. A romániai református egyház zsinala 1932. évi 378. sz. határozatával megalkotott istentiszteleti Rendtartást, amely egyházkerületünk által hangsúlyozott elveket érvényre juttatja, a püspöki hivatal minden egyházközségnek megküldötte s azt az egyházközségek egy része a megszabott időre ideiglenesen gyakorlatba is vette. A gyakorlatbavétel körül felmerült események arra indították Püspök urat, hogy az istentiszteleti Rendtartáshoz a lelkészi főjegyzővel egy utasítást készíttessen, amelyet az esperesi kar átnézett és elfogadás végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszt.

Közgyűlésünk örömmel értesül arról, hogy a Zsinat az istentiszteleti Rendtartás megalkotásánál a Királyhágómelléki Egyházkerület által kifejezett elveket érvényre juttatta,

a beterjesztett utasítást elfogadja és mihez tartás végett a jelen jegyzőkönyvi szám mellékleteként kiadja,

kötelezi a presbytériumokat, hogy az új istentiszteleti Rendtartás életbeléptetéséről legkésőbb 1933 július 1-ig gondoskodjanak,

felhívja az espereseket, hogy e határozat végrehajtását ellenőrizzék és az esetleges mulasztásokkal szemben egyházi törvényeink rendelkezései szerint eljárjanak.

15. szám. Az Egyetemes Egyházi Főbiróságba egyházkerületünk részéről az 52—1932. sz. határozattal kiküldött tagok megbízatása 1933 június 30-án lejár, ennek következtében közgyűlésünk az Egyetemes Egyházi Főbiróságba az elnökségen — Sulyok István püspök és dr Thúry Kálmán főgondnok urakon — kívül, kiket akadályoztatásuk esetén Széll György hivatalára nézve legidősebb esperes, illetőleg dr Nagy Sándor hivatalára nézve legidősebb egyházmegyei gondnok helyettesít

megválasztja rendes tagokul Végh József esperes és dr Ajtai Nagy Gábor egyházkerületi világi tanácsbíró,

póttagokul Kassay Béla, Vadai Béla espereseket, Pappszász Lajos és Telegdi József egyházmegyei gondnokokat,

a megválasztott tagok megbízatása, ha a zsinat másként nem intézkedik, 1934 június 30-ig tart,

erről az Erdélyi Egyházkerület elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

16. szám. Püspök úr betérjeszti a nyomtatásban megjelent évi jelentését, melyben az 1932. évi adatait nagy gondnal egyházkerületünk elé tárja, amelyben világosan látó elmével és érző szívvvel mutatja fel azokat a jelentősebb mozzanatokat, amelyek egyházkerületünk életében múlt évi közgyűlésünk óta felmerültek.

Püspök úr előszóval jelenti, hogy a bihari egyházközségben tömeges kilépések történtek a lelkész és a gyülekezet tagjai között felmerült nézeteltérések következtében, a kilépettek eleinte felekezeten kívül maradtak, később azonban egy részük az unitárius egyházba lépett, ezzel kapcsolatban egyházkerületünk intézkedését kéri.

Közgyűlésünk Püspök úr jelentését, mely a közgyűlés minden tagjának megküldetett, felolvasottnak tekinti és jegyzőkönyvéhez mellékeli,

a jelentésből örömmel látja Püspök úrnak az egyházi élet minden terére kiterjedő gondosságát, fáradhatatlan tevékenységét, amelylyel nemcsak egyházunk és iskoláink jogainak fenntartása felett őrökdi, hanem a gyülekezetek meglátogatásával munkára serkenti az egyház hivatalosait, egymás szeretetére inti a vezetőköt és a tagokat; irt, gyomlál, épít, plántál, öntöz és vigasztal, külföldi testvéreinknél pedig rokonszenvet ébreszt, segítséget szerez, mindezekért őszinte köszönetet mond és a következőket határozza:

1. Sajnálattal értesül arról, hogy egyházkerületünk fiainak hithűsége, áldozatkészsége egyházunkhoz és annak intézményeihez ragaszkodása egyre jobban fogy, ennek következtében inti a lelkipásztorokat és presbytereket, hogy egyházunk fiainak lelkéről a fásultság, az ernyedtség, a nemtörődömség hideg ködeit buzgóságos munkával üzzék el és mindent megtegyenek arra nézve, hogy gyülekezeteinkben új élet buzogjon fel.

2. A Heidelbergi Káté magyarázata és a hétköznapi Istentiszteletek tartása érdekében közgyűlésünk már a 20—1932. sz. határozatával felhívta az espereseket, hogy a mulasztó egyházközségekkel szemben eljárjanak és eljárásuk eredményéről a püspöki hivatalnak jelentést tegyenek, miután azonban még mindig van gyülekezet, ahol sem a Heidelbergi Kátét nem magyarázzák, sem a mindennapos Istentiszteletet nem vezették be, kötelezi az esperesi hivatalokat, hogy 1933. augusztus

1-ig a püspöki hivatalnak névszerint jelentsek be azokat az egyházközségeket, amelyek az új istentiszteleti rendtartás életbelépte után sem vezették be a hétköznapi állandó istentiszteleteket és nem gondoskodtak a Heidelbergi Káté magyarázásáról, egyúttal jelentsek az esperesi hivatalok azt is, hogy a mulasztások megszüntetése érdekében milyen lépéseket tettek.

3. A hivek látogatására a lelkipásztorokat és a presbytereket ismételten kötelezi és elrendeli, hogy az esperesi hivatalok jelentéseikben mindig névszerint említsék fel azokat a gyülekezeteket, amelyekben a pásztori látogatásokat nem gyakorolják.

4. Az ifjuság lelki gondozását szeretettel köli az egyház minden rendü és rangu munkásának lelkére, e téren a jövőben nagyobb eredményeket vár, miután a belmissziói titkár beállításával és a Református Jövő megindításával a munkásoknak hatóság támogatást nyújt.

5. Hálásan emlékezik meg azokról, akik a mai gazdaságilag és lelkileg leromlott korban nagyobb adományokat juttattak egyházi vagy iskolai célokra, mint dr. Ujfalussy Sándor és neje Élesd, néhai Fehér András Jákóhodos, Bátori István Amac, Fekete Sándor és neje Máramarossziget, Somorjai Leölkes Béla Árpád, br. Solymosy Irisz Selind, valamint a nőszövetségek és ifjusági bibliaköröknek Nagyváradon, Siteren, Amacon, Vetésen, Szalmáron, Nagykárolyban és egyéb helyeken.

6. Megdöbbenéssel veszi tudomásul, hogy egyházkerületünk törvényhozási elismertelése még mindig nem történt meg, jóreménységgel várja, hogy a már elkészített törvényjavaslatot a kamara mindkét

háza a legközelebbi alkalommal elfogadja s ezzel a több mint tíz év óta fennálló sérelmet elvégre orvosolja.

7. Jóleső örömmel emlékezik meg a skót ref. egyház két kiváló emberének, dr. H. R. Mackintosh és dr. J. M. Webster uraknak testvéri látogatásáról s a látogatásban megnyilatkozó szeretetről, amely országokon keresztül nyújtja testvéri jobbát a szegényebb és gyengébb testvér felé, jól esik a meleg kézszorítás, a biztató bátorítás, a vigasztaló elismerés, amelyben részesítettek bennünket.

8. A bihari egyházközségben uralkodó áldatlan állapotok megvizsgálására és a kitérőknek jobb belátásra bírása céljából kiküldi Debreczeni István e. ker. tanácsbíró, belmissziói előadó, dr. Harcsár Géza e. ker. ügyész és dr. Kölcsey Ferenc e. ker. tanácsbíró urakat, azzal a megbízással, hogy eljárásuk eredményéről a püspöki hivatalnak jelentést tegyenek.

17. szám. Püspök ur jelenti, hogy gondoskodott arról, hogy a magyarországi ORLE-t fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából Karcagon 1932 augusztus 22-én egyházkerületünk képviselője is üdvözlje.

Közgyűlésünk Püspök ur intézkedését tudomásul veszi s a jubiláló egyesület további munkájára Isten gazdag áldását kéri.

18. szám. Püspök ur jelenti, hogy a protestantizmus védelmére és előmozdítására alakult nemzetközi szövetség a Gusztáv Adolf halálának 300-os évfordulóján Stockholmban 1932 szeptember 10—15. napjain tartott kongresszusára egyházkerületünket meghívta s egyházkerületünk képviselőjével Püspök ur dr. Ajtai Nagy Gábor egyházkerületi világi tanácsbíróval bizta meg,

aki küldetéséről jelentést tett, beszámolója egyházkerületünk hivatalos lapjában megjelent.

Közgyűlésünk Püspök ur intézkedését tudomásul veszi s örömmel értesül arról, hogy dr Ajtai Nagy Gábor ur egyházkerületünket a stockholmi kongresszuson képviselte és személyes megjelenése által külföldi hitrokonainkkal a testvéri közösséget ápolta, áldozatkész fáradozását jegyzőkönyvi kivonaton megköszöni.

19. szám. A németországi Gusztáv Adolf egyesület úgy a Püspök urhoz intézett leveleiben, valamint külföldön tanuló ifjaink segélyezésében több alkalommal kifejezést adott annak a testvéries érzésnek, amellyel irányunkban viseltetik.

Közgyűlésünk örömmel értesül a németországi Gusztáv Adolf egyesület testvéri jóindulatáról és annak viszonzása képen a Gusztáv Adolf egyesületet a kebelbeli gyülekezetek áldozatkészségébe ajánlja azzal, hogy a Gusztáv Adolf egyesület céljainak támogatására legalább egy perselypénzt szolgáltatassanak be az esperesi hivatalok útján egyházkerületünk pénztárába, az egyházkerületi pénztárt pedig megbizsa, hogy az így összegyűlő perselypénzt minden évben egy összegben juttassa el a Gusztáv Adolf egyesületnek.

20. szám. Püspök ur jelenti, hogy Bakcsi Gergely a szatmárnémetii egyházközség főgondnokát, a szatmári főgimnázium nyugalmazott igazgató-tanárát, egyházkerületünk volt tanügyi főigazgatóját, főgondnoki működésének 25. évfordulóján levélben üdvözölte.

Közgyűlésünk a jubiláló egyházközségi főgondnok ur munkás életére Isten áldását kéri.

21. szám. Püspök ur jelenti, hogy a romániai zsinatpresbiteri ág. ev. egyházkerület felügyelőjének, br. Ambrózy Andornak elhunytá alkalmából az egyházkerület püspökéhez részvétiratot intézett, amelyben egyházkerületünk őszinte részvétét tolmácsolta, a részvét-nyilatkozatot Frint Lajos püspök levélben hálásan megköszönte.

Közgyűlésünk részvéttel értesül az illusztris és érdemes felügyelő báró Ambrózy Andor ur elhunytáról s emlékét jegyzőkönyvében kegyelettel megőrzi.

22. szám. Püspök ur jelenti, hogy a szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület püspökének, Péter Mihály urnak váratlan elhunytá alkalmából a gyászbaborult egyházkerületnek elnöksége előtt egyházkerületünk részvétét tolmácsolta, amit a tiszáninneri egyházkerület elnöksége megköszönt.

Közgyűlésünk Péter Mihály püspöknek, a puritán jellemű és törhetetlen hitű férfinak emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

23. szám. Püspök ur jelenti, hogy a nagyenyedi Bethlen kollegium főgondnoka dr Garda Kálmán zsinati rendes világi tag elhunytá alkalmából egyházkerületünk részvétét levélben tolmácsolta a kollegium előjárósága előtt.

Közgyűlésünk dr Garda Kálmán emlékét, mint akinek kidőlte egyetemes református egyházunkra súlyos veszteséget jelent, kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

24. szám. Havas Gyula börvelyi lelkipásztor, a nagykárolyi egyházmegye volt esperese a múlt év utolsó napján földi pályafutását bevégezte.

Közgyűlésünk részvéttel értesül Isten szelidlelkű szolgájának elhunytáról s emlékét jegyzőkönyvében megörökíti.

25. szám. Böszörményi Lajos nyug. lelkész, a nagyszalontai egyházmegye volt esperese f. évi február 6-án elhunyt, temetésén Püspök ur személyesen résztvett.

Közgyűlésünk megilletődéssel értesül az egykor fáradhatatlan tevékenységű esperes elhunytáról s emlékét jegyzőkönyvében kegyelettel megörökíti.

26. szám. A pápai református főiskola gyászjelentésen értesítette Püspök urat, hogy a theologiai akadémia tiszteletbeli tanára dr Bouwman Harm a kampeni Theologiai Iskola tanára f. évi február 8 án elhunyt.

Közgyűlésünk őszinte részvétellel értesül a magyar református egyház iránt meleg szeretettel viseltető tudós egyházjogász elhunytáról s emlékét jegyzőkönyvében kegyelettel megörökíti.

27. szám. Főgondnok ur jelentéséből közgyűlésünk mély részvétellel értesül Regéczy Sándor szalmári gimn. tanár, Kovássy Ákos máramarosszigeti főgondnok, Thamássy Géza berettyószéplaki, Kovács Gábor biharvajdai lelkész és Bartha Bálint tanító elhunytáról.

Emléköket kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

28. szám. Olvastatott Püspök ur jelentése elemi iskoláink állapotáról 1932 május 1—1933 április 30-ig.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Elemi iskoláink az utolsó években létszám tekintetében olyan ugrásszerű növekedést mutattak, hogy aggodalom fogott el bennünket arra nézve, vajjon képesek leszünk-e az eddigi arányban gondoskodni a református magyar gyermekek református elemi iskolában leendő oktatásáról. Ez az ugrásszerű növekedés megállott, sőt a ref. növendékek létszáma iskoláinkban a folyó tanévben csekély visszaesést mutat. Azonban még mindég egész hadsereg az a

13,500 gyermek, akik első szellemi megnyilatkozásainak irányítása kezünkben van. Ezt a hatalmas erőt jelentő befolyást kezünkben kiengedni nem szabad.

Annál szomorubb jelenség, hogy egyes egyházközségek, az anyagi nehézségek csüggesztő hatása alatt iskoláik megtartásának fontosságát nem akarják megérteni. Olyan eseteket jelentettek, hogy az egyházközségek fölöttes hatóságok hozzájárulása nélkül tanítói állásokat szüneteltettek. Más helyekről olyan jelentések érkeznek be, hogy az egyházközségek iskoláikat teljesen fel akarják adni, mert az anyagi nehézségeket nem képesek tovább hordozni.

Mindezen defetista jelenségekkel szemben a már számtalanszor hangoztatott érveket kell szegezni. Vita tárgya nem lehet, hogy református egyházunk léte vagy nem léte az iskolákkal a legszorosabb összefüggésben van. A ref. elemi iskola védbástyája ref. magyar népünknek az analfabétizmus ellen s elkövetkezhetik az az időpont is, hogy polgári jogaink gyakorlása is az irni olvasni tudás függvénye lesz, amit csak saját anyanyelvű iskolában sajátíthat el igazában a gyermek. Hogy pedig a ref. vallásos érzés tekintetében különbség van a ref. elemi iskolában felnövő gyermek és a többiek közt, azt minden tapasztalat igazolja. A belmissziói tevékenység intenzifikálásának korában rá kell mutatnom arra, hogy a ref. elemi iskola a belmissziói munka alfája.

Ezekből a megfontolásokból kiindulva, amint az iskolai év elején beérkező jelentésekből tudomásul vettem az iskoláinkban mutalkozó létszám csökkenést, azonnal tanulmányozás tárgyává tettem annak okát. Megállapítottam, hogy az 1929—30-ban az I. osztályba járó 3988 gyermekkel szemben 1930—31-ben 3846, 1931—32-ben 3337, ez évben csak 2947 első osztályos gyermek van, pedig ez az az osztály, ahol a beiskolázás csaknem teljesnek tekinthető. Tehát elemi iskoláinkba most érkezett el a születéseknek hullámvölgye a háboru utáni hullámhegy után. További csökkenést okozott az a körülmény, hogy több helyütt a presbitériumok nem engedték meg olyan növendékek beiratását a ref. elemi iskolába, akiknek szülei egyházi tartozásaikat nem rendezték. Ez az eszköz, bár elvi megfontolások aggodalmassá teszik, praktikus szempontból a mai rendkívül nehéz gazdasági viszonyok s a fizetési készség

teljes hiánya következtében nem ítélhető el teljesen s az egyházkerületi közgyűlés bölcs mérlegelése tárgyává kell tétetnem, vajjon afölött megjegyzés nélkül napirendre térünk-e, avagy ellene felépjünk.

A statisztikai felvételekből azonban egy másik nagyon szomorú kép bontakozott ki: a szülők nagyfokú indolenciája a beiskolázással szemben. Jelentések is említik, hogy minden felvilágosító munka ellenére is a szülők elmulasztják gyermekeik beiskolázását vagy teljesen vagy a Motban előirt határidőn belül s így a gyermekek iskolánk számára elvesznek. De mindennél veszedelmesebb az a szokás, hogy alig tanult meg a gyermek írni olvasni, a szülők már kivesszik az iskolából. Az 1929—30. évi első osztály 3988 létszámából a folyó évben IV. osztályba nem jár csak 2443; az 1930—31. évi első osztályból [3846] az idei III ba 2952 jutott fel, az 1931—32. évi 3337 első osztályosból az idei II osztályban 2838 maradt, sorban 1545, 894, 499 csökkenés, pedig a gyermekhalandóság ebben az időszakban — ha még permil szerint elég nagy is, de abszolút számokban alig számottevő, az elköltözések és visszaköltözések pedig kölcsönösen, valamint az ismétlés miatt lemaradtak az ismétlőkkel kompenzálódnak. A felsőbb osztályok néptelensége meg éppen megdöbbentő [1372, 754, 224 sorban az V. VI. VII. osztályban], bár némi magyarázatot ad az, hogy ahol a ref. elemi iskola az összes elemi iskolai növendékeket befogadni nem képes, ott elsősorban a felsőbb tagozatbeli növendékeket utalják át az állami iskolába — szintén nem helyeselhető elv, de a Mot keretei más megoldást nem engednek.

A felsőbb osztályok aránytalanul csekély látogatottsága, amit már évek óta megfigyeltem és amire már 1929. évi őszi közgyűlésen felhívtam a figyelmet, nem csupán a mi iskoláink betegsége, hanem általános jelenség. Ez indította az állami hatóságokat arra, hogy folyó isk. év elején részletes statisztikai felvételeket készítsenek ezen anomália konstatálására, okainak kikutatására. Ennek alapján bizonyos reformok várhatók az elemi oktatás terén.

A vonatkozó törvényt értesülésünk szerint már le is tárgyalta a kamara. Céltalan volna most ezt a törvényjavaslatot ismertetni, azonban az elnökség számára felhatalmazást kérek, hogy annak törvényerőre emelkedése esetén

az elnökség megtehesse, a halaszthatatlannak látszó intézkedéseket.

A református elemi iskolákban 136 férfi és 110 nő tanító foglalkozott a növendékek tanításával. Az évek óta mutatkozó kedvezőtlen arány tehát nem változott meg. Igaz ugyan, hogy nőtanítóink tulnyomó részben az iskolai munkában és belmissziói tevékenységben tökéletesen megállják helyüket, de azért a tanító számára nyíló iskolán kívüli munkakört csak kivételesen tudják úgy betölteni, mint azt a férfi tanítótól elvárjuk [énekkar, zenekar szervezése, gazdasági szakoktatás, mintagazdálkodás stb.] Ennek a jelenségnek oka az, hogy egyházközségeink a tanítókkal szemben fizetési kötelezettségüknek nem akarnak eleget tenni. Ahol minden jóakarattal mellelt sem tudnak, — ott végtelenül korlátolt eszközeinkhez képest megkíséreltük a segítséget, azonban a tömegesen beérkező panaszokból az egyházközségeknek tanítóikkal s közvetve a református jövő nemzedékkel szemben elkövetett olyan vétkes mulasztásait állapítottam meg, hogy azokat e helyen sem hagyhatom szó nélkül, bár nem akarok egyes szomorú kiválóságú egyházközségeket itt nyilvánosan felsorolni.

Elmult évi jelentésomban az állami ellenőrzés ellanyhulásával szemben egyházi tanügyi hatóságaink figyelmét felhívtam arra, hogy intenzív ellenőrzéssel iskoláink nívóját fenntartani igyekezzenek. Sajnos ezen felhívásomnak nem lett meg a kellő fogantatja. A biharmegyei fel. iskolák felülvizsgálatára ez évben kiküldött inspektor olyan sorozatos mulasztásokat állapított meg, amelyeket menteni nem tudok, annál kevésbé, mert tudomásom szerint is kifogástalan iskoláknál ilyen mulasztásokat nem vett jegyzőkönyvbe. A tisztaság hiánya, a tanszerek gondozatlansága, a tanterv szerint a tanulóknak bevonásával összeállítandó gyűjtemények, szemléltető eszközök elkészítésének mellőzése, a kinálkozó beszerzési lehetőségek elmulasztása, olyan kifogások, amiknek jogosságát el kellett ismernem. Ismételten elkötelezendők tehát az összes egyházi tanügyi hatóságok, hogy iskoláinkkal szemben, látogatásaik alkalmával azt a szigorú mértéket alkalmazzák, hogy ezeknek mintaiskoláknak kell lenniök — nem az állami hatóságok kifogásainak elkerülése végett, hanem a saját érdekünkben.

Tanítóink román nyelvtudása szintén számos kifogásra

adott okot. Vannak még mindig olyan tanítók, akik a magánoktatási törvény 8-ik évében a román nyelvvizsgát nem tették le, habár erre kötelezve voltak. Ezzel a kérdéssel szemben már számos alkalommal leszögeztem jól megindokolt álláspontomat s elodázhatatlannak találok kategórikus intézkedéseket a román vizsgát nem tett tanítókkal szemben, mert ezt megköveteli iskoláink létérdeke.

De nem hagyhatom szó nélkül azon tanítók eljárását sem, akik a vizsgálat jól, rosszul letétele után román nyelvtudásuk frissentartását, sőt tökéletesítését elmulasztják. A tanterv előírja a román nyelv tanítását és egyes tárgyak román nyelven való előadását, mint elengedhetetlen feltételt. Az egyetlen mód, hogy a gyermek számára ezek a tárgyak, ne kártékony szajkózás, hanem kisebb nagyobb mértékben, de gyümölcsöző tudás lehessen: ha a tanító magát tökéletesíti elsősorban román nyelvben.

Iskoláink autorizációs kérvényeinek felülvizsgálása ez év folyamán újból megkezdődött. Állítólag az összes biharmegyei iskolák kérvényei rövidesen elintézés alá kerülnek s a szatmármegyei iskolák közül is néhánynál már megtörtént a felülvizsgálat. Sajnos, előreláthatólag épen a bihari iskolák közt több olyan találkozott, amely a felvett jegyzőkönyvek szerint a mértéket meg nem üti, úgy hogy ebben a tekintetben igen súlyos küzdelmekre lehet kilátásunk és esetleges veszteségekre el kell készülnünk. Természetesen olyan intézkedésekkel szemben, amelyek iskoláink százados jogait csorbitanák, minden rendelkezésemre álló eszközzel fel fogok lépni.

Minden eszközt, amely rendelkezésemre állott, felhasználtam a 14 % községi segély iskoláinkat megillető részének kisürgetésére. Sajnos, mostanáig általános eredmény nélkül, mert a vonatkozó, a kérdést végleg rendező kormányintézkedés csak közvetlenül jelentésem megtétele előtt érkezett meg. Eddig a községi segély szempontjából iskoláink teljesen a helyi hatóságok jóindulatától függöttek. Az új rendelet megnyugtatóan intézkedik a községi 14 %-os segély felosztásáról, de hogy a gyakorlatban mint fog jelentkezni, előre nem látható. Ezért szükségesnek látszik, hogy a vonatkozó adatokat nyilvántartsuk s minden alkalommal az iskoláinkra nézve sérelmes intézkedéseket a

központi bizottság előtt panasz, illetve felelősség tárgyává tegyük.

A 21-e. ill. j. 1982. ek. határozatok értelmében az iskolai szünetek és a vasárnapi iskolák szabad munkásságának kérdését rendezni megkíséreltem. Az elsőre nézve a minisztérium kitérő választ adott, az utóbbinak tárgyalása még folyamatban van

Tanítóink anyagi helyzetének javítására egyházkerületünk az államsegély hiánya és a járulékok be nem fizetése következtében alig tehetett valamit. A számos hozzám beérkező panasz azonban szükségessé teszi a fenntartói kötelezettségek pontos megtartásának újból való hangsúlyozását, egyben az e. k. minimumnak az 1933. költségvetési évre leendő új megállapítását.

Jelentésemet köszönetem kifejezésével zárom be azzal a tanítói testülettel szemben, amely — Istennek hála, csekély számú kivételek leszámításával — egyházunk iránti kötelességeit a legnehezebb viszonyok között hűségesen teljesíti, egy új, vallásához ragaszkodó generáció nevelésével munkálkodik a régi áldozatkész református szellem renaissance-án. Mert csak ez lehet egyetlen biztosítéka intézményeink fennmaradásának a jövőben.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk a Püspök ur jelentését elemi iskoláink állapotáról tudomásul veszi.

b) Felhívja az espereseket, hogy minden eszközzel akadályozzák meg a jelenleg működő elemi iskolák szüneteltetését vagy épen megszüntetését. Az összes eddig előfordult eseteket tegyék sürgős vizsgálat tárgyává, s a kiderülő mulasztásokkal vagy törvénnyel ellenkező eljárással szemben, haladéktalanul alkalmazzák a megtorló intézkedéseket.

c) Sajnálattal értesül róla, hogy egyes egyházközségek az elemi iskolába való beiratkozást attól teszik függővé, hogy a szüle egyházi adótartozásait és tandíjtartozásait kifizette-e. Ez az eljárás az iskola hivatásának elvi szempontjait teljesen

figyelman kívül hagyja s a szülők mulasztásaiért a gyermekeket bünteti. Helye csak akkor volna, ha valamely iskola befogadó képességét a ref. tankötelesek létszáma meghaladja, mint a szelekció legkönnyebben alkalmazható eszköze. Minden olyan eset tehát, ahol az iskolaszékek, illetve a presbiteriumok ezt az eszközt igénybe akarják venni, az espereseknek előzetesen bejelentendő, akik az ügy bevizsgálása után megállapítják a fenti irányelvek szerint, vajjon a szelekció ezen eszköze alkalmazható-e vagy sem.

d) Felhívja az összes iskolai hatóságokat, behivatalnokokat, presbitereket és iskolaszéki tagokat, hogy intenzív felvilágosító munkával igyekezzenek meggyőzni a szülőket az iskolázás szükséges voltáról, az analfabelizmus egyház és nemzetromboló hatásáról.

e) Felhatalmazza az elnökséget, hogy az esetleges elemi iskolai reform következtében halaszthatatlanul szükséges intézkedéseket tegye meg, főként a vallástani-tás rendszeres voltának biztosítására.

f) Felszólítja az egyházközségeket, hogy tanítóikkal szemben fizetési kötelezettségeiknek pontosan tegyenek eleget, s az espereseket, hogy az ilyen panaszokat haladéktalanul tegyék vizsgálat tárgyává s sürgős és erélyes intézkedésekkel biztosítsák a tanítói fizetések rendes kiszolgáltatását. Utasítja a tanítókat, hogy ilyen természetű panaszaikkal első fokon mindég az illetékes espereshez forduljanak. Felhívja az egyházmegyék elnökségét, hogy az E. T. V. tc. 41. §-a értelmében amennyiben az előforduló konkrét esetek bevizsgálása után szükségesnek mutatkozik, a közigazgatási bírósági eljárási hivatalból

indítsák meg, s az ítéletek végrehajtásáról az e. megyei ügyészek útján gondoskodjanak.

g) Megújítja 21-b)—1932. sz. határozatát, azzal a megjegyzéssel, hogy a hiányok kiküszöböléséről idejében gondoskodjanak.

h) Elkötelezi az espereseket, hogy tanítóválasztások esetén minden esetben tagadják meg a megerősítést, ha a román nyelv tudása a törvénynek megfelelően igazolva nincs.

Kötelezi az összes iskolai hatóságokat, hogy a románul nem tudó helyettes tanítók megbizását 1933 szeptemberiől kezdődőleg föltétlenül szüntessék meg.

Felszólítja az összes iskolai hatóságokat, hogy a románul nem tudó rendes tanítókat csak az I—II. osztályba osszák be, ahol ez lehetséges.

Ahol ez nem lehetséges, kötelezi a románul tanítani nem tudó tanítókat, hogy a román nyelv és románul előadandó tárgyak tanítására megfelelő helyettesről gondoskodjanak, vagy pedig csere útján adják át helyüket románul tanítani tudó tanerőknek.

i) Addig is, míg az e. k. anyagi helyzete meg nem engedi tanítói továbbképző kurzusok szervezését, felszólítja az egyházmegyei tanítótestületeket, hogy összejöveteleik programjába sűrűn vegyenek fel tanítói továbbképzést szolgáló pontokat, kötelezi a tanítókat az ilyen természetű pedagógiai, didaktikai, metodikai előadások pontos látogatására, akár a tanítótestület, akár az állami hatóságok rendezik azokat.

j) Megdöbbenéssel értesül iskoláink nyilvánossági jogát fenyegető újabb vesze-

deletről, amely autorizációs kérvényeink kedvezőtlen elintézésében mutatkozik s felkéri Püspök urat, hogy e százados jogok védelmére minden törvényes eszközt használjon fel.

k) Felkéri Püspök urat, hogy a 14%-os segély ügyét továbbra is tartassa nyilván, az iskolafenntartókat pedig felszólítja, hogy a helyi hatóságok sérelmes intézkedéseit minden esetben felebbezzék meg a Casa Școalelor kebelében működő Comisia Centrală-hoz. A 15,289—1933. sz. miniszteri határozatot a szükséges utasítások elkészítése végett kiadja az egyhkerületi ügyésznek.

l) A tanítói fizetés egyházkerületi minimumát akként állapítja meg, hogy a 21-k—1932. sz. határozatot változatlanul fenntartja az 1933. költségvetési évre.

29. szám. Olvastatott Püspök ur jelentése közép iskoláink állapotáról 1932 május 1—1933 április 30-ig terjedő időben.

Négy középiskolánk közül kettő a Szatmári Leánygimnázium és a Nagyváradi Leánygimnázium ideiglenes nyilvánossági joggal, a Szatmári Fiuliceum és a Szatmári Felső Kereskedelmi Leányiskola nyilvánossági jog nélkül működtek.

Az 1931—32. iskolai év osztályozásának végső eredményét a következő kimutatás tünteti fel:

	Beirat- kozott	Kima- radt	Oszt.	Á t m e n t			Ismé- telt
				juni- usban	szept.- ben	össze- sen	
Szatmári Fiuliceum	127	7	120	82	37	119	1
Nagyváradi Leánygimn.	82	7	75	63	5	68	7
Szatmári Leánygimn.	84	4	80	58	18	75	4
Szatmári F. Ker. L.-isk.	45	3	42	28	13	41	1
Összesen:	338	21	317	237	73	304	13

A táblázat nagyon kedvező tanulmányi eredményről tanuskodik.

A folyó tanév elején a beiratások következőképen alakultak:

Szatmári Fiuliceum	176
Nagyvárad Leánygimnázium	114
Szatmári Leánygimnázium	95
Szatmári Felső Ker. Leányiskola	41
Összesen:	426

Ujból megnyílt a Szatmári Fiuliceum VI. osztálya és a Nagyvárad Leánygimnázium IV. osztálya.

Ezek az adatok is — a kereskedelmi iskolát kivéve — középiskoláink fejlődésének normális vonaláról tanuskodnak.

Középiskoláinkat részben meglátogattam, részben megbízásomból a tanügyi előadó látogatta meg. Megnyugvással tölt el az, amit ezen alkalmakkor tapasztaltam, hogy t. i. ezek a nagy áldozattal fenntartott iskolák a növendékekkel való intenzív munkálkodás, tanulmányi eredmény, vallásos nevelés szempontjából hivatásukat kifogástalanul betöltik s vezetésük jó kezekben van. Ez garantálja az elkerülhetetlenül állandóan fölmerülő apróbb hiányok folytonos kiküszöbölését.

Ez évben is állandóan sürgettem középiskoláink nyilvánossági jogának végleges rendezését, sajnos azonban, hogy az ezt megelőző speciális inspekció a Szatmári keresk. iskolánál igen kedvezőtlenül ütött ki, mert a növendékek létszáma a kérés beadása után a törvényben előírt minimális létszám alá csökkent. Természetesen az eselleges következmények elhárítására a lehetséges lépéseket a miniszteriumnál megteltem.

Nyilvánossági jog nélkül működő középiskoláink számára ez évben is megszereztem a szokásos vizsgakedvezményeket.

A Szatmári fiuliceum anyagi helyzetének javítása végett a 76—1933. sz. egyhker. határozat felhívását körrendeletileg közöltem s az első alkalommal a begyűlt és beküldött perselypénzekről jelentéseket kértem be. Bár több tehetősebb egyházközség az akció elől elzárkózott, karácsonykor 17,239 leu gyűlt be. E szép-

nek tekinthető kezdet után az akció folytatását az esperes urak kezébe tettem le. Múltán azonban a liceum Igazgatótanácsa 1933 ápr. 27—15. sz. jegyzőkönyvi határozatában azt kéri, hogy ennek az akciónak a vezetését továbbra is Iartsam kezemben, a felmerülő munkatöbblettel nem törődve, a közgyűlés megbízásából erre hajlandó vagyok.

Ugyancsak a szatmári liceum Igazgatótanácsa 1933 ápr. 27—17. sz. jegyzőkönyvi határozatában fölkerít, hogy támogassam a pártfogóság ujjászervezésére irányuló akciójukat s az egyházkerülethez azzal a kéréssel fordul, hogy hívja fel az egyházközségeket a pártfogóságba való belépésre.

Egyházkerületi közgyűlésünk

a) Püspök úr jelentését középiskoláink állapotáról tudomásul veszi,

b) felkéri Püspök urat, hogy az ünnep másodnapj perselypénzek nyilvántartásával, ezt az akciót állandóan kíséresse figyelemmel.

c) Tekintettel arra a nagyfontosságú misszióra, amelyet Egyházkerületünk egyetlen fiú középiskolája betölt, felhívja az egyházmegyéket, egyházközségeket, egyházkerületünk egyéb intézményeit, lelkesi és világi tagjait, hogy a pártfogóságban tehetségükhöz mért összegek jegyzésével vegyenek részt.

30. szám. Olvastatott Püspök úr jelentése internátusaink állapotáról.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Internátusaink növendéklétszáma a f. iskolai évben következőképen alakult:

1. A szatmári fiuliceum internátusában 29 növendék, az elmúlt évhez képest 11 gyarapodás mutatkozik.

2. A nagyváradi leánygimnázium internátusában 31 növendék, az elmúlt évhez képest 2 csökkenés.

3. A nagyváradai Lorántffy Zsuzsánna Jótékony Egylet árvaházában 16 növendék, az elmúlt évnél eggyel több.

4. A nagyszalontai internátus ez évben nem működött.

Látogatásom alkalmával a nagyváradai leányinternátus teljesen megnyugtató képet nyújtott a növendékek elhelyezése és ellátása tekintetében.

A szatmári fiuinternátusban az ellátás kifogástalan, azonban az elhelyezés és berendezés olyan primitív, hogy a kerületi látogatásból kifolyólag erélyes felszólítást kellett intézнем a vezetőséghez a viszonyok megjavítása végett.

A nagyváradai árvaház a lelkes vezetőség gondjai alatt s a vidéki nőszövetségek szeretettel teljes támogatása mellett szépen fejlődik. Reméljük, hogy a viszonyok javulásával ebből a szerény, de sokatigérő kezdetből ki tudjuk fejleszteni kerületi árvaházunkat.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk Püspök úr jelentését a Nagyváradai leányinternátusra vonatkozólag tudomásul veszi.

b) Maga részéről is felszólítja a Szatmári fiuinternátus vezetőségét az internátus elhelyezésének és berendezésének gyökeres átalakítására.

c) Köszönetét fejezi ki a nagyváradai Lorántffy Zsuzsánna Egylet és mindazokkal szemben, akik munkájukkal és áldozatkészségükkel hozzájárultak az intézmény fenntartásához, azzal a kijelentéssel, hogy 59—1929. sz. határozatát el nem ejti s az árvaháznak kerületi árvaházzá fejlesztését illetékes szervei útján állandóan napirenden tartja.

d) Felhívja a nagyszalontai e. m. esperesi hivatalát, hogy a nagyszalontai internátus vagyonának kezeléséről és felhasználásáról sürgős jelentést terjesszen fel a püspöki hivatalhoz.

31. szám. A királyhágómelléki ref. egyházkerület 1932. évi zárszámadását, mely az alapok, hivatalos kiadványok, nyilvántartási számlák és a közigazgatási pénztár adatait foglalja magában,

a Királyhágómelléki Református egyházkerület közgyűlése a pénzügyi bizottság f. évi március 24-iki üléséből kelt javaslata alapján tárgyalás alá vevén, megállapítja, hogy a közigazgatási pénztár bevétele az előző évről áthozott 393.113 Lei figyelembe vételével 1.038,500 leit, kiadási főösszege pedig 685,523 leit tesz ki s így a közigazgatási egyenleg 352,977 lei. — Ezen adatokat elfogadva és az egyenleget a fenti összegben megállapítva, az egyházkerületi közgyűlés a zárszámadást a maga részéről teljes egészében elfogadja és a pénztárosnak a felmenívényt a szokásos óvások fenntartásával megadja.

Az egyházkerületi közgyűlés egyben tudomásul veszi a pénzügyi bizottság fenti időben tartott ülésében a hátralékok behajtására vonatkozólag megtett intézkedéseket.

31-b. szám. Olvasatott a Pénzügyi Bizottság f. évi március 14-iki ülésén kelt javaslata az egyes egyházközségek tűzkár-biztosítási díjainak az egyházkerület pénztárából leendő előlegezése tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés megállapítván a Pénzügyi Bizottság jelentéséből, hogy egyes, főleg kis egyházközségek, tekintélyes tüzdíj-hátralékkal szerepelnek és ennek következtében azon veszélynek vannak kitéve, hogy tűzkár esetén káraik nem térítetnek meg, elfogadja a Pénzügyi Bizottság javaslatát és ennek alapján határozatilag kimondja, hogy felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy ezen egyházközségek tüzdíjainak fedeze-

téről vagy pótlásáról a báró Baldácsy-féle alapítvány osztalékából gondoskodják, illetve ezen alapból aránylagosan segítséget nyújt a tüzdij-hátralékban levő és anyagi nehézséggel küzdő egyházközségeket, amennyiben ilyen értelemben az esperesi kar javaslatot fog tenni.

32. szám. A közigazgatási pénztár 1933. évi költségvetési előirányzatát

a királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése a pénzügyi bizottságnak 1933 március 24-én tartott ülésében kelt javaslata alapján 733.930 lei szükségleti főösszeggel, 734.000 lei fedezeti főösszeggel és 70 lei költségvetési felesleggel elfogadja és utasítja a pénztárt, hogy mivel ezen költségvetés végrehajtása az egyházközségek fizetési kötelezettségének teljesítésétől függ, ennél fogva az esedékes járulékok befizetését a legnagyobb eréllyel szorgalmazza.

Végül arra való tekintettel, hogy a legközelebbi közgyűlés előreláthatólag csak 1934. évi május hóban fog megtartani, felhatalmazza az elnökséget, hogy ezen ideig a most megszavazott költségvetést alkalmazza.

33. szám. Az egyházkerület kebelében működő különböző egyházközségek kérelmét egyházkerületi járulékok elengedése ügyében

az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslata alapján tárgyalás alá vevén, határozatilag kimondja, hogy bármennyire is méltányolja az egyházközségek nehéz anyagi helyzetét, azonban az egyház létfenntartásának magasabb szempontjai érdekében azokat a hátralé-

kokat, amelyek közigazgatási járulék, továbbá zsinaltartási költség címén vannak nyilvántartva, nem különben azokat, amelyek tüzbiztosítási díj, hivatalos lap előfizetési díja, nyugdíjintézeti fenntartó járulék, hirdetési díj, jegyzőkönyvek, nyomtatványok, tanszerek, előlegezett összegek ellenértéke címén állnak fent, sem el nem engedi, sem részben törlését nem engedélyezi.

Tekintetbe véve azonban az egyházközségek nehéz anyagi helyzetét, az egyházkerület közgyűlése úgy intézkedik, hogy mindazon hátralékok befizetését, amelyek

kulturtaxa,

kulturadó,

tanügyi segély címén az 1932. évi január hó 1-ig terjedő időre állanak fenn, egyelőre bizonytalan időre felfüggeszti azzal, hogy ezen hátralékoknak behajtását csak akkor fogja szorgalmazni, amidőn a gazdasági viszonyok megjavulása folytán az egyházközségek olyan helyzetben lesznek, hogy ezek kiegyenlítését eszközölhetik.

Az 1932 január 1-től kezdődő időre azonban kötelesek az egyházközségek ezen taxákat is megfizetni annál is inkább, mert az egyházkerületnek ezen taxákból súlyos obligói vannak tanítókkal, tanulókkal és iskolákkal kapcsolatos segélyezések tekintetében.

Egyúttal kimondja az egyházkerület, hogy amennyiben az évi befizetések a szükségletek időpontjában magukban nem fedeznék a teológia, a teologusok, tanító és tanítónő jelöltek évi segélyjárulékait, az idevonatkozó határozatának megújításával újabb segélyeket semmi körülmények között nem folyósít, mert a meglevő segélyezették segélyeit is utólagosan az év

végén állapítja meg és csak a rendelkezésre álló összeg erejéig folyósítja, ugyanzintén beszünteti a külföldi tanulmányutramenők utazási segélyeit is.

A fentiek értelmében az 1932. évi január 1-e után esedékes összes járulékok legkésőbb 1933. évi október hó 1-ig annál is inkább befizetendők, mert különben az egyházkerületi ügyész által végrehajtás utján fognak beszedetni.

34. szám. Nagybocskó, Magyarremete, Kágya, Csermő, Hegyközszáldobágy, a nagyszalontai ref. egyházmegye, Nagylarna, Vetés, Hirip, Erdőd, Vámfalu, Végvár, Kispereg, Bunyaszekszárd, Igazfalva, Adorján, Csomaköz, Patóháza, Nyüved, Ujszentes, Gálospetri egyházközségek kérelmét a különféle egyházkerületi járulékok részbeni elengedése, részbeni törlése tárgyában a királyhágómelléki ref. egyházkerületi közgyűlés tárgyalás alá vevén,

utalással az egyházkerületnek jelen ülésében hozott elvi jelentőségű határozatára, mely szerint az 1932 január 1-je előtti időről szóló kulturtaxa, kulturadó és tanulmányi segély járulékok behajtását felfüggeszti, viszont ezen taxáknak 1932 január 1-e utáni időre eső részét, valamint a többi járulékot, tehát közigazgatási járulékot, zsinattartási járulékot, tüzbiztosítási díjat, hivatalos lap előfizetési díját, nyugdíjintézeti fenntartó járulékot, hirdetési díjat, jegyzőkönyvek, nyomtatványok, tanzserek, előlegezett összegek ellenértékét behajtani rendeli, értesíti a kérelmező egyházközségeket, hogy a fenti határozat értelmében járjanak el.

Miről a püspöki hivatal, továbbá a fent megnevezett egyházközségek és a nagyszalontai egyházmegye jelen határozat kivonata kapcsán értesítettnek.

35. szám. Olvastatott különböző egyházközségek kérelme lélekszám kiigazítás eszközlése végett.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése megállapítja, hogy az 1932. évben elrendelt és az egyházmegyék által fogantatott népszámlálás nem vezetett kellő eredményre, minthogy az egyes egyházközségek anyagi erő hiányában azt kellő precizitással lefolytatni nem tudták.

Az egyházkerület azonban, mivel ezen akadályok jelenleg is fennállanak, addig is, amíg egy újabb állami népszámlálás nem rendeztetik, mely alkalommal interveniálás teendő a kormánynál, hogy a református hívek megfelelő precizitással irassanak össze, a további munkálatokat felfüggeszti.

Mindazon által arra való tekintettel, hogy egyes egyházközségekben megállapíthatólag a lélekszám csökkent, az egyházkerületi közgyűlés határozatilag kimondja, hogy ott, ahol ezen lélekszám csökkenés kellő módon az esperesi hivatal által igazolva van, az egyházközségek kérhetik a püspöki hivatalnál a lélekszám kiigazítását, illetve ennek alapján a vonatkozó egyházkerületi járulékok redukálását az egyházkerületi közgyűlés által hozott határozat rendelkezésének betartása mellett.

A fentiekre való tekintettel az egyházkerületi közgyűlés Szalárd község, továbbá Halmi község, Ghires község, Kispereg, Resica, Berettyószéplak, Margitta, Kakszentmárton, végül Csokaly község kiigazítás iránti kérelmét azzal adja vissza, hogy ezen egyházközségek a fenti határozatban foglaltak szerint járjanak el.

36. szám. Az egyházkerületi pénzügyi bizottság 1933 március 14-én tartott ülésében megbizván az egyházkerületi főügyészt kb. 1,368.372 lei hátralék behajtásával, a főügyész ügyvédi felhívást bocsátott ki a hátralékos egyházközségekhez, amelyre vonatkozólag 60 egyházközség írásbeli beadványt terjesztett elő, kérvén a fizetés eszközlésére a haladékot.

Az egyházkerületi közgyűlés, tekintetbe vévén azt, hogy a kérvények tulyomó részében az illető egyházközségek az új termésig kérik a haladék megadását, mert figyelemmel az egyházközségek hiveinek anyagi helyzetére, csak akkor remélhetik, hogy megfelelő jövedelem áll rendelkezésre, az egyházkerületi pénzügyi bizottság véleménye alapján a beérkezett 60 kérvény tárgyában olyképen határoz, hogy elfogadván a pénzügyi bizottság javaslatát, ezen egyházközségeknek a fizetés teljesítésére 1933 október 1-ig terjedő haladékot engedélyez azzal, hogy amennyiben ezen ideig nem fizetnék be a hátralékos tartozásukat, kivéve a külön határozattal felfüggesztett és 1932 január elseje előtti időre vonatkozó kulturadó, kulturtaxa és tanügyi segélyre vonatkozó járulékokat, úgy ismétellen az egyházkerületi ügyész bizassék meg ezen kerületi járulékok behajtásával.

A fenti határozatról a kérvényt benyújtó egyházközségek külön-külön értesítendők.

37. szám. Olvastatott a nagyszalontai egyházmegye előterjesztése az egyházkerület által folyósított kölcsönök tőkének mikénti törlesztése tárgyában.

A királyhágómelléki ref. Egyházkerület közgyűlése tárgyalás alá vevén a nagyszalontai egyházmegye előterjesztését, értesíti a nagyszalontai egyházmegyét, hogy

az elnökség úgy a saját hatáskörében, mint a pénzügyi bizottság idevonatkozó határozata folytán úgy a nyugdíjintézeti, mint a 6%-os kölcsönöknél már eddig is könnyítéseket eszközölt, éppen a redukált államsegélyekre való tekintettel.

Az előterjesztésnek azon részét, hogy a tőketartozás törlesztése egyelőre felfüggesztessék, az egyházkerületi közgyűlés nem teljesítheti, minthogy a kölcsönök törlesztése, úgy a lelkészeknek, mint a pénztároknak kölcsönös érdeke, azonban megkeresi az elnökséget, hogy a jövőben is a kongruából való levonást a kongrua nagyságához képest mérsékelt összegekben eszközöltesse.

38. szám. Püspök ur jelenti, hogy a múlt évi közgyűlés óta nem szűnt meg sürgelni a kultuszminiszter urat, hogy egyházkerületünk lelkészeinek elmaradt államsegélye kiutaltassék, valamint, hogy egyházkerületünk lelkészei is részesíttessenek abban a rendkívüli államsegélyben, amelyet már a többi felekezeteknek, sőt az erdélyi egyházkerületnek lelkészei is megkaptak; a közelebbi napokban (május 14—19-ig) egy bizottság által sürgettette a pénzügyminiszter ur által kilátásba helyezett, de ki nem fizetett 1 millió lei rendkívüli segély utalványozását, amikor is a pénzügyminiszter ur küldötteink előtt rávezette kérvényünkre rendelkezését, hogy az 1 millió leit megadja, azonban a többször megígért és ez alkalommal is kilátásba helyezett rendkívüli segély kiutalása a mai napig sem történt meg.

A nagybányai egyházmegye 21--1933. sz. felterjesztésében azért keresi meg közgyűlésünket, hogy az egyetemes egyház szervei, a parlamenti képviselők útján egy memorandumban tárassék fel úgy a pénzügyminiszter és miniszterelnök, valamint őfelsége a király előtt a romániai ref. magyar papság nyomora, kéri, hogy a memorandum mutasson rá arra az igazságtalan megkülönböztetésre, amelyben a ref. egyház lelkészei részesülnek más felekezetek lelkészeivel szemben és

szorgalmazza az elmaradt államsegély sürgős kifizetését, az államsegély felemelését s ha mindezek el nem érhetők, kéressék engedély a miniszter urtól, hogy külföldön élő hittestvéreinkhez fordulhassunk könyöradományokért.

Közgyűlésünk megnyugvással veszi tudomásul, hogy Püspök ur több ízben sürgette az illetékes minisztériumokban az elmaradt államsegélyek és a rendkívüli államsegély kifizetését, valamint az államsegély fölemelését.

A legnagyobb sajnálattal tapasztalja, hogy a ref. egyház lelkészei mostoha elbánásban részesültek, mert míg a román orth. lelkészek évi 50 – 60,000 lei, a román gör. kath. lelkészek 40,000, a lutheránus lelkészek 35,000, a róm. kath. lelkészek 30,000 lei, addig a rendszerint nagy családú és gyermekek neveltetésével küzdő ref. lelkészek alig 15,000 lei évi államsegélyt kapnak, minek következtében a ref. egyház lelkészei nélkülözésben élnek, kénytelenek lemondani a legszükségesebbekről, gyermekeiket nem taníthatják. adósság terhe alatt görnyednek, nincs módjukban, hogy magukat vagy családjuk beteg tagját gyógykeztessék.

Felkéri Püspök urat, hogy egyetértésben az erdélyi egyházkerület püspökével, keresse meg az utakat és módokat egyházunk ezen sérelmeinek orvosoltására, e sérelmeket személyesen tárja föl az illetékes miniszter urak előtt, sőt ha szükséges, vigye a panaszt öfelsége a király elé is, egyszóval minden lehető megtegyen arra nézve, hogy ne csak az elmaradt 1931. és 1932. évi államsegély és a megígért rendkívüli 1 millió lei államsegély adassék ki, de a rendes állam-

segély is visszamenőleg egyenlő színvonalra emeltesék a többi egyházak lelkészeinek kongruájával.

Jelen határozatáról azzal a kéressel értesíti dr. Makkai Sándor erdélyi Püspök urat, mint aki a magyar ref. egyházat egyedül képviseli a szenátusban, hogy a királyhágómelléki egyházkerület lelkészeinek érdekében ezután is testvéri jóindulattal eljárni sziveskedjék.

39. szám. A Végrehajtó-Bizottság beterjeszti a Nyugdíj- és Özvegy-Árva-Gyámintézet 1932. évi zárszámadását (lásd a mellékletet).

1. Közgyűlésünk a Nyugdíj-Özvegy-év-Árva-Gyámintézet 1932. évi zárszámadását a Végrehajtó-Bizottság jelentésével együtt tudomásul veszi, jóvá hagyja és Kovács József pénztárnoknak a felmentést a szokásos fenntartások mellett megadja.

2. Sajnálattal értesül arról, hogy a Nyugdíj-Özvegy-Árva-Gyámintézet 1932. évi bevétele az előirányzott összegnek alatta maradt, megnyugvással veszi azonban tudomásul, hogy a nyugdíjasok és gyámoltottak 1932. évi költségvetésben előírt járulékaikat pontosan megkapták és az intézet vagyona így is 219,125 leivel gyarapodott.

3. Tudomásul veszi, hogy a lelkészek 1931. évről négy, 1932. évről két hónapi államsegélyüket nem kapván meg, az elmaradt államsegélyek után esedékes tagdíjak sem folytak be a nyugdíjintézet pénztárába, úgy hogy a kötelezett tagok tagdíj hátraléka 1931-ről 468,473 lei, az 1932. évről 99,117 lei, a két évről összesen 567,590 lei, mely összegre nézve rendeli, hogy az nyilvántartásba vétessék,

de az 1933. évi költségelőirányzat bevételei sorába nem írja elő.

4. Tudomásul veszi, hogy a jogosított tagok összes hátraléka 172,582 lei s utasítja a Végrehajtó-Bizottságot, hogy a nem fizető jogosított tagokkal szemben az alapszabály 5. §-át alkalmazza, hogy a mulasztások következtében a nyugdíjintézetet veszteség ne érje.

5. Tudomásul veszi, hogy fenntartói járulék címen hátralékban marad 75,750 lei és jóváhagyja a Végrehajtó-Bizottság határozatát, mellyel felhívta az egyházközségeket és fenntartó testületeket, hogy a hátralékos fenntartói járulékokat 1933. június 30-ig befizessék, az érdekelt tagokat pedig az alapszabály 26. §-a alapján értesítette, hogy amennyiben valamelyik egyházközség vagy fenntartó testület a hátralékos fenntartói járulékot a kitűzött időre ki nem fizetné, ezt az összeget 1933. július 31-ig az érdekelt tag kama-taival együtt befizetni köteles, miért is a hátralékos fenntartói díj 1933. augusztus 1. után a kötelezett tagok államsegélyéből levonandó, a jogosított tagon pedig nem fizetés esetén perrel is behajtandó, a mulasztó egyházakkal vagy fenntartó testületekkel szemben fenn marad a tagok visszkeresési joga, amelyet az E. T. 5. tc. 33. §-ának 5. pontja alapján közigazgatási birói uton érvényesíthetnek.

6. Felhívja a lelkészeket, hogy a perselypénzek csekély voltára tekintettel maguk és családjuk jól felfogott érdekében oda hassanak, hogy a nyugdíjintézet részére vallásos ünnepélyek jövelméből adományokat juttassanak.

7. A betétekre vonatkozólag az elnökséget felhatalmazza, hogy onnét, ahol azok nincsenek eléggé biztosítva, kivenni

és biztosabb intézetnél elhelyezni, általában a szükséges intézkedéseket a vagyon biztosítása végett mindenkor sürgősen megfenni, kedvező esetben a pénzt ingatlanba fordítani igyekezzék.

40 szám. A Végrehajtó Bizottság javaslatára az egyházkerületi közgyűlés a Nyugdíj és Özvegy, Árva Gyámintézet Alapszabályába pótlólag a következő rendelkezést iktatja be:

40. §. A jelen alapszabály 6., 9. és 12. §-aiban meghatározott ellátmányok összegét az egyházkerületi közgyűlés jogosult leszállítani vagy felemelni, a nyugdíjintézet jövedelme arányában.

41. szám. A Végrehajtó Bizottság beterjeszti a Nyugdíj és Özvegy, Árva Gyámintézet 1933. évi költség-előirányzatának tervezetét, melynek összeállításánál a következő irányelvek vezették:

1. a hátralékos államsegélyek után esedékes tagdíjakat nem állította be a költségvetés bevételei közé,
2. a kötelezett tagok évi tagdíját 13 %-ban irta elő,
3. az alapszabályban megállapított nyugdíj, temetkezési segély, özvegy- és árva ellátmány és a régi özvegyek segélyének összegét az 1933. évre 40 százalékkal csökkentette,
4. a betétek után 3, a kölcsönök után 8 % kamatot irt elő,
5. javasolja továbbá, hogy a jogosított tagok nyugdíjaztatásukat mindig csak szeptember 1-től kezdődően kérhessék.

Előterjeszti a Végrehajtó Bizottság a nagybányai egyházmegye 46—1932. sz. határozatában foglalt azt a kérést is, hogy az egyházkerület az eddigi 50.000 leies hozzájárulását továbbra is fenntartsa.

Hasonlóképen előterjeszti a Végrehajtó Bizottság a nagyszalontai e. m. 14-d—1933. sz. határozatát, amelyben egyházkerületünket arra kéri, hogy minden olyan

nyugdíjképes lelkész, aki koránál, vagy egészségi állapotánál fogva a felfokozott lelkészi munkát elvégezni nem képes, az egyház magasabb érdekeire tekintettel az 1939. év előtt is 1000 lei káplántartási segélyben részesíttessék.

Az egyházkerületi közgyűlés az előterjesztések meghallgatása után a Nyugdíj és Özvegy, Árva Gyámintézet 1933. évi költségvetését a következőkben állapítja meg:

BEVÉTELE:

Áthozott tőke egyenleg az 1932. évről . . . Lei 6.762,429.—

Kintlevőségek:

a) Köt. tagok tagd. hátr. (466.475) Lei	—	
b) " " " " (99.117) "	—	
c) Jog. " " " (89.132) "	38.600.—	
d) " belép. jár. hátr. (82.456) "	58.450.—	
e) fenntart. jár. hátralék (65,750) "	65,750.—	
f) hátr. kölcsön kamatok (51,986) "	26.000.—	
	<u>Lei (867908) "</u>	189.000.—
		189.000.—

Különböző kamatok:

a) 3 % betét kamat 4.387,270 után	Lei 132.000.—	
b) 8 % kamat L. 400.000 jelz. k. ut.	" 32.000.—	
c) 8 % " L. 1.851,100 előleg ut.	" 148,000.—	
d) különböző késedelmi kamatok	" 1,000.—	313,000.—

Fenntartói járulékok:

a) 207 köt. tag után á 500.—	Lei 103.500.—	
b) 13/7 jog. " " á 500/250.—	" 8,250.—	111.750.—

Tagsági díjak:

a) kötelezett tagoktól 13 %	Lei 493.000.—	
b) jog. tagoktól 10 % összesen	" 35.000.—	528 000.—

Visszatérítések:

Nyugdíjakkból 41 esetben á 5886 helyett 5048.— 206.968.—

Perselypénzek: 5,000.—

Remélhető bevétel: Lei 1.353,718.—

KIADÁSOK:

Nyugdíjak:

A) Kötelezett tagok részére:

1. 4 lelkész részére	á 36.000	Lei 144.000.—	
2. 1 „ „	á 18.000	„ 18.000.—	
3. 1 „ „	á 36.000 (uj)	„ 36.000.—	
4. 23 özvegy „	á 18.000	„ 414.000.—	
5. 4 „ „	á 18.000 (uj)	„ 72.000.—	
6. 1 árva „	á 18.000	„ 18.000.—	702.000.—

B) jogosított tagok részére:

1. 3 nyugd. részére	á 36.000	Lei 108.000.—	
2. 1 „ „	á 36.000 (uj)	„ 36.000.—	
3. 2 özvegy „	á 18.000	„ 36.000.—	
4. 1 „ „	á 18.000 (uj)	„ 18.000.—	198.000.—

Árvasegélyek:

A) kötelezett tagok részére:

1) 11 árva részére	á 1.000	Lei 11.000.—	
2) 6 „ „	á 1.000 (uj)	„ 6.000.—	17.000.—

B) jogosított tagok részére:

1) 1 árva részére	á 1.000	Lei 1.000.—	
2) 2 „ „	á 1000 (uj)	„ 2.000.—	3.000.—

Helyettes lelkészi hozzájárulás:

1) 3 hely. lelk. rész.	á 12.000	Lei 36.000.—	
2) 3 „ „ „	á 12.000 (uj)	„ 36.000.—	72.000.—

Segélyek:

1) 2 lelkész részére	á 7.200	Lei 14.000.—	
2) 30 özvegy „	á 7.200	„ 216.000.—	
3) 4 árva „	á 4.000	„ 16.000.—	246.000.—

Temetkezési segély:

5 elhalálozás esetében	á 5.000	25.000.—
<i>Nyomtatvány költségekre</i>	8.000.—
<i>Tőke kezelésért közigazgatási pénztárnak</i>	50.000.—

Előrelátható kiadás: Lei 1.336.400.—

ÉGYBEVETÉS:

Remélhető bevétel:	Lei 1.353,718.—
Előrelátható kiadás:	Lei 1.336,400.—
Remélhető tőkeemelkedés:	Lei 17,310.—
<u>Remélhető tőke állag az 1933. év dec. 31-én</u>	<u>Lei 6.779,747.—</u>

Az egyházkerületi közgyűlés nem adhatott helyet a nagybányai egyházmegye fellerjesztésének, mert az 50.000 leit az egyházkerület közigazgatási pénzlára nem nélkülözheti, különben is egy 50.000 leies hozzájárulás nem tenné lehetővé, hogy a nyugijért folyamodó lelkészek kérelme megszorítás nélkül teljesíttessék,

nem adhatott helyet a nagyszalontai egyházmegye kérésének sem, mert az alapszabály 6. §-ának kiegészítésével már olyan intézkedést tett mely úgy a lelkészek, mint a közegyház érdekeit kielégítheti a jelen viszonyok között.

42. szám. A Közalapi Bizottság jelenti, hogy a közalap 1932. évi számadását megvizsgálta és rendben találta. Eszerint

Bevétel:

Tőke állag 1931 december 31-én	Lei 177,515
Befizetés járulék címen	„ 87,086
„ késedelmi kamat címen	„ 498
„ reformációi perselypénz címen	„ 6,292
Betétkamat	„ 8,935

Bevételi főösszeg: Lei 280,326

Kiadás:

35—1932. sz. határozat alapján az 1931.

évről elmaradt missziói segélyre	5,000	
1932. évi missziói segélyre	62,000	67,000

Tőke állag 1932 december 31-én Lei 213,326

1. Közgyűlésünk a Közalapi Bizottság jelentését tudomásul veszi és a közalap 1932. évi számadását a szokásos fenntartással jóváhagyja,

2. tudomásul veszi, hogy Dunaszentilona cseh nyelvű református egyházközség a segélyezendők közül ezidőszerint öröltelett, miután ez az egyházközség egyetemes egyházunk intézményeinek fenntartására semmi áldozatot nem hoz,

3. sajnálattal értesül arról, hogy a közalapi járulékkal sok gyülekezet hátralékban maradt, így: Bánságban 1, Biharban 17, ezek között olyan népes gyülekezetek, mint Bihar, Biharpüspöki, Jákóhodos, Hegyközujlak, Mezötelegd, Siter, a nagybányai egyházmegyében 23, a nagykárolyiban 11, köztük maga Nagykároly is, a nagyszalontaiban 2, ennek következtében elrendeli, hogy a háralékos egyházközségek hátralékaikat 1933. szeptember 1-ig befizessék; az esperesek pedig vizsgálják meg, hogy a mulasztásért kit terhel a felelősség, állapítsák meg, hogy a lelkész vagy a presbytérium kövelett-é el mulasztást, vizsgálatuk eredményét 1933. augusztus 15-ig a püspöki hivatalnak bejelentsék s közöljék azt is, hogy a baj orvoslása céljából milyen lépéseket tettek,

4. tudomásul veszi, hogy a perselypénz valamivel emelkedett az 1931-hez mérten, megállapítja azonban, hogy az egyházközségek még mindig igen kevés súlyt fektetnek a perselyadományokra; legtöbb perselypénzt küldött a nagybányai egyházmegye, 2610 leit, az összesnek 40%-át, de itt is van 13 egyház, amely nem szolgáltatott be perselyadományt; a nagyszalontai egyházmegye perselypénze 1545 lei, itt 5 egyház nem adott semmit;

a bánsági egyházmegye perselypénze 1038 lei, szegénységéhez képest mindenik egyház küldött valamit, az érmelléki egyházmegyében 703 lei gyűlt, de hogy hol s mely egyházközségekből, az nincs kimutatva; a bihari egyházmegye alig 251 leit gyűjtött össze, nem is gyűjtött e célra 21 egyház semmit, a nagykárolyi egyházmegyéből csak 95 lei folyt be; tekintélyes, erőteljes gyülekezetek maradtak ki az adakozók közül, holott a közalapi persely adakozást törvény rendeli el, nem egyéni elhatározástól függ, minden gyülekezet köteles azt meghirdetni a reformáció emlékvasárnapján, utasíttatnak tehát az egyházmegyék, hogy a perselyadományokra nagyobb gondot fordítsanak, az érmelléki egyházmegye pedig a jövő évi számadásában minden egyházközség neve után lüntesse ki, hogy mennyi volt a perselypénze.

43. szám. A Közalapi Bizottság beterjeszti az 1933. évi közalapi járulékok kivetését:

Egyházmegye	Hátralék 1932-ről	Tulfizetés	Kivetés 1933-ra	Hátr. %	Befizetendő összesen:
Bánsági	214	9	7280	11	7,496
Bihari	17,937	—	18,472	902	37,311
Érmelléki	—	—	15,729	—	15,729
Nagybányai	10,991	8	16,392	557	27,932
Nagykárolyi	10,804	—	6179	541	17,524
Nagyszalontai	364	—	17,921	19	18,304
Összesen:	40,310	17	81,973	2030	124,296

Közgyülésünk a kimutatást tudomásul veszi és a közalapi járulékok befizetésének határidejét továbbra is szeptember 1-ében állapítja meg.

44. szám. A Közalapi Bizottság felterjeszti a közalapi pénztár 1933. évi költségelőirányzatát.

Bevétel:

1. Egyházmegyék járuléka	124,296		
2. Közalapi tőke-kamat	9,000		
3. Perselypénzek	6,000	139,296	

Szükséglet:

Elmaradt segélyekre	18,000		
Tőkésítésre	28,296		

Segélyek:

Valkány	12,000		
Karánsebes	10,000		
Bégamonostor	8,000		
Nagylak 5+5,000	10,000		
Dernatafaros	5,000		
Rév	1,000		
Váradless	4,000		
Érábrány	2,000		
Nagybányai misszió-kör	8,000		
Nagybocskó	3,000		
Nagytarna	4,000		
Magyarcséke	6,000		
Szinte	3,000		
Borosjenő	5,000		
Tenkeszéplak-Kisháza	12,000	93,000	139,296

Közyülésünk a közalap 1933. évi költségelőirányzatát elfogadja.

45. szám. A bányási egyházmegye 37—1933. sz. határozatával Radna-Lippát közalapi segélyezésre pártólólag felterjeszti.

Közyülésünk Lippa kérelmét a közalapi bizottsághoz útalja s amennyiben az 1933. esztendőben már közalapi segélyt nem nyerhet, segélyezéséről a Baldácsyalapítvány terhére gondoskodik.

46. szám. A bányási egyházmegye 57—1933. sz. határozatával felterjeszti a gátaljai fiókegyház segélykérését.

Közgyűlésünk a gátaljai fiókegyház
kérését véleményezés végett kiadja a köz-
alapi bizottságnak.

47. szám. A krassófüzesi anyaegyházat a vallás-
és közoktatásügyi miniszter 131,675-13294—1933. sz.
leiratával elismerte ugyan, de a lelkeszi állást betöltő
lévita részére a püspöki hivatal többszöri felterjesztése
után sem utalt államsegélyt.

Közgyűlésünk sajnálattal veszi tudom-
ásul, hogy a füzesi egyházközség lévita
lelkésze részére az államsegély kieszköz-
lése még mindig nem sikerült s Püspök
urat felkéri, hogy kedvező alkalom esetén
a segély folyósítását kieszközölni ismét
kisérelje meg.

48. szám. A nagykárolyi egyházmegye 52—1933.
sz. határozatában Csomaközt közalapi segélyre ajánlja
s kéri az egyházkerületet, hogy Csomaköznek ugy
anyaegyház, mint missziói központként fenntartása végett
a 38—1932. sz. egyházkerületi határozattal kilátásba
helyezett segélyt utalja ki. Előterjesztését azzal indokolja,
hogy ha Csomaköz Beréhez csatoltatnék, a missziói
kör gondozatlanul maradna, mert Bere gondozása ma-
gában is elég munkát ad egy lelkésznek. — A nagykárolyi
egyházmegye azonban még mindig nem tett eleget az
egyházkerület 157—1930. sz. határozatának és nem
állapította meg, hogy mennyi a csomaközi egyház évi
szükséglete és abból mit képes fedezni az egyházköz-
ség s a csomaközi lelkész fizetéséből mit biztosítanak
részint az egyházközségben, részint a szórványokban
lakó egyháztalagok.

A közalapi bizottság foglalkozott Csomaköz ügyé-
vel és most sem ajánlja segélyre. Nemcsak azért nem
ajánlja, mert a segélyre fedezetet nem talál, de azért
sem, mert Csomaköz segélyezését nem találja szüksé-
gesnek, miután ott alig néhány ref. család él s a köz-
ség oly közel fekszik a vele csaknem összeépült Beré-
hez, hogy a berei lelkész a csomaközi néhány ref.

családot is elgondozhatja. A közalapi bizottság azt találná leghelyesebbnek, ha Csomaköz társegyházként Beréhez csatlakoznék, a két társegyház lélekszáma együtt sem haladná meg a 700-at.

Egyházkerületi közgyűlésünk Csomaköz részére a közalapi bizottság által előterjesztett indokok alapján segílyt nem folyósít és felhivja a nagykárolyi egyházmegyét, hogy tegyen lépéseket Csomaköznek társegyházként Beréhez csatolása érdekében,

az elnökséget megbizva, hogy amennyiben talál reá fedezetet, Csomaköz részére megrongált egyházi épületeinek karbantartására segílyt utalványozni sziveskedjék.

49. szám. A bányásági, bihari, nagybányai és nagy-szalontai egyházmegyék felterjesztik 1931. és 32. évi missziói jelentésüket.

A bányásági egyházmegye Valkány missziói segílyének 22,000 leire felemelését kéri, Nagylak részére a pécskai egyház gondozásáért 6000 lei segílyt hoz javaslatba,

a bihari egyházmegye Váradless missziói segílyének 5000 leire felemelését javasolja,

a nagybányai egyházmegye Avasfelsőfalut templom-építési segílyre ajánlja.

Közgyűlésünk utasítja az érmelléki és nagykárolyi egyházmegyéket, hogy az 1931. és 32. évi missziói jelentésüket pótlólag beterjesszék,

Valkány és Váradless missziói segílyét anyagi erő hiányában nem emelheti, Nagylak missziói segílyét az 1933. évre 5000 leiel emelte,

Avasfelsőfalut a Baldácsy alapítványból részesíti imaház építési segílyben.

50. szám. Az esperesi kar jelenti, hogy a Baldácsy alapítványból a f. esztendőben a múlt évi maradvánnyal együtt mintegy 26,000 lei osztható ki. Segélyre ajánlja özv. Vári Jánosné, özv. Szücs Józsefné, özv. Papolczy Zoltánné, özv. Balogh Imréné, lelkész-özvegyeket, akik nyugdíjintézeti járulékbán, vagy segélyben nem részesülnek. Epen ezért már előző években is segélyezte őket a br. Baldácsy-alap. Ezidőszerint részükre 3—3,000 összesen 12,000 lei kiutalását javasolja.

Az egyházközségek közül segélyt kér Lippa, Nagylak, Hkszáldobágy, Avasfelsőfalu, Egri, Kakszentmárton, Kispeleske, Kőszegremete, Ombód, Patóháza, Sándorhomok, Szárazberek, Tamásváralja, Turterebes, Borosjenő, Pankota. Az esperesi kar a következő segélyeket hozza javaslatba:

Lippa	3,000	missziói segélyképen,
Hkszáldobágy	1,000	egyházkerületi közíg. járulékának törlesztésére,
Avasfelsőfalu	2,000	imaház építésére,
Kispeleske	1,000	egyhker. járulék törlesztésére,
Kaksztmárton	1,000	egyhker járulék törlesztésére,
Patóháza	1,000	templom fedésre,
Sándorhomok	1,000	tartozásainak törlesztésére,
Tamásváralja	1,000	iskolaépítési kölcsönének törlesztésére,
Turterebes	1,000	egyhker. járulék törlesztésére,
Borosjenő	1,000	lelkészlak építési kölcsönének törlesztésére,
Pankota	1,000	iskolája fenntartására.

Közgyűlésünk az esperesi kar javaslatát elfogadja és határozati erőre emeli.

51. szám. A lelkészi és énekvezéri szolgálatok díját az esperesi kar javaslatára

közgyűlésünk a következőkben állapítja meg:

Keresztelés: templomban, vagy a lelkészi hivatalban 40, magánháznál 100 lei,

esketés: a presbiterium által kijelölt napon a templomban 100 lei, más napokon 200 lei, háznál 250 lei,

temetés: lelkész dija egyszerű, azaz bibliaolvasással végzett temetésért 150 lei, predikációs azaz beszéddel végzett temetésért 250 lei,

énekvezér dija: énekszós vagy egyszerű bibliaolvasással végzett temetésnél 100 lei, predikációs vagy beszéddel végzett temetésnél 150 lei,

anyakönyvi kivonat dija: 40 lei,

a helyi szokásokért a díjat az illetékes presbiteriumok állapítják meg,

e határozatot a presbiteriumoknak meghirdetés végett megküldi.

52. szám. Tárgyaltatott az egyhker. számvevő jelentése a máramarosszigeti reformálus liceum 1931. évi zárszámadásáról, vagyon-lelláráról, valamint a számadáshoz fűzött számvevői javaslat.

Egyházkerületi közgyűlésünk a máramarosszigeti ref. liceum 1931. évi zárszámadásának felülvizsgálására vonatkozó számvevői jelentés számszerű helyességét 185,685 lei vagyonlellári csökkenéssel tudomásul veszi, mivel megállapított, hogy ezen csökkenés nem érinti az intézet lörzsvagyonát, tekintve azt, hogy ezen összeg az előző évben megtakarított összegekből fedezetet nyert.

Mínthogy a jelentésből az tűnik ki, hogy a bérlők tekintélyes összegű bérfizetéssel vannak hátralékban, közgyűlésünk utasítja az Igazgatótanácsot arra, hogy a hátralékos bérösszegek mielőbbi behajtása érdekében a szükséges lépéseket tegye meg.

Tekintettel arra, hogy a Sima pusztá bérlője és az Igazgatótanács között fenn-

álló bérleti szerződés másolata minde-
ideig nem küldetett fel a püspöki hiva-
talhoz, ugyszintén nélkülözi az alapító-
levelek másolatait, valamint az alapvagyon-
leltár és helyrajzok egy-egy példányait is,
ennélfogva közgyűlésünk utasítja az Igaz-
gatótanácsot arra, hogy mindezen irato-
kat egy példányban az időközben történt
változások feltüntetésével egyházkerüle-
tünk irattára részére lehetőleg rövid időn
belül küldje be.

Minthogy a jelentésből az állapít-
ható meg, hogy a liceum könyvtára még
a mai napig sem nyert rendezést az im-
periumváltozás óta, egyházkerületi köz-
gyűlésünk utasítja az Igazgatótanácsot
arra, hogy a liceum nagy könyvtárát so-
ron kívül rendeztesse, a könyvtár-anyagot
utólagosan szedesse katalógusba az eset-
leges hiányok, vagy új anyagok feltűnte-
tésével és az ilyképen összeállított kata-
logus egy példányát a régi katalógus egy
példányával együtt küldje be az egyház-
kerület irattára részére s egyben csatolja
ezen munkálatok elvégzésére vonatkozó
részletes jelentését is, lehetőleg mielőbb.

53. szám. A nagybányai egyházmegye felterjeszti
a máramarosszigeti liceum igazgatótanácsának a szat-
mári gimnázium tanár-választás ügyében hozott határo-
zatát, miszerint az igazgatótanács átmenetileg egy
helyettes tanár fizetéséről gondoskodik az 1931—32. és
1932—33. tanévekre.

Egyházkerületi közgyűlésünk a mára-
marosszigeti liceum igazgatótanácsának
ez ügyben — egyházmegyeileg is jóváha-
gyott — határozatát, miszerint a választás
lebonyolításáig az 1931—32. tanévre egy
helyettes tanár fizetésébe havonként 5,600
leít folyósít és ezen rendelkezését az

1932—33. tanévre is fenntartja, jóváhagyólag tudomásul veszi.

54. szám. A nagybányai egyházmegye felterjeszti a nyiregyházi ref. lelkész azon kérvényét, amelyet a lelkész úr 182—1932. sz. alatt főliszteletü Püspök úrhoz felterjesztett a Nyiregyháza környékén létesítendő missziói lelkészség felállítása tárgyában. A liceum gazdasági bizottsága 1933 február 22-én, a nagybányai egyházmegye közgyűlése pedig 27—1933. sz. alatt hozott határozatot ez ügyben, miután már a liceum igazgatótanácsának 1933 április hó 21-én történt állásfoglalását az egyházmegye letárgyalta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a nyiregyházi missziói lelkészi állás létesítésére vonatkozó igazgatótanácsi és egyházmegyei határozatot jóváhagyja, ennek alapján a nyiregyházi lelkész kérvényét elutasítja, mivel a vagyon jövedelme a saját leg-
elemibb kulturszükségleteinek kielégítésére sem elegendő.

55. szám. A nagybányai egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett a máramarosszigeli ref. liceum új szervezési „Szabályrendelet”-ét, amelyet a nagybányai egyházmegye közgyűlése május 2-án 21—1933. sz. a. hozott határozatával elfogadott. Ezen szabályrendeletet a máramarosi egyházközség presbiteriuma 1933 május 8. napján tartott ülésén az elnökség bejelentése folytán szintén tárgyalás alá vette és a presbiterium ezen ülésen megállapította, hogy az igazgatótanács a szabályrendeletet a presbiterium meghallgatása és hozzájárulása nélkül módosította, jóllehet az több pontban erősen érinti az egyházközség érdekeit. A m.-szigeti egyházközség presbiteriuma e tárgyban tiltakozást terjesztett fel az egyházkerülethez és kéri közgyűlésünket arra, hogy a tiltakozást vegye figyelembe.

Egyházkerületi közgyűlésünk a liceum igazgatótanácsa által letárgyalt és a nagybányai egyházmegye által jóváhagyás cél-

jából felterjesztett és a liceum igazgatására vonatkozó új szervezési szabályrendeletet azzal a módosítással hagyja jóvá, hogy a szabályrendelet 17. §-ából törölendő a „minthogy“ szó s helyébe irandó „amennyiben“, továbbá a „tartózkodik“ szó kijavítandó „tartózkodnék“-ra s a „bizza“ szó kijavítandó „bizhatja“ szóra. A 18. §-ban pedig a „bizza“ szó kijavítandó „bizhatja“ szóra.

A szigeli egyházközség presbiteriumának tiltakozását egyházkerületünk kénytelen volt figyelmen kívül hagyni, mivel a szabályrendelet jóváhagyott szövege nem érinti az egyházközség jelenlegi érdekeit.

56. szám. A nagybányai egyházmegye felterjeszti a máramarosszigeli liceum igazgatótanácsa és dr. Bota Gergely m.-szigeli ügyvéd között a „Pomona-kert“ egy részének, közelebbről 644 négyszögöl terület eladására vonatkozó adás-vételi szerződést, jóváhagyás céljából. Ezen adás-vételi szerződés a nagybányai egyházmegye 1932. szeptember 9. napján tartott közgyűlése által jóváhagyatott.

Egyházkerületi közgyűlésünk a liceum igazgatótanácsa és dr. Bota Gergely m.-szigeli ügyvéd között a „Pomona-kert“ egy részének eladására vonatkozó adás-vételi szerződést nem hagyhatja jóvá, mert a becsatolt iratokból nem tűnik ki az, hogy az igazgatótanács ezen határozat alkalmával betartotta-e a liceum Szabályrendeletének 22. §-ában előírt névszerinti szavazást. Ennélfogva utasítja a liceum igazgatótanácsát arra, hogy ez ügyben hozzon újlagos szabályszerű határozatot.

57. szám. A nagybányai ref. egyházmegye felterjeszti az 50—1932. sz. közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatát, mely szerint az 1932. szept. hó 9-én tartott e. m.

közgyűlés határozati erőre emeli szavazattöbbséggel a máramarosszigeti ref. liceum igazgatótanácsa és szigeli egyházközség presbitériuma között létrejött, 1931 dec. 20. napján kötött megállapodást. Ezen megállapodás, illetve egyezséglevél véglegesen rendezni akarja a m.-szigeli egyházközség és az alapítványi vagyon között a Pomona-kert megtarthatása végett az agrár kisajátítás következtében beállott sérelmes helyzetet. A megállapodás körülírja a szigeli egyház kártalanításának módzatait, amelyet hosszabb tárgyalás után a presbitérium elfogad aképen, hogy az alapítványi vagyonnal szemben semmiféle jogigényt nem támaszt „mindaddig, amíg a liceum hivatását betölti, nevezetesen közép és főiskolai református jellegű kulturális célt szolgál.” A nagybányai egyházm. közgyűlése fentebb hivatolt határozatában a szigeli egyházközségnek ezt a kihangsúlyozott feltételét törölte és a törlés fenntartásával ajánlja a megállapodásnak jóváhagyását, ami ellen a szigeli egyházközség presbitériuma felebbezést jelentett be.

Egyházkerületi közgyűlésünk a m.-szigeti ref. liceum igazgatótanácsa és a szigeli ref. egyházközség között 1931 december 20. napján kelt megállapodást az a módosítással hagyja jóvá, hogy a megállapodás szövegéből törlendő a 4. pont 3. bekezdése teljes egészében, ugyancsak törlendő a nagybányai egyházmegye 1932 szeptember hó 9-én kelt 50. sz. módosító határozatának záradéka is.

Egyházkerületi közgyűlésünk utasítja a liceum igazgatótanácsát és a szigeli egyházközség presbitériumát arra, hogy fenti módosítások, illetve kihagyások figyelembe vételével, a máskülönben változatlan szövegű megállapodást ujólagosan írják alá.

58. szám. Olvastalolt a tankönyvtár és tankönyvszámla állapotáról szóló jelentés.

Ugy a vallástani, mint a hangjegyes énekeskönyvek

forgalma kielégítően alakult. Az összes kötelezettségek 1932 dec. 31-ig ki vannak egyenlítve. A nyugdíjintézetnél fennálló tartozás 330.000 leire csökkent, a számla egyenlege 1933 ápr. 30-án 22.000 Lei.

A vallástani kézikönyvek állománya az 1933—34. tanévi szükségletet valószínűleg fedezi, azonban a beköltött hangjegyes énekeskönyvek kb. ez év végéig elfogynak.

Az 56—1932. sz. e. k. határozat 3. bekezdése végrehajtásaképen kedvező feltételek mellett kinyomattuk a IV., V. és VII. o. vallástani kézikönyveket. Miután ezek kinyomtatására kölcsönt igénybe vennünk nem kellett, ezen tankönyvek árvetése úgy alakult, hogy bár terjedelmüket az imádságokkal növeltük, árukat emelni nem voltunk kénytelenek, sőt a VII. o. vallástani kézikönyv árát 25 leiről 20 leira leszállíthattuk. Tisztelettel javasolja az előadó ezek alapján, hogy a szerzői liszteletdíjknál mutatkozó aránytalanság egyenlítették ki, hogy t. i. a pályázati hirdetés feltételei szerint az V., VI, VII. o. vallástani kézikönyvek szerzői 2500—2500 példányos kiadások után kapnak 3 ízben összesen 20% liszteletdíjat, míg a többiek 5000—5000 pld. tehát jelentékenyen nagyobb összeg után. Továbbá tisztelettel javasolja, hogy a kezelési illetéknél az alaptervezetben megállapított 8%-os jutalék állapítottassék meg, visszamenő hatály nélkül, kizárólag a vallástani kézikönyvekre nézve, ami a kezelési illetéknek 2% os felemelését jelenti, azonban a vallástani kézikönyvek árának leszállítása következtében lényeges megterhelést nem jelent.

1. Egyházkerületi közgyűlésünk a tankönyvraktár és tankönyvszámla állapotáról szóló jelentést tudomásul veszi.

2. A szerzői liszteletdíjak új szabályozásáról szóló előadói javaslatot döntés végett a tanügyi bizottság hatáskörébe utalja.

3. A vallástani kézikönyvek kezelési illetékét 1933 szept. 1-től kezdődőleg minden visszamenő igény kizárásával 8%-ban állapítja meg.

4. Felhatalmazza az elnökséget, hogy az esetleg szükségessé válható új kiadásokról a vallástani kézikönyvekből gondoskodják, ugyszintén 1000 példány hangjegyes énekeskönyv bekötéséről, ha a számla állapota meg nem engedi, kölcsön felvétele útján is. Kötelességévé teszi a tankönyvraktár kezelőinek, hogy a hangjegyes énekeskönyvek bekötéséről ugy gondoskodjanak, hogy a forgalomban fennakadás ne történjék.

59. szám. Olvasatott a Segélyosztó-bizottság működéséről szóló jelentés.

Segélyosztó-bizottságunk az 57—1932. sz. e. k. határozat határai közt gondoskodott iskoláink, tanár és tanítójelöltjeink, teologusaink segélyezéséről a kulturtaxa, kulturadó és tanulmányi segélyalap terhére.

Előterjeszti az egyházmegyei határozatokkal felterjesztett segély kérvényeket.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk megújítja 57—a.b.c—1932. határozatát az 1933—34. tanévre vonatkozólag.

b) Tudomásul veszi, hogy a nagybányai egyházmegye 99—1931. sz. határozatával fölterjesztett kőszegremetei segélykérvény elintézését nyert.

c) A bánsági egyházmegye 58—1933. sz. határozatával felterjesztett segélykérvény alapján a csávosi elemi iskola további segélyezését jóváhagyja.

d) A bánsági e. m. 24—1933. sz. határozatával felterjesztett nagylaki segélykérvényt fedezet híján elutasítja, azzal a megjegyzéssel, hogy a közalapi segélyezéseknél a kérvény figyelembe vétetett.

e) A bánsági e. m. 56—1933. sz. határozatával felterjesztett kölcsönkérvényt

visszaadja azzal a megjegyzéssel, hogy a C-lisztás segély nem fogadható el fe-
dezetül.

60. szám. Tanügyi előadó jelenti, hogy Béres Károly bizományi raktárában csak iskolai nyomtatványok vannak, s ezek után a bizományos 3500 Lei pausálösszeget fizet, amelyet tőle az egyházkerületi pénztár 310 Leies részletekben helyez levonásba a hivatalos lap nyomtatási számlájából.

Az Iratterjesztés a kisbelüs zsolllárokért a 67—1932. sz. e. k. határozat szerint 467 drb fogyás után 3269 lei jutalékkal tartozik.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk Béres Károlyt jutaléktartozásának teljes rendezésére felszólítja.

b) Utasítja az Iratterjesztés kezelőjét, hogy 3269 leies kisbelüs zsolllár jutaléktartozását haladéktalanul rendezze.

61. szám. A tanügyi bizottság előterjesztést tesz elemi iskoláinknak a vallástani kézikönyveken kívül egyéb kézikönyvekkel leendő ellátására.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk a Czina Sándor-féle Betűkert, Ábécé ref. elemi iskolák számára c. I. elemi iskolai kézikönyvet egyházkerületünk elemi iskolái számára approbálja.

b) Felhatalmazza az elnökséget és a tankönyvkiadó-bizottságot, ezen tankönyvkiadásának intézésére az ebből a célból szükségessé válható Lei 150.000 kölcsön felvételére a nyugdíjintézeti pénztárból, az elnökséget pedig a vonatkozó okirat aláírására.

c) Felhatalmazza az elnökséget és a tankönyvkiadó-bizottságot, hogy gondoskodjék elemi iskoláinknak saját tankönyvekkel leendő fokozatos ellátásáról, akár

megbízás, akár pályázat, akár valamely kész mű megvásárlása útján.

d) Felhatalmazza az elnökséget és a tankönyvkiadó-bizottságot, hogy addig is, amíg az előző pontokban említett kiadványok megjelenhetnek, gondoskodják elemi iskoláink tankönyvekkel leendő ellátásáról valamelyik kiadóval létesítendő megállapodás útján.

e) Az Ábécés könyv kiadásának előkészítésével eddig felmerült kiadásokat Lei 2500 erejéig jóváhagyja a tankönyvszámla terhére.

f) A kiadandó nem vallástani tankönyvek az egyesített tankönyvszámlán kezelendők, belkörü nyilvántartás céljából elemi iskolai tankönyvek alcimen.

62. szám. Egyházkerületi közgyűlésünk 72—1932. szám alatt kiadta a nagyszalontai egyházmegye tanítói Gyámintézetének alapszabályait az e. k. ügyész urnak véleményezés végett. Az ügyészi vélemény nagymértékű átdolgozást tesz szükségessé.

Egyházkerületi közgyűlésünk visszadja a tanítói gyámintézeti alapszabályokat a nagyszalontai egyházmegyének, azzal az utasítással, hogy az ügyészi vélemény szerinti átdolgozás és újra tárgyalás után az alapszabályokat jóváhagyás végett újra terjessze fel.

Az ügyészi vélemény valamennyi egyházmegyének megküldendő, hogy esetleges alapszabály alkotásnál azt előre is tekintetbe vehessék.

63. szám. A bihari egyházmegye beterjeszti a tanítók Gyámintézetének alapszabályait, 30—1931. e. m. határozattal jóváhagyva, egyházkerületi jóváhagyás végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk visszaadja a tanítói gyámintézeti alapszabályokat a bihari egyházmegyének, azzal az utasítással, hogy a nagyszalontai e. m. Gyámintézet alapszabályairól adott ügyészi vélemény értelmében dolgoztassa át és újra tárgyalás után az alapszabályokat jóváhagyás végett újból terjessze fel.

64. szám. A nagybányai egyházmegye 48-a—1932. számú határozatával előterjeszti azt a kérését, hogy a vallástani kézikönyveket az egyházkerületi közgyűlés dolgoztassa át, mert jelen alakjukban nem használhatók.

Meg kell állapítani, hogy a vallástani kézikönyveket nyílt, megismételt hosszú lejáratu pályázatokon iratta meg az egyházkerület tankönyvkiadó-bizottsága. Teljesen hibátlan tankönyv bizonyára nem készülhetett — mert az lehetetlen, a jelenlegi kritikusoknak azonban bőven lett volna alkalmuk kedvező anyagi kilátásokkal tapasztalataikat produktív munkában, nem pedig meddő kritikában érvényesíteni. A bíráló-bizottság elismert szakemberekből volt összeállítva, azok munkáját a tankönyvkiadó-bizottság felülvizsgálta, emberileg tehát minden lehető megtörtént elfogadható tankönyvek előállítására.

Az egyházkerületi tankönyvraktárnak jelentékeny anyagi hasznot jelentene, ha a tankönyveket időelőtt megváltoztatná s midőn elvi okokból erről a 10.000-ekre becsülhető anyagi haszonról lemond, legjobban bizonyítja ezen elvi okok komolyságát, amelyeknek ismétlése fölösleges.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy a vallástani kézikönyvek átdolgozásának kérdése nem időszerű.

65. szám. Az érmelléki egyházmegye előterjesztést tesz 16—1933. számú határozatával a VII. o. vallástani kézikönyv kété alakban leendő átdolgozására.

Az előző számú egyházkerületi határozat erre a számra is vonatkozik.

Ezen tulmenőleg e. k. közgyűlésünk a káté formát, ha ez kérdés-felelet alakot jelentene, mint történelmileg becses és tiszteletreméltó, de modern pedagógiai elveknek meg nem felelő formát a kiadásában megjelenő vallástani kézikönyvekben alkalmazni nem engedi.

66. szám. A bihari egyházmegye 24—1933. számú határozatával javaslatot tesz egy u. n. „Református kis káté“ kiadására, amely a vallástanítás rendszerének érintése nélkül a református gyermek állandó segédkönyve lenne s a református öntudatra nevelés egyik eszköze.

Egyházkerületi közgyűlésünk annak a felvételnek hangsúlyozásával, hogy ez az u. n. ref. kis káté kérdés-felelet alakjában nem készülhet és hogy ez mint segédkönyv, a vallástanítás pótlója nem lehet, célja csak a református öntudat néhány sarkalatos megnyilatkozási formájának beidegzése, az iratterjesztési bizottságot megbizva ennek a kis káténak az elnökséggel egyetértésben leendő elkészítésével, akár pályázat, akár megbízás, akár szerkesztés útján. A kiadás anyagi részét az iratterjesztési bizottság hatáskörébe utalja s amennyiben az előzetes tanítás azt mutatná, hogy a kiadás ráfizetés nélkül megvalósítható, az iratterjesztési bizottság elnökét a kiadás anyagi részének intézésére felhatalmazza.

67. szám. A nagyváradi vallástani pótképesítő-bizottság elnöke jelenti, hogy 1932. évi június hó 18-ra kitűzött határidőben Bethlendy Ilona, Diószeghy Erzsébet és Fekete Vilma sikeres vizsgálatot tettek.

Tudomásul szolgál.

68. szám. Az „Uj cimborá” című gyermekujság szerkesztője lapjának és az azt támogató Családszövetségnek pártoló ajánlását kéri.

A tanügyi bizottság a lap szellemét, kiállítását, árát megfelelőnek, a Családszövetség eszméjét megvalósítandónak találta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Családszövetséget és az Uj cimborát az összes illetékesek figyelmébe ajánlja s felkéri a Püspök urat, hogy ebből a célból szükséges intézkedéseket körrendeletileg tegye meg.

69. szám. A nagyszalontai egyházmegye felterjeszti 15—1933. számú határozatával az e. m. tanítói egyesület alapszabályait jóváhagyás végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alapszabályokat azzal adja vissza az egyházmegyének, hogy az ebben a formában egyházkerületi jóváhagyást nem nyerhet.

Az új E. T. I. tc. ugyan gondoskodik a tanítók hasonló célú tömörítésével tanítói értekezletek címen, azonban a törvény szentesítése előtt ezt az állami hatóságokkal szemben törvényes alapnak nem tekinthetjük.

A régi E. T. ilyen egyesületeket nem ismer s ezért ebben az alakban való működéshez állami autorizáció volna szükséges.

Nincs azonban akadálya annak, hogy az e. m. tanügyi hatóságok a tanítókat szakértekezletre összehívják.

70. szám. A Hadházy Kálmán dr lemondásával és Havas Gyula elhalálozásával megüresedett tanügyi bizottsági tagsági helyekre

egyházkerületi közgyűlésünk Fráter Emil a nagyszalontai egyházközség fő-

gondnokát és Gönczy Sándor nagykárolyi esperest választja meg a tanügyi bizottság elemi iskolai tagozatába a turnus végéig, 1937. december 31-ig.

71. szám. Elemi iskolai statisztikáink szerint igen nagy számú (1932–33. tanévben 5875) gyermek jár román tannyelvű állami elemi iskolába és ezeknek túlnyomó többségben nincs módjukban magyarul írni, olvasni megtanulni.

Általános a panasz, hogy ennek következtében a hitoktatás súlyosan szenved s az így felnövő gyermekek az istentiszteleteken sem tudnak kellőképpen részt venni, mert az énekeskönyvet és a bibliát nem tudják olvasni.

Egyházkerületi közgyűlésünk az elnökséget fölhatalmazza, hogy a román tannyelvű iskolákban a vallásitanítás sikerét biztosító intézkedéseket tegye meg.

72. szám. A nagyenyedi tanítóképző-intézet igazgatósága azzal a kéréssel fordult egyházkerületünkhöz 151—1932—33. számú előterjesztésében, hogy az egyházkerület járuljon hozzá közel 1 millió leis deficitjének fedezéséhez, miután ez az intézet Romániának egyetlen református tanítóképző-intézete és mint ilyen pótolhatatlan.

Az előterjesztést először Segélyosztó-bizottságunk tárgyalta, azonban a hozzájárulás céljából fedezet nem állván rendelkezésére, áttette az ügyet a Pénzügyi bizottsághoz, amely az üggyel külön foglalkozott.

Kísérletet tett azonban a Segélyosztó-bizottság egy jó tehetségű I. osztályos helybeli növendékkel, akit a gör. kath. állami tanítóképzőbe iratott be, hogy kapcsolatban a kerületeli Árvaház megszervezésével nem lehetne-e ebben a formában gondoskodni kerületünk tanítói szükségletének ellátásáról.

A próba egyelőre nem sikerült, mert a növendék a nyelvi nehézségekkel csak nehezen tudott megbirkózni. Református szempontból a gyermek kárt nem szenvedett, mert a hitoktató jelentése szerint a legszorgalma-

sabb növendékei közé tartozik és az összes építő alkalmakat szorgalmasan felhasználja.

Egyházkerületi közgyűlésünk az elnökséget felhatalmazza arra, hogy a következő évben egy új első osztályos növendéknek az állami tanítóképzőbe leendő beállításával és a jelenleg segélyezett növendéknek további támogatásával — ha erre lehetőség kínálkozik — a kísérletet tovább folytassa, célul tűzve ki annak a kérdésnek megoldását, hogy tanítójelölteinket közvetlen felügyeletünk alatt álló, Nagyváradon szervezendő internátusban képezhessük ki.

73. szám. Olvastatott a szatmári ref. leánygimnázium szervezeti és rendtartási szabályzata.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szabályzatot a következő változtatásokkal hagyja jóvá:

a) 27. old. E. fej. 112. §. 2. bek. „A Királyhágómelléki egyházkerület 3 tagot küld“ szavak törlendők.

b) A tagok megbízása 3 évre szól, az első turnus lejár 1933. december 31-én.

c) U. o. „A tagok száma 21“ helyesbitendő az E. T. VI. tc. 98. §-a szerint 18-ra.

74. szám. A szatmári ref. felső kereskedelmi leányiskola igazgatótanácsa felterjeszti az iskola szervezeti és rendtartási szabályzatát.

Egyházkerület közgyűlésünk a következő változtatásokkal hagyja jóvá a szabályzatot:

a) A 30. old. V. A. 187. §. 2. „A Királyhágómelléki egyházkerület 3 tagot“ szavak törlendők.

b) ugyanott beiktatandó: „A tagok megbízása 3 évig tart, az első turnus lejár 1933. dec. 31-én.“

c) „A tagok száma 20.“ 17-re javítandó.

75. szám. A nagybányai egyházmegye 14—1933. sz. határozatával jóváhagyott vámfalui tanítói díjlevelet e. k. jóváhagyás végett felterjeszti.

Ki kellett emelni ezt a díjlevelet a többi díjlevél ügyek közül s a tanügyi bizottság véleményével ellátva felterjeszteni az e. k. közgyűlés elé a szóbanforgó elvi kérdések miatt.

Új iskoláról s ennek következtében teljesen új díjlevélről lévén szó, annak értéke nem lehet kisebb, mint az e. k. minimum. Azonban a jelen díjlevél ennek a következménynek nem felel meg, mert nincs benne a korpóllékról gondoskodás.

A díjlevél fogalmazása olyan általánosságokban mozgó, hogy az egyes tételek értékét megállapítani nem lehet. Így teljesen határozottan kifizetés: 3. az egyházi tagos birtok jövedelmének $\frac{1}{3}$ része. Mekkora terület és milyen művelési ág — hiányzik. 5. A szülőktől szedett tandíjjáruléknál nem állapítható meg hány növendék után garانتálja az egyház a tandíjjárulékokat. Végül hiányzik a díjlevél egyházmegyei felértékelése, ami nélkül a 21-k—1932. számú e. k. határozat utolsó bekezdése értelmében a díjlevél értékét és az egyházkerületi minimummal való egyezését megállapítani nem lehet.

Egyházkerületi közgyűlésünk a 14—1932. nagybányai egyházmegyei határozattal felterjesztett vámfalui tanítói díjlevelet alábbi pótlások végett visszaadja:

a) A díjlevél 3. 5. 6. pontjában foglalt jövedelmek mennyisége, minősége, esedékessége, pontosan körülírandó.

b) A díjlevél az e. m. határozatoknak megfelelően felértékelendő.

c) Ha a díjlevél az előző pontban

említett értékelés alapján az egyházkerületi minimumot el nem érné, annak összegéig kiegészítendő.

d) Gondoskodnia kell az egyházközségnek a 21-k—1932. sz. e. k. határozat szerint esedékessé válható korpóllékokról.

76. szám. Püspök ur jelenti, hogy 1932. évi egyházkerületi közgyűlés 81. sz. határozata szerint és az abban adott megbízás alapján Kiss Bertalan okl. lelkész atyánkfiát belmissziói titkárrá ideiglenesen kinevezte.

Közgyűlésünk Püspök ur jelentését jóváhagyólag tudomásul véve, Kiss Bertalan atyánkfiát állásában megerősíti és véglegesíti és részére további intézkedésig a következő évi fizetést állapítja meg: Törzsfizetés: 48.000 Lei, lakbér: 12.000 L., munkakörét pedig a belmissziói szabályrendelet keretében körvonalazza, egyben felhívja Kiss Bertalan belmissziói titkárt, hogy a legközelebbi közgyűlés előtt az esküt letegye.

77. szám. Az egyházkerületi belmissziói előadó beterjeszti az egyházkerület 1932. évi belmissziói munkájáról az összefoglaló évi jelentését:

Az elmúlt év a belmissziói munka szempontjából a megerősödés és tovább fejlődés esztendeje volt. Isten segítségével és kegyelméből nagy lépésekkel haladhattunk tovább úgy a megszilárdulást, mint a kiterjedést illetőleg.

Statisztikai adatok a múlt évről nem állnak rendelkezésünkre, mivel a régi jelentőivek melyek különben is csak a munka egyes ágaira vonatkoztak, elfogytak s az új összesített jelentőivek összeállítása épen most történik meg. Így csak általánosságban, a jelentősebb eseményeket említem meg.

A vasárnapi iskola az eddigi mederben haladt tovább, bár itt ott lanyhulás észlelhető, ami a múlt évben elhatározott

laikus vezetőképző kurzus megrendezését elodázhatatlanná teszi.

A múlt évben főleg az ifjusági munkaág erősödött. Az erősödés elősegítésére szolgáltak az ifjusági részleges és a vezetői konferenciák. Kerületi konferenciát főként a nehéz anyagi viszonyok miatt nem tarthattunk. De volt két nagyobb megyei konferencia, u. m. május 21—22-én a nagyszalontai leány és okt. 30—31-én a szatmári fiukonferencia. Az előbbit a nagyszalontai leánybibliakör, az utóbbit a szatmári Bethlen Gábor I. K. E. rendezte. Mindkettő az egész egyházmegyére kiterjedő volt, az utóbbi hivatalosan is. Az első különösen a résztvevők nagy száma által, az utóbbi pedig az által lett értékessé, hogy a sok helyen még mindig kezdetleges, vagy meg sem kezdődött fiu bibliaköröknek, illetve Ifj. Ker. Egyesületeknek lett megindítójává, vagy fellendítőjévé.

Ezenkívül több helyen tartottak egy-egy napra kiterjedt áldásos hatású ifj. vagy gyülekezeti napot, néhol a környék vagy lelkeszi körök gyülekezeteinek bevonásával és a belmissziói tevékenység minden ágát felölelve. Így ifjusági napot Temesváron szept. 18-án, belmissziói napot Nagykárolyban az egyházm. lelkészértekezlettel kapcsolatban márc. 8-án, Ombódon a szamoskrassói lelkész körértekezletével október 16-án, Biharpüspökiben és Ágyán november 20-án.

Megtartottuk az Ifj. Ker. Egyesület Világszövetségének imahetét nov. 13—19. napjain, az előző évinél sokkal több helyen és nagyobb látogatottsággal.

A munka megszilárdulását és fellendülését hathatósan szolgálták a főként lekipásztorok részére rendezett vezetői konferenciák négy egyházmegyében, u. m. Bihariban: Nagyváradon, Érmellékiben: Székelyhidon [okt. 27], Nagybányaiban: Szatmáron [okt. 31] és a Nagyszalontaiban: [okt. 18.] Ezekben az ifjuság hivatalos vezetői nyertek iránítást, sőt indítást is, hogy hivatásosak legyenek.

A megerősödésre és fellendülésre legtöbb hatással a belmissziói titkár beállítása volt. A kerületi közgyűlés 81—1932. sz. határozata alapján Főtiszt. Püspök ur kinevezte Kiss Bertalan okleveles lelkész-ifju atyánkfiát, ki külföldi hosszú előtanulmányai és tapasztalatai után teljes hozzáértéssel és nagy lelkesedéssel kezdte meg aug. 1-én eddig is sok

áldással járó működését. Részt vett a nagybányai egyházmegye lelkészértekezletén, az előbb felsorolt vezetői konferenciákon és a már szintén említett nagybányai ifj. konferencián. Megkezdte rendszeres körutjait, melyeken négy egyházmegyében összesen 50 gyülekezetet látogatott meg, u. m a Bihariban 18 at, az Érmellékiben: 14-et, a Nagykárolyiban: 10-et, a Nagyszalontaiban: 7 et, a Nagybányai-ban: 1-et. A meglátogatott gyülekezetek legtöbbszörben nemcsak az ifjúsággal foglalkozott, hanem csaknem minden belmissziói alakulattal és vallásos estélyeken, sőt templomi istentiszteleten igehirdetést is végzett. Mindenütt irányított, lelkesített és munkája nagyban hozzájárult a meglévő belmunkaágak erősödéséhez, vagy a még el nem kezdetek megindításához. Munkásságáról, tapasztalatairól részletes jelentésben adott beszámolót.

Az élet egyik fellendítője az ifj. bibliaköröknek Ifj. Ker. Egyesületekké átszervezése, hogy keretet és szervezetet nyerjenek, mely állandósítsa az eddig csak a lelkekre és sokszor a vezető személyére alapított munkát és az egyes gyülekezeti egyesületek között egyházmegyénként, sőt az egész kerületben az összekötő szervek megalkothatók legyenek, melyeken át a világszövetségbe is bekapcsolódhassanak. Az erre szolgáló ügyrendet elkészítettük, jelen ülésre és kerületünk közgyűlésére beterjesztjük, kérve jóváhagyó megerősítését.

A belmissziói tevékenység a múlt évben egy új munkággal szélesedett: a férfiszövetséggel, melyek megalakítására múlt évi közgyűlésünk kötelezte a presbytériumokat. A szövetség több helyen megalakult, a munka még a kezdet kezdetén van, bizodalommal és jó reménységgel nézünk folytatása és eredménye elé.

A nőszövetségek életében, melyek minden várakozáson felüli sikerrel működtek, némely helyen lanyhulás, stagnálás állott be. Ennek kétségtelenül oka a nehéz gazdasági helyzet, de oka az a körülmény is, hogy a nőszövetségek munkája több helyen külsőséges, csak az anyagiakra alapozott volt.

A belmissziói munka akadályai között a legnagyobb a helyi hatóságok meg nem értése, akadékoskodása sokszor jelentéktelen potentátoknak a felsőbb hatóság engedélyező rendeleteit semmibe vevő, gyűlölséget támasztó ok-

talan basáskodása. Betiltják nemcsak a vallásos estélyeket, hanem az énekkari próbákat, a nőszövetségek összejevőteleit, az ifj. bibliaórákat, sőt néhol még a vasárnapi iskolában is kötekednek. Ilyen körülmények között nem lehet nyugodt és eredményes munkát végezni.

Ime nagy vonásokban, néhány derüesebb, vagy sötétebb színfoltokban a múlt évi belmissziói munkálkodás képe. Ugy a fény, mint az árny: az eredmény, mint az eredménytelenség tanulságot ad. Azt a nagy tanulságot, mely egyszersmind figyelmeztetés is, hogy mindenki egész lélekkel igyekezzék a reábizott munkát elvégezni a neki adatott kegyelmi ajándékok szerint. Bár a kegyelmi ajándékokban különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. És különbség van e cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, aki cselekszi mindezt mindenkiben. [I. Kor. 12:4–6]. Csak egyet tartson mindenki szem előtt: ugyanazzal a Lélekkel, ugyanazzal az Úrral, az Úr Jézus Krisztusnak szolgálatában és ugyanannak az Istennek dicsőségére munkálkodják.

Közgyülésünk a belmissziói előadó jelentését tudomásul véve

1. nyomtatékosan iel hívja az esperesi hivatalok útján az egyházmegyék lelkeszi köreit a 80–1932. sz. egyházkerületi határozat 5. pontjának lelkiismeretes végrehajtására.

2. Felhívja az egyházmegyéket, hogy minden évben rendezzenek egy ifjusági konferenciát, melyre a belmissziói titkár szolgálatát vegyék igénybe.

3. Felhívja az egyházmegyei nőszövetségeket, hogy évi közgyűléseik alkalmával tartsanak konferenciai jellegű előadásokat a nőszövetségi munka lelki elmélyítése céljából.

4. Felhívja az egyes egyházközségi nőszövetségeket, hogy a lélek és az egyház építését, a gyülekezet hitéletének és anyagi helyzetének erősítését tartsák legfőbb feladatuknak. Külső munkájukban

ne öncélokat keressenek, hanem elsősorban egyház szükségének enyhítésére törekedjenek és főképp az iskola fenntartásán fáradozzanak. Továbbá gondoskodjanak a gyülekezet szegényeiről és támogassák minden tőlük telhető erővel egyházkerületünk intézményeit. E célból a múlt évi 76. sz. egyh.-ker. határozat értelmében minden évben küldjenek adományt ünnepeik bevételéből egyházkerületünk egyetlen főgimnáziumába, a szatmári főgimnáziumban tanuló szegény, jó előmenetelű diákok segélyezésére. Vegyék szerető gondoskodásukba továbbá a nagyváradi árvaházat, hogy egyházkerületi árvaházzá kifejlődhessék és e célból évente tartssanak egy árvanapot az árvaház javára.

Ezt a határozatot közgyűlésünk az esperesi hivatalok útján az egyes nőszövetségnek is megküldeni rendeli.

5. Kötelezi a köri missziói napok és mindennemű konferenciák rendezőit, hogy megtörténte után küldjenek jelentést az egyházmegyei belmissziói előadónak és általa évi jelentésük alkalmával az egyházkerületi belmissziói előadónak részletesen beszámolva az esemény lefolyásáról és eredményéről.

6. A csendőrök és más helyi hatóságok akadályozó ténykedéseinek elhárítása és megszüntetése végett felkéri Püspök urat, hogy egyfelől a Minisztériumok, másfelől az egyes vármegyei prefektusok megkeresésével kísérelje meg érvényt szerezni a már meglevő rendeleteknek.

7. Az összesített belmissziói jelentő-
iveket elfogadja, kinyomatásukat elrendeli és használatára nézve utasítja a lelkészi hivatalokat, hogy minden évben két példányban állítsák ki s az egyiket a kívánt időben terjesszék be az esperesi

hivatalokhoz, az esperesi hivatalok pedig az egyházmegyei belmissziói előadó feldolgozása után azok összesítő jelentéseivel a püspöki hivatalhoz. A másik példányt pedig tartásuk maguknál a canonica vizitáció alkalmával leendő bemutatás és személyes megvizsgálás végett.

78. szám. Az egyházkerületi belmissziói bizottság beterjeszti a belmissziói bizottság ügyrendjét. (Lásd a mellékletet).

Közgyűlésünk a beterjesztett ügyrendet megerősíti és e határozattal életbe lépteti.

79. szám. Az egyházkerületi belmissziói bizottság beterjeszti a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Ifj. Keresztyén Egyesületei Szövetségének ügyrendjét, (Lásd a mellékletet).

Közgyűlésünk a beterjesztett ügyrendet megerősíti és felhívja az egyházkerületünk kebelében működő ifj. fiu-bibliakörök vezetőit, hogy a bibliaköröket legkésőbb november 1-ig ez ügyrend szerint szervezzék át és ennek megtörténtéről tegyenek jelentést az esperesi hivatalnak.

80. szám. Az egyházkerületi belmissziói bizottság beterjeszti a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Leányszövetségének ügyrendjét. (Lásd a mellékletet).

Közgyűlésünk a beterjesztett ügyrendet megerősíti és felhívja az egyházkerületben működő leány-bibliakörök vezetőit, hogy a bibliaköröket legkésőbb november 1-ig ez ügyrend szerint szervezzék át és ennek megtörténtéről az esperesi hivataloknak tegyenek jelentést.

81. szám. Az egyházkerületi belmissziói bizottság jelenti, hogy a bánsági, nagybányai és nagyszalontai egyházmegyék esperesei beterjesztették a lelki ügyekkel foglalkozó presbyteri gyűlések jegyzőkönyveit. A jegyzőkönyvek tanúsága szerint a presbyteriumok nagyrésze megértette a gyűlések célját, de még mindig sokan vannak, kik tévesen fogják fel, vagy felületesen veszik.

Közgyűlésünk felhívja az esperesi hivatalokat, hogy a lelki ügyekkel foglalkozó presbyteri gyűlések jegyzőkönyveit minden gyülekezettől kérjék be és azokat szept. 1-ig terjesszék be a püspöki hivatalhoz. Ujból nyomatékosan figyelmébe ajánlja minden presbyteriumnak mult évi 91. sz. határozatát.

82 szám. A nagykarolyi egyházmegye megerősítés végelt beterjeszti ápr. 27-iki gyűlésében 15. sz. alatt hozott határozatával alkotott egyházfegyelmi szabályrendeletét.

Közgyűlésünk a beterjesztett szabályrendeletet nem erősíti meg, hanem a Zsinattól várja az arra vonatkozó törvény mielőbbi megalkotását.

83. szám. Az egyházkerületi iratterjesztési bizottság beterjeszti a f. év január 1-vel Kiss Bertalan egyházkerületi belmissziói titkár szerkesztésében megindított „Református Jövő“ c. lapról szóló jelentését. E jelentés szerint a lap 3850 példányban jelenik meg, havonta kétszer évi 25 lei előfizetési díjjal. A kerületi pénztárból püspök úr 4365 Lei segélyt utalt ki a lap támogatására. Anyagi helyzete teljesen szilárd.

Közgyűlésünk a jelentést örömmel veszi tudomásul, az eddig folyósított összeget segélynek tekinti és kiútalását helybenhagyja.

Tekintettel arra, hogy a lap olvasói átlag kétharmad részben a felnőttek köz-

zül valók s hogy az ifjusági munkán kívül más szükségletek is várnak kielégítésre, más irányu munkák propagálásra, egyházkerületünk közgyűlése elhatározza, hogy a „Református Jövő“ alkalmas időben „Néplap“-pá alakíttassék át, ugy azonban, hogy abban az ifjusági munka mindig megkapja a szükséges és arányos terét.

Püspök urat megbizza, hogy az iratterjesztési bizottság javaslatának meghallgatása után a szükséges intézkedéseket megtegye.

84. szám. Az egyházkerületi iratterjesztési bizottság beterjeszti jelentését saját kiadványairól és munkatervéről.

Közgyűlésünk a jelentést megnyugvással veszi tudomásul és jó reménységgel néz a bizottság munkatervének megvalósítása elé.

85. szám. A bányai egyházmegye közgyűlése 9—1933. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta az ujkissodai ref. egyházközség közgyűlésének a lelkészi díjlevél tárgyában hozott 3—1933. számú határozatát. A négy példányban kiállított lelkészi díjlevelet megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése a bányai egyházmegyének az ujkissodai lelkészi díjevél-ügyben hozott 9—1933. sz. megerősítő határozatát nem hagyja jóvá, 1. mert a díjlevélkészítés nem presbiteri, hanem egyházközségi közgyűlési határozattal történt s 2. mert az egyházközség közgyűlése sem hozott a díjlevél állandó fenntartása és kiszolgáltatása tekintetében garanciákat is magában foglaló határozatot. Egyházkerületünk közgyűlése az iratokat azzal adja vissza a bányai egyház-

mégye esperesi hivatalának, utasítsa az ujkissodai egyházközség presbitériumát, hogy a lelkeszi díjlevél ügyében a törvény paragrafusainak szemelőtt tartásával és a garanciák tekintetében a legnagyobb körültekintéssel és felelősségérzettel járjon el, mert lelkeszi állást bizonytalan fundamentomra építeni sem nem lehet, sem nem szabad.

86 szám. A bihari egyházmegye közgyűlése 42—1933. szám alatt tárgyalta és bizonyos pótlásokra való utasítással jóváhagyta a szalárdi anya- és az ujfegyverneki fiókegyház között a törvényes formák betartásával kötött egyességet és a négy példányban kiállított egyességlevelet további megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése, mint-hogy az egyházmegyei közgyűlés által kívánt pótlásokat az idő rövidsége miatt a két egyházközség presbitériuma teljesíteni nem tudta, az ügyet napirendről leveszi s az iratokat pótlás végett a bihari egyházmegye esperesi hivatalának viszszaadja.

87. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 8—1933. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta a szalmári anyaegyházközség gondozása alatt lévő gombási szórvány hiveinek 1—1932. számú határozatát melyben kimondták, hogy fiókegyházközséggé alakulnak s lelki- és anyagi ügyeik vezetésére gondnokot és presbitériumot választanak. Az egyházmegye határozatát megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése a nagybányai egyházmegye közgyűlésének a gombási fiókegyház megalakulását jóváhagyó 8—1933. számú határozatát azzal erősíti meg, hogy az egyházmegye espe-

rese ulasítsa úgy a szalmári anya-, mint a gombási fiókegyház presbitériumát, hogy a két egyházközség jogviszonyát presbiteri határozattal rendezze s a megállapodásokat egyességlevélbe foglalva azt felső hatósági megerősítés céljából mielőbb az egyházmegyei, illetve egyházker. közgyűlés elé terjessze.

88. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 48—1933. szám alatt tárgyalta a nagybányai anyaegyházhoz tartozó Erdőszáda leányegyházközség és az erdélyi egyházkerület dési egyházmegyéjéhez tartozó Hagymáslápos anyaegyházközség egyesülésének ügyét a dési esperes 92—1933. és a nagybányai lelkész 125—1933. számú levele s a nagybányai presbitérium 20—1933. számú határozata alapján. Egyházmegyei közgyűlés a két gyülekezet társulását úgy közegyházi szempontból, mint mindkét gyülekezet sajátos érdekei miatt is kívánatosnak, sőt szükségesnek látja. Ahoz azonban, hogy a gróf Dégenfeld család révén ősi kapcsolatok és kegyeletes emlékek szálaival a nagybányai egyházmegyéhez kötött erdőszádai egyházközséget más egyházmegyének, sőt más kerületnek átengedje, nem adhatja beleegyezését. Így a két gyülekezet társulására csak egyetlen megoldást lát elfogadhatónak, azt, hogy Hagymáslápos csatoltassék a nagybányai egyházmegyéhez s a két gyülekezet társítása a nagybányai egyházmegye kötelékében hajlassék végre. Ugy érzi, hogy a hagymásláposi lelkészi állás fenntarthatása érdekében az áldozatot ilt a dési egyházmegyének, illetve az erdélyi egyházkerületnek kell meghozni.

Egyházkerületünk közgyűlése a nagybányai egyházmegye közgyűlésének álláspontját mindenben helyesli és magáévá teszi s az erdőszádai leány- és a hagymásláposi anyaegyház társulásához csak ez utóbbi anyaegyház átengedése esetén, a nagybányai egyházmegye kötelékében hajlandó hozzájárulni.

89. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 20—1932. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta a nagybányai egyházközség presbitériumának a lelkeszi díjlevél tárgyában hozott 3—1932. számú határozatát. A három példányban kiállított lelkeszi díjlevelet az egyházkerületi közgyűlés elé megerősítés végett felterjesztette.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy a hozott határozatok törvényes formák között jöttek létre s hogy díjlevél csonkulás nincs, miért is a díjlevelet megerősíti. Utasítja azonban az egyházmegye esperesét, hogy a jövőben az egyházmegye által megerősített díjlevelekre a megerősítő záradékot vezesse rá, mert az egyházkerület közgyűlése a záradékolás nélkül felterjesztett díjleveleket ezután nem fogja megerősíteni.

90. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 13—1932. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta a sárközi és sárközujlaki anyaegyház presbitériumának a két egyházközség egyesítését kimondó 167—1931. és 2—1931. számú határozatát. Egyházmegye közgyűlése az egyesítést jóváhagyó határozatát azzal a megjegyzéssel terjesztette fel megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez, hogy az egyességlevelet a két egyházközség presbitériuma csak a sárközujlaki lelkeszi állás megüresedése után óhajtja elkészíteni.

Egyházkerületünk közgyűlése a sárközi és sárközujlaki egyházközségeknek nem egyesítését, hanem társítását látja magasabb érdekből szükségesnek. Utasítja a nagybányai egyházmegye esperesét, hogy a két egyházközség presbitériumával a társítás érdekében hozasson megfelelő szövegű határozatot s készíttessen a két gyülekezet jogviszonyát mindenben tisztázó és meghatározó egyességlevelet s azt megerősítés végett terjesztesse fel az

egyházmegyei, illetve egyházkerületi közgyűlés elé.

91. szám. A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése 23—1933. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta a berei egyházközség presbitériumának a lelkészi díjlevél tárgyában hozott 5—1933. számú határozatát. A négy példányban kiállított díjlevelet megerősítés végett az egyh. ker. közgyűlés elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése megállapítja, hogy a hozott határozatok törvényes formák között jöttek létre s hogy díjlevél csonkulás nincs, miért is a díjlevelet megerősíti.

92. szám. A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése 19—1933. szám alatt tárgyalta a törvényi ref. egyház presbitériumának a lelkészi díjlevél megállapítására vonatkozó 1933 január 25-én tartott gyűlésének 4. és az 1933 április 9-én tartott gyűlésének 3. számú határozatát, amely szerint a törvényi presbitérium nem hajlandó kiállítani az elhunyt lelkész által 1896. év óta zavartalanul használt tényleges lelkészi javadalmat magában foglaló lelkészi díjlevelet, arra való hivatkozással, hogy az elhunyt lelkész által használt javadalom nem foglalatik benne az érvényes díjlevélben. Törvényi presbitérium 1933 január hó 25-én tartott presbitéri gyűlésének 4. számú határozatában a lelkészi díjlevelet a következőkben állapította meg: 1. 80 köböl tisztabuza, 20 köböl rozs. 2. 5 öl tűzifa. 3. 32 kat. hold szántóföld. 4. A parochiális ház után 1 kat. hold 350 négyszögöl házikert és telek. Ez a díjlevél az elhalt lelkész által élvezett javadalomhoz képest nagy csonkulást mutat, mert minden kártérítés nélkül elvonná a lelkésztől 9 kat. hold 142 négyszögöl szántóföldet, 5 öl tűzifát, törölne 129 o. é. forintban meghatározott pénzjavadalmat, lelkészre háritaná a földjavadalom utáni adófizetést, sőt a lelkészi lakás kisebb javításának költségeit is. A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése 19—1933. szám alatt az elhunyt lelkész által élvezett teljes javadalom díj-

levelébe foglalását kívánó előadói javaslat elvetésével — szavazatlöbbséggel — úgy határozott, hogy a telek-könyvben felvett vitás 18 kat. hold 1086 négyszög-öl lelkészi javadalmat képező lápi földből csak 10 kat. hold vélessék be a lelkészi díjlevélbe. Az egyházmegye közgyűlése a díjlevél többi pontjainak presbitérium által vitássá tett tételeire határozatot nem hozott.

Egyházkerületünk közgyűlése a tárgyalta díjlevél ügyben mindenekelőtt megállapítja, hogy a biztos kiindulási pontul szolgáló alapokmány az 1896. évben kiállított, a presbitérium tagjai által is aláírt s az esperes által is megerősített lelkészi díjlevél. Egyfelől ennek világos tételeire, másfelől a hiteles másolatban csatolt kataszteri birtokiv és az eredetiben mellékelt javadalom bevallási iv bejegyzéseire s főleg a letagadhatatlan és a presbitérium által sem vitatható, hosszú időn át élvezett birtoklási tényre támaszkodva megállapítja, hogy elhunyt lelkész, ha nem igazolja is ezt szabályszerű határozattal hozott s az egyházmegye és kerület közgyűlése által megerősített díjlevél, teljes javadalmát jogosan, minden lételeiben törvényes címen használta, tehát az általa élvezett teljes javadalom utódja részére is díjlevélbe foglalandó és így biztosítandó. Utasítja esperest, hogy e határozat értelmében a börvelyi lelkészi állás betöltésére — az előd által élvezett teljes javadalom alapján — haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket, a börvelyi presbitériumot pedig kötelezi, hogy az egyházkerület határozatainak megfelelőleg az elhunyt lelkész által élvezett teljes javadalmat foglalja díjlevélbe, azt az egyházmegye és egyházkerület közgyűlése által erősítse meg s megválasztandó lelkészének annak minden tételét — fegyelmi

felelősség mellett — hiánytalanul szolgál-
tassa ki.

93. szám. A nagykarolyi egyházmegye közgyűlése 22—1933. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta az érden-
gelegi egyházközség presbiteriumának a lelkészi díjlevél
tárgyában hozott 72—1932. számú határozatát. A négy
példányban kiállított lelkészi díjlevelet megerősítés végett
az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése megállá-
pilja, hogy a hozott határozatok törvényes
formák között jöttek létre s hogy díjlevél
csonkulás nincs, miért is a díjlevelet meg-
erősíti.

94. szám. A nagykarolyi egyházmegye közgyűlése 30—1933. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta a gencsi
egyházközség presbiteriumának a kántortanítói díjlevél
tárgyában hozott 3—1933. számú határozatát. A négy-
példányban kiállított díjlevelet megerősítés végett az
egyházkerületi közgyűlés elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése megál-
lapítja, hogy a hozott határozatok törvé-
nyes formák között jöttek létre s hogy
díjlevél csonkítás nincs, miért is a díjleve-
let megerősíti.

95. szám. A nagykarolyi egyházmegye közgyűlése 25—1933. szám alatt tárgyalta és jóváhagyta a szaniszlói
egyházközség presbiteriumának a kántortanítói díjlevél
tárgyában hozott 36—1933. számú határozatát. Az öt
példányban kiállított díjlevelet megerősítés végett az egy-
házkerület közgyűlése elé terjesztette.

Egyházkerületünk közgyűlése megállá-
pilja, hogy a hozott határozatok törvényes
formák között jöttek létre s hogy díjlevél
csonkítás nincs, miért is a díjlevelet meg-
erősíti.

96. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése 20—1933. szám alatt Koos János és Madaras Károly felebbezése alapján tárgyalta az árpádi egyházközség presbiteriumának a tanítói díjlevél ügyében 21—1933. szám alatt hozott határozatát s a tanítók felebbezésének helyt adva fenti presbiteri határozatot megsemmisítette s utasította az árpádi presbitériumot, hogy két tanítójának a 18—1932. számú határozatban biztosított díjlevél szerinti terménytételeket anyagi felelősség mellett szolgáltatassa ki. Árpádi presbiterium a nagyszalontai egyházmegye közgyűlésének 20—1933. sz. határozatát megfelebbezte s arra kéri a kerületi közgyűlést, hogy az egyházmegyé határozatát megváltoztatva, a 21—1933. számú presbiteri határozatban foglalt díjlevél tételeket erősítse meg.

Egyházkerületünk közgyűlése az árpádi presbiterium felebbezését elutasítva a nagyszalontai egyházmegye 20—1933. számú határozatát megerősíti és utasítja az árpádi presbiteriumot, hogy két tanítójának a 18—1932. számú határozatban foglalt díjlevél tételeket felelősség mellett szolgáltatassa ki. Az árpádi egyházközség az elmúlt évben éppen a díjlevél stabilitása érdekében tért át a pénzbeli javadalmazásról a termény javadalmazásra s egyházkerületünk közgyűlése az elmúlt év rossz termésében még nem lát elég okot fenntartani arra, hogy a presbitérium a most már tisztán természetbeni tételekből álló díjlevelet ismét megváltoztassa.

97. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése 24—1933. számú határozatában tudomásul vette, hogy a szintei fiókegyház s a szapáriligeti és kerülési szórvány az egyh.-megye 11-b—1930. s az egyh.-ker. 54—1930. számú határozata alapján az ágyai anyaegyházról az erdőhegy-kisjenői anyaegyházhoz csatoltatott. Az átcsatolás megtörténtét a vonatkozó jegyző-

könyvi szám felterjesztése után az egyh. közgyűlésének is tudomására hozza.

Egyházkerületünk közgyűlése az átsatolást tudomásul veszi s a fiókegyházat és két szórványt eddig gondozó Fogarassy Bálint ágyai lelkésznek 33 évi buzgó szolgálatáért köszönetét fejezi ki.

98. szám. Kiss Sándor misztótfalui lelkész a nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézet végrehajtó-bizottsága által 1932. július 8-án 4. szám alatt hozott határozat ellen felelbe.

Egyházkerületi közgyűlés a hozott határozatot megváltoztatja, Kiss Sándor misztótfalui lelkésznek 1933. július hó 1-től kezdődő hatállyal való nyugdíjazását elrendeli s erről a nagybányai egyházmegyei esperesi hivatalát és a nyugdíj- és árva gyámintézet pénztárát értesíteni határozza.

99. szám. Sziky Ádám nyugdíjas lelkész felelbe a V. B. határozata ellen, mely 60.000 lei nyugdíját leszállította.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. határozatát helyben hagyja.

100. szám. A magyarremetei egyházközség felelbe Szatmáry István lelkész nyugdíjazása iránli ügyben a V. B. 1933. március hó 14. napján 6. szám alatt hozott határozat ellen.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletü és számu határozatát indokainál fogva helyben hagyja.

101. szám. Dr Gyenge János szalárdi lelkész felelbe a V. B. 1932. évi október hó 13. napján hozott 26. számu határozat ellen s azt kéri, hogy szolgálati ideje 1903. dec. 1-től 1928. febr. 1-ig s 1932.

febr. 23-tól számíttassék be s így csak az az idő hagyassék figyelmen kívül, amíg nem volt a református egyház tagja.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletü és számu határozatát, melylyel a kérést elutasította, indokainál fogva helybenhagyja.

102. szám. Pálffy István magyarremetei h. lelkész felebbezése a V. B. 1932 október hó 13-án hozott 27. számu határozat ellen, mert szolgálati ideje nem 1912 szeptember 12-től számíttatott.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletü és számu határozatát indokainál fogva helybenhagyja.

103. szám. Végh Emma és testvérei felebbezése a V. B. 1932 október hó 23. napján hozott határozat ellen, mert nyugdíjsegély iránti kérelmükkel elutasítottak.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletü és számu határozatát indokainál fogva helybenhagyja, tekintettel azonban felebbezők igen nehéz anyagi helyzetére, az egyházkerületi elnökség szives figyelmét felebbezőkre felhívja.

104. szám. Veres Ferenc nagybányai tanító nevében a nagybányai egyházközség a V. B. 1933 március 14-én hozott határozatával szemben részletfizetésre kér engedélyt.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletü és számu határozatát indokainál fogva helybenhagyja.

105. szám. Asztalos Borbála szatmári tanítónő felebbez a V. B. 1933 március hó 14. napján hozott 2. számu határozat ellen s kéri, hogy bár 8500 lei be-

lépési díjjal van hátralékban, az alapszabály 5. §-a vele szemben ne alkalmaztassék.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletű és számu határozatát helybenhagyja.

106. szám. Asók István bihardiószezi tanító a V. B. 1933 március hó 14. napján 2. 4. szám alatt hozott határozata ellen felebbez belépési és tagsági díj címén 18,930 lei hátralékának kifizetésére haladékot kér.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. határozatát, mellyel az alapszabályok 5. §-át alkalmazta, helybenhagyja.

107. szám. Szánthó Béla bihardiószezi tanító felebbez a V. B. 1933 március 14. napján hozott 2. számu határozata ellen, haladékot kér 24,263 lei hátraléka befizetésére.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletű és számu határozatát, mellyel alkalmazta az Alapszabályok 5. §-át, helybenhagyja.

108. szám. Kántor Péter margittai tanító felebbez a V. B. által 1933 március hó 14. napján hozott 2. számu határozata ellen s haladékot kér 4000 lei hátraléka befizetésére.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletű és számu határozatát, mellyel alkalmazta az Alapszabályok 5. §-át, helybenhagyja.

109. szám. Kelemen Ernő máramarosszezi tanító a V. B. 1933 március 14. éni 11. szám alatt hozott határozata ellen felebbez, mellyel a V. B. a nyugdíjintézetbe való felvételét megtagadta, mert a tagok sorából már amiatt törölletett, mivel semmit sem fizetett.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletű és számú határozatát indokainál fogva helybenhagyja.

110. szám. Saja Ida szatmárnémeti-i tanítónő felebbez a V. B. 1933 március hó 14. napján hozott 2. sz. határozata ellen, mert vele szemben az Alapszabályok 5. § a alkalmaztatott s 4000 lei hátraléka kifizetésére haladékot kér.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletű és számú határozatát helybenhagyja.

111. szám. Saszet Győző kisnyégerfalvai tanító felebbez a V. B. 1933 március hó 14. napján hozott 2. számú határozata ellen s arra való hivatkozással, hogy hátralékos tartozásából 2500 leit törlesztett, kéri, hogy az alapszabályok 5. §. vele szemben ne alkalmaztassék, hátraléka különben is csak 2322 lei.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. idézett keletű és számú, a felebbezőre vonatkozó határozatát megváltoztatja, felebbezőnek a tagok közül való törlését mellőzi, kötelezi, hogy hátralékát sürgősen fizesse be.

112. szám. Bánhidy Antalné szalmári tanárnő felebbez a V. B. 1933 március 14. napján hozott határozat ellen, mert vele szemben az alapszabályok 5. §-a alkalmaztatott.

Egyházkerületi közgyűlés tekintettel arra, hogy felebbező 29,336 leivel van hátralékban, a V. B. megtámadott határozatát helybenhagyja.

113. szám. Az irinyi egyházközség azt kéri, hogy a nyugdíjintézettől kölcsönvett 25.000 leit tevő tartozása egyrészét az egyházkerület engedje el s mérsékelje a kamatokat. A kamat fizetetlenül van 1932 szeptember-

től. A V. B. a kérelmet nem teljesítette, de a fizetésre 1933 szeptember 1-ig haladékot adott.

Egyházkerületi közgyűlés a V. B. határozatot indokainál fogva helybenhagyja.

114. szám. Szilágyi Kálmán érdengelegi lakos felebbez a nagykárolyi egyházmegyei közgyűlés 42—1933. számú határozata ellen.

Egyházkerületi közgyűlés a nagykárolyi egyházmegyei közgyűlés által 42—1933. szám alatt hozott határozatot „a presbitérium felelősségének (az egyházalkotmányról és szervezetről szóló I. tc. 46. és 47. §-ai) teljes fenntartása mellett és Szilágyi Kálmán érendrédi lakos felebbezését elutasítja“ szavak elhagyásával, helybenhagyja.

115. szám. A bihari református egyházmegye 1933. évi április 25-én tartott közgyűlésében 43—1933. ehm. sz. határozatával jóváhagyta a biharpüspöki-i presbitérium 1—1933. sz. határozatát, amellyel a biharpüspöki-i 254. sz. tkvben 4032—97. hrsz. alatt felvett ingatlannak becsatolt térrajz szerint 4032—98. hrsz.-mal jelölendő 169 négyszögöl kiterjedésű részét eladta Balla Istvánné szül. Balog Irén biharpüspöki-i lakosnak 60.000 lei vételárért.

Az egyházkerületi közgyűlés a bihari egyházmegye 43—1933. számú határozatát megerősíti és felhatalmazza az egyházkerületi Elnökséget, hogy miután a bihari egyházmegye a megkötött eredeti adásvételi szerződést és vázrajzot szabályszerű megerősítési záradékkal ellátta, úgy ezen okiratokat megfelelő megerősítési záradékkal az egyházkerületi elnökség lássa el, azon figyelmeztetés kapcsán, hogy az eredeti szerződésből a tkvi rendtartásnak megfelelő bekebelezési záradék kimaradt

és annak póllásáról szerződő felek gondoskodjanak.

116. szám. Az érmelléki egyházmegye 34—1933. szám alatt felterjeszti néh. Lévay Vince által elhunyt Zoltán nevü fiuk emlékére létesített alapítvány alapítólevelét további megerősítés végett.

Az egyházkerületi közgyűlés az alapítóleveleket, mint amelyek az alapítványi szabályrendelet előírásainak megfelelnek, tudomásul veszi és egy példánynak a saját levéltárában leendő meglarása mellett a másik két példánynak megfelelő záradékolás mellett az egyházmegye, illetőleg az érmihályfalvai egyházközség részére leendő visszaküldését elrendeli.

117. szám. Az érmelléki egyházmegye 42—1933. szám alatt felterjeszti 1933. április 6-án hozott közgyűlési határozatát és a vonatkozó iratokat az érsemjéni egyházközség 1932. június 5-én 4. szám alatt hozott presbyteri határozatára nézve, amellyel a műkedvelői előadások jövedelméből képzett és kamataiban a lelkészi fizetés részbeni fedezetére szolgáló 53.000 leies munkaváltság-alap alapítólevelét megerősítés végett felterjesztette.

Az egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi az alap létesítését és elrendeli, hogy a reá vonatkozó alapító levelek megfelelő záradékolása mellett azok egy példánya az egyházkerület levéltára részére visszatartassék és azok másik két példánya az egyházmegye, illetőleg az egyházközség részére visszaküldessenek.

118. szám. Az érmelléki egyházmegye 42—1933. szám alatt felterjeszti az érsemjéni egyházközség 4—1932. számú határozatát és az ahhoz csatolt alapító levél 3 példányát további megerősítés végett az egyházközség lelkésze által műkedvelői előadások jövedelméből kép-

zett 20,000 lei összegű tőkének terményváltság néven létesítendő egyházi alapjára és az ennek értelmében megalkotott alapító levelek megerősítésére nézve.

Az egyházkerületi közgyűlés az alap létesítését tudomásul veszi és elrendeli, hogy az alapító levelek megfelelő záradékolása után azok egy példánya az egyházkerület levéltára számára visszatartassék, míg másik 2 példánya a vonatkozó iratok visszaterjesztése kapcsán az érmelléki egyházmegye, illetőleg az érsemjéni egyházközség részére visszaküldetessék.

119. szám. A nagybányai egyházmegye 23—1932. kgy. szám alatt fellerjeszti az aranyosmeggyesi egyházközség kérelmét, hogy a Csonkás földár alapból felvett 10.000 leies kölcsönét az egyházmegye és egyházkerület jóváhagyja.

Tekintettel arra, hogy már a nagybányai egyházmegye 23—1932. számú határozatával azon feltételhez kötötte az aranyosmeggyesi egyházközség 46—1931. számú határozatának jóváhagyását, hogy a kölcsönről az összes presbiterek aláírásával ellátott biztosítéki okiratot terjesszen fel az esperesi hivatalhoz és ezen határozat dacára a felterjesztett kötelezvény nincs az összes presbiterek aláírásával ellátva, továbbá tekintettel arra, hogy a presbitériumi határozat szerint a felvett kölcsön 1932. december 31-ig visszafizetendő lett volna, ezért az egyházkerületi közgyűlés megtagadja a kölcsönügylet jóváhagyását és az iratokat a nagybányai egyházmegyének visszaküldi azzal, hogy amennyiben az aranyosmeggyesi egyházközség a felvett kölcsönt eddig vissza nem fizelte, úgy a kölcsön jóváhagyására vonatkozó szabályszerű eljárást újból tegye folyamatba.

120. szám. A nagybányai egyházmegye 28—1932. szám alatt felterjeszti az egri-i egyházközség 7—1932. számú határozatát, melyben saját alapjaitól felvett 9,650 lei és az egri-i fogy. szövetkezettől felvett 5100 lei, összesen 14,750 lei kamatmentes kölcsön jóváhagyását kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházmegye 7—1932. számú határozatát, miután az egri-i egyházközség a szabályszerű biztosítéki okiratot pótlólag beterjesztette, jóváhagyja és elrendeli, hogy a biztosítéki okiratot megfelelő záradékkal ellátva a nagybányai egyházmegyéhez visszaterjesztessenek.

121. szám. A nagybányai egyházmegye 24—1932. szám alatt jóváhagyás végett felterjeszti a csengerbagosi egyházközség 4—1932. számú határozatát, amellyel a Szalmár vm.-i Takarékpénztárnál már felvett 25.000 leies váltó-kölcsönének utólagos jóváhagyását kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés a kölcsön felvételét, miután az a csengerbagosi egyházközség által vásárolt harang vételár-hátrálékának kifizetésére szolgál és miután a határozat meghozatalánál, illetve a póthatározat meghozatalánál az E. T. I. tc. 43. §-ának előírásai betartottak, jóváhagyja és kötelezi a csengerbagosi egyházközséget, hogy a kölcsön törlesztési részleteit minden vonatkozó évi költségvetésébe iktassa be és az esedékes részletek törlesztéséről gondoskadjék.

122. szám. A nagybányai egyházmegye 15—1933. szám alatt felterjeszti a hiripi egyházközség kölcsönügyét jóváhagyás végett.

Az egyházkerületi közgyűlés a kölcsön jóváhagyását megtagadja, miután a hiripi egyházközség a kölcsön felvételére vonat-

kozó szabályszerű határozatot az egyházmegye 1933. május 2-án hozott határozatában foglalt felhívás dacára sem terjesztette be és a kölcsön felvételére vonatkozó biztosítéki okiratot sem csatolta és elrendeli az összes iratok visszaküldését további szabályszerű eljárás végett.

123. szám. A nagybányai egyházmegye 27—1932. szám alatt felterjeszti Kisperleske egyházközség 1—1932. számú határozatát, amellyel az egyházmegyétől kölcsön felvett 3000 lei, valamint az egyházkerületi nyug- és gyámintézettől felvett 13.000 lei tőke összegek 10 évi visszafizetés mellett folyósított rendes kölcsönné leendő átalakítását kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés felhatalmazza az egyházkerületi Elnökséget, hogy amennyiben a kisperleskei egyházközség tanácsa a szabályszerű biztosítéki okiratot kiállítja és valamennyi presbyter által aláírva felterjeszti, úgy az ezennel elvben megadott jóváhagyó határozat alapján a biztosítéki okiratot jóváhagyási záradékkal ellássa.

124. szám. A nagybányai egyházmegye 25—1932. szám alatt felterjeszti a máramarosszigeti egyházközség presbytériumának 1932. június 9-én meghozott 2. számú határozatát, amellyel az egyházközség különböző alapjaiból elköltött 185.387 lei összegnek kölcsön gyanánt történt felvételét kéri jóváhagyni és kiállított biztosítéki okiratot megerősítési záradékkal ellátni.

Az egyházkerületi közgyűlés megállapítja, hogy a máramarosszigeti egyházközség a nagybányai egyházmegyei közgyűlés 25—1932. szám alatt hozott határozata azon utasításának, hogy az összes presbyterek aláírásával ellátott biztosítéki okiratot terjessze fel, nem tett eleget és ezért elvben jóváhagyja az egyházközség

presbytériumának határozatát, amellyel az elköltött összegeket felvett kölcsönöknek lekintí és felhatalmazza az egyházkerületi Elnökséget, hogy jóváhagyási záradékkal csak a szabályszerű biztosítéki okirat felterjesztése után lássa el a máramarosszigeli egyházközség 1932. június 9-én meghozott 2. számú határozatát és az annak alapján kiállított biztosítéki okiratot, felhívja egyúttal a máramarosszigeli egyházközség presbytériumát, hogy minden egyes felhasznált alapra vonatkozólag külön-külön kötelezvényt állítson ki, a kölcsönöknek törlesztésére szolgáló összegeket rendes évi költségvetésébe a nagybányai egyházmegyei esperes ellenőrzése mellett állítsa be és felhívja a nagybányai egyházmegye esperesi hivatalát, hogy az évi zárszámadások alkalmával ellenőrizze, hogy a máramarosszigeli egyházközség törlesztési kötelezettségeinek eleget tett-e?

125. szám. A nagybányai egyházmegye 16—1933. számú határozatával felterjesztette a nagybányai egyházközség 18—1933. szám alatt hozott határozatát, amellyel kérte a különböző alapokból elköltött 201.112 tei tőkeösszegnek felvett kölcsön gyanánt leendő elismerését és megerősítését és e célra beterjesztette szabályszerűen meghozott határozatát és az összes presbiterek aláírásával ellátott adóslevelet.

Az egyházkerületi közgyűlés megerősítette a nagybányai egyházközség 18—1933. számú határozatát, elrendeli az adóslevelek megerősítési záradékkal leendő ellátását és elkötelezi a nagybányai egyházközséget, hogy az adóslevél első pontjában foglalt törlesztési részleteket és azok kamatait 1934. évtől kezdődőleg évi költségvetésébe felvegye és felhívja a nagybányai egyházmegye esperesét, hogy az

évi zárszámadások megvizsgálása alkalmával a költségvetésbe történt szabályszerű felvételt, valamint az egyes alapok részére eszközendő tényleges törlesztést pontosan ellenőrizze.

126. szám. Nagybányai egyházmegye 26—1932. sz. kgy. határozatával felterjeszti az ombódi egyháztanács 1932. aug. 4-én hozott 4. sz. alatti határozatát, amellyel egyházfenntartási alapjából 3 év alatt visszafizetendő 9000 Lei belkölcsönt vett fel.

Az egyházkerületi közgyűlés tekintettel arra, hogy az alap javára kiállítandó és az összes presbiterek aláírásával ellátott biztosítéki okiratot az ombódi egyház nem terjesztette fel, felhatalmazza az egyházkerületi Elnökséget, hogy ily okirat felterjesztése után azt megerősítési záradékkal lássa el és felhívja a nagybányai egyházmegye esperesét, hogy a kölcsön pontos visszafizetését ellenőrizze.

127. szám. A nagybányai egyházmegye 20—1933. sz. alatt felterjesztette a szatmárnémeti-i presbitérium 20—1933. számú határozatát, amellyel 17.000 lei vételáron megvásárolta a Fazekas József által vételre ajánlott és a szatmári 3063. és 5734. számú betéltben 5473/3, 5474/1, 5475/2. és 5477/1. hrsz. alatt felvett ingatlanokból Fazekas Juliánna és Fazekas József illetőségét képező 1252. négyszögöl kiterjedésű területet oly módon, hogy a vételár a Fazekas József terhére fennálló egyházi követelés egyenösszegű beszámításával legyen kiegyenlítve. Ugyanezen határozattal az egyháztanács beleegyezését adta Fazekas Józsefnek arra nézve, hogy az általa az egyháztól vásárolt és a szatmári 931. számú betéltben 14.783/11. hrsz. alatt felvett 117 négyszögöl területű földet, ami még az egyház nevében állott az egyház által adott közvetlen szerződéssel Büte Ferenc és neje szül. Szücs Róza szatmári lakosoknak 8500 lei vételárért eladhassa, mely vételár azonban az

egyház által most megvett latorszegi lanka tehermentesítésére fordítandó.

Az egyházkerületi közgyűlés a szatmárnémeti-i presbyterium 20—1933. számú határozatát megerősíti és ehhez képest jóváhagyja a vonatkozó adásvételi szerződéseket, megosztási okiratot és tervrajzot, azonban jóváhagyási záradékkal a vonatkozó okiratokat egyelőre nem látta el, de felhatalmazza az egyházkerület Elnökséget ezen jóváhagyási záradékoknak az összes okiratokra leendő reávezetésére, mihelyt az osztályos egyezséget és tervrajzot Szabó Ferencné szül. Fazekas Eszter szatmári lakos is aláírásával ellátta és a tervrajzon 5475/3. hrszámú részleiből alakított, de számmal és területtel el nem látott kis háromszögű parcella vagy beolvasztatik az egyháznak jutó szomszédos parcellába, vagy az egyházközség tulajdonába jutó külön területként lesz különítve.

128. szám. A nagybányai egyházmegye 31—1933. szám alatt felterjeszti a szatmárnémeti-i presbiterium 1933. évi február 19-én meghozott 10—1933. számú határozatát, amellyel elhatározta, hogy Bakk István szatmári lakostól megveszi a szatmárnémeti-i határhamvasszeri részében 15,980 hrsz. alatt fekvő 1 kat. hold 311 négyszögöl kiterjedésű lankai földjét 20,000 lei vételárért, amely összeg eladónak az egyházzal szemben fennálló tartozásába betudatik, a fennálló 2,800 leies tartozás tekintetében pedig 800 leit eladónak elenged.

Az egyházkerületi közgyűlés a szatmárnémeti-i presbiterium 10—1933. számú idevonatkozó határozatát jóváhagyja, magáévá lévén az egyházmegyei közgyűlés megállapítását, mely szerint az eladó adósságában fennmaradó 2,000 lei összeg nem kamat, hanem hátralékos tőketarto-

zás, nemkülönben azon kikötést is, hogy eladó a vétel tárgyát képező ingallanra feljegyzett 1,000 kor. tőke és jár. erejéig elrendelt végrehajlási zálogjog törlesztéséről törölni tartozik, aminek ellenőrzésére a nagybányai egyházmegye esperesét felhívja.

129. szám. A nagybányai egyházmegye 54—1933. szám alatt felterjeszti a nagybányai egyház 28—1932. számú határozatát és az annak mellékletét képező és a Szaplóczay Bertalan lelkész emlékalapra vonatkozó 4 példányban kiállított alapító-levelét.

Az egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi az alap létesítését és elrendeli az alapító-leveleknek megfelelő záradékkal leendő ellátását, az alapító-levelek egy példányát irattára számára visszatartja, többi példányait pedig az egyházmegye esperesi hivatalához az egyházközség és az alapító özvegye részére leendő kiadás végett leküldi.

130. szám. A nagykarolyi egyházmegye felterjeszti 41—1933. szám alatt hozott jóváhagyó határozatát a domahidai egyház 57—1932. számú határozatára nézve, amellyel a domahidai 58. számú betétben 741. hrsz. alatt felvett egyházi javadalmat képező Csonkás dűlőbeli szántóföldjéből térrajz szerint 741—2. hrsz. alatt megjelölt 6 kat. hold területű ingallanságot 40,000 lei vételárért Nagy László és neje szül. Kun Piroska domahidai vevőknek eladott.

Az egyházkerületi közgyűlés a domahidai presbiterium 57—1932. szám alatt hozott határozatát és az azok alapján megkötött adásvételi szerződést és térrajzot jóváhagyja és elrendeli az okiratok jóváhagyási záradékkal leendő ellátását.

131. szám. A nagykárolyi egyházmegye 40—1933. kgy. szám alatt hozott határozata értelmében felterjesztette a géresi egyház presbiteriumának 1933. évi április 8-án hozott 3. számú és ennek pótlását képező 1933. április 30-án hozott 4. számú határozatait, amelyekkel nevezett egyház presbiteriuma eladta a géresi 113. sz. betéltben 284. és 285. hrsz. alatt felvett ingatlanait a rajtuk épült házzal, malommal és gazdasági épületekkel 10 kat. hold jóminőségű föld ellenében.

Az egyházkerületi közgyűlés, miután a géresi egyház presbiteriuma az egyházmegye által megállapított hiányokat pótolta és miután a géresi egyház presbiteriumának 1933. évi április 22-én 5. szám alatt kelt értékelése szerint az egyház által eladott ingatlanok értéke megfelel 10 kat. hold jóminőségű föld ellenértékének és utóbbi az egyház által jobban hasznosítható, ezért a malom eladásra vonatkozó egyháztanácsi határozatot jóváhagyja és elrendeli a vonatkozó okirat jóváhagyási záradékkal leendő ellátását.

132. szám. A nagykárolyi egyházmegye 32—1933. szám alatt felterjeszti a királydaróci egyház 48—1932. számú presbiteri határozatában foglalt kérelmét az állammal szemben folytatott perében fizetendő perköltségek megléítésére nézve.

Az egyházkerületi közgyűlés felhatalmazza az egyházkerületi Elnökséget, hogy a királydaróci egyházközség kérése tárgyában saját hatáskörében és belátása szerint méltányosan intézkedjék.

133. szám. A nagyszalontai egyházmegye 30—1933. kgy. szám alatt felterjeszti jóváhagyás végelt özvegy Juhász Lajosné szül. Szekeres Mária belényesi egyháztag 1931. évi december hó 22-én kelt ajándékozási jogügyletét és a belényesi presbiterium erre vonatkozó 1933. évi február 5-én kelt 15. számú határozatát.

Egyházkerületi közgyűlés visszaküldi jelen ügy összes iratait a nagyszalontai egyházmegye esperesi hivatalának azzal, hogy a nagyszalontai egyházmegye esperese az ajándékozási jogügylet után fizetendő átruházási illeték összegének megállapítása végett adja ki az iratokat az egyházmegyei ügyésznek és amennyiben ezen illeték az ajándékozott ingatlanok értékét nagy mértékben megterhelné, erről a belényesi egyházközséget tájékoztassa.

134. szám. A nagyszalontai egyházmegye 32—1933. kgy. szám alatt felterjeszti a körösjánosfalvai fiókegyház által eszközölt erdő eladásból származó tőkék rendeltetésére és hasznosítására vonatkozó határozatát.

Az egyházkerületi közgyűlés megerősíti a nagyszalontai egyházmegye 32—1933. kgy. számú határozatát és felhívja a nagyszalontai egyházmegye esperesét, hogy az elrendelt határozmányok foganatosítását ellenőrizze.

135. szám. A patóházi református egyházközség vihar által megrongált toronytetejének helyreállítására 1933. április 18-án tartott presbiteri gyűlés névszerű szavazással hozott határozatában 30.000 lei kölcsön felvételét kimondotta és a kölcsön felvételéhez az egyházmegye s az egyházkerület engedélyét kéri; a kölcsön fedezetéül az egyháztagoknál gyümölcsözésre kihelyezett 140,000 lei tőkepenzt jelöli ki, amelynek félévi 10%-os törlesztéséből és kamataiból 1934 október 1-től 3 év alatt évi 10,000 leies részletekben fizeti vissza a felveendő kölcsönt.

A nagybányai egyházmegye 50—1933. sz. határozatával a presbiterium határozatát jóváhagyta és a kölcsön felvételét engedélyezte.

Közgyűlésünk a patóházai presbiterium kérelmére a 30,000 lei kölcsön felvételét engedélyezi azzal, hogy a nagybányai egyházmegye esperese az egyházlátogatások alkalmával figyelemmel kíséresse, hogy az évi 10,000 lei részleteket törlesztve pontosan a patóházai gyülekezet és ha mulasztást tapasztalna, a mulasztó egyházzal szemben a legszigorubban járjon el.

136. szám. A kilüszött ügyek letárgyalása után Püspök úr hálaadó imádságban köszöni meg Isten segítő kegyelmét

s ezzel az elnökség a királyhágómelléki református egyházkerület Nagyváradra, 1933 május 23-ára összehívott közgyűlését bezárta.

Sulyok István,
püspök.

Dr Thury Kálmán,
főgondnok.

Csernák Béla,
főjegyző.

Ardai Aladár,
aljegyző.

Kursinszky Kálmán,
tanügyi előadó.

Birósági ügyek.

137. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága az 1933 május 22-én tartott teljes ülésében az 1933—34. évi időszakai tanácsot a következőképpen alakította meg: rendes tagok: Végh József, Kassay Béla esperesek, Telegdi József, Pappszász Lajos e. m. gondnokok, dr Kölcsey Ferenc egyhker. tanácsbíró, póttagok: Vaday Béla esperes, Takács Zsigmond, Boros Jenő egyhker. tanácsbírók, dr Nagy Sándor e. m. gondnok, dr Ajtai Nagy Gábor egyhker. tanácsbíró.

138. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület fegyelmi bírósága tárgyalás alá vevén a bihari ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának a jákóhodosi ref. egyházközség és Szabó József volt jákóhodosi ref. egyházgondnok ügyében hozott 68—1933. számú ítélete ellen egyházmegyei ügyész által benyújtott felebbezést, az alábbiakban

I T É L T :

Az egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi bíróság az egyházmegyei ügyész által benyújtott felebbezést elutasítja, azonban hivatalból felülvizsgálván az ítéletnek a minősítésre vonatkozó részét, azt megváltoztatja olyképen, hogy mivel az E. T. V. tc. 34. §-ának a. 7. szakasz szerinti büncselekmény csak akkor forog fenn a fennálló gyakorlat szerint, ha azt előzetesen állami bírósági szervek megállapítják, ami jelen esetben nem forog fenn, a minősítésnek ezen szakasz szerinti megállá-

pitását törli és erre való tekintettel vádlottat csak az V. t.-cikk 35. §. f. pontja szerinti büntetéssel, mint főbüntetéssel sújta, mellőzvéen az e. szerinti büntetést, minél fogva vádlottat a választás jogától 5 év tartamára való megfosztásra itéli, mint főbüntetésre.

Az ítéletnek egyéb rendelkező részét jóváhagyja.

139. szám. A Királyhágómelléki ref. Egyházkerület, mint közigazgatási felebbezési bíróság Mágori Imre és társai által, az 1933. január 30. és 31. napján megtartott nagyszalontai lelkészválasztás ellen 1933. február 13-án 1855/36—1933. sz. a. felebbezéssel folyamatba tett és a nagyszalontai ref. Egyházmegye, mint közig. bíróság 50—1933. sz. ítéletével 1933. ápr. 20-án elbírált közigazgatási bírósági ügyben Szőke Sándor megválasztott lelkész és társai által törvényes határidőben beadott felebbezés folytán Nagyváradon 1933. május hó 22-én megtartott nyilvános tárgyalás után zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

A Királyhágómelléki ref. Egyházkerület, mint közigazgatási felebbezési bíróság a nagyszalontai ref. egyházmegyei bíróság, mint közig. bíróság ítéletét megváltoztatja és a Nagyszalontán 1933. január 30. és 31-ikén megtartott lelkészválasztás ellen beadott felebbezést elutasítja.

Az eljárással felmerült költségeket a felek közt kölcsönösen megszünteli.

140. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság Zöld Zoltán, Kádár Károly és Nagy Árpád végvári tanítók díjlevél ügybeni felebbezése folytán a bánsági egyházmegye közigazgatási bíróságának 1933. év április hó 19. napján 4—1933. szám alatt hozott ítéletét felülvizsgálván, nyilvános tárgyalás után a következő

VÉGZÉST HOZTA:

Egyházkerületi bíróság, mint közigazgatási felebbezési bíróság, a végvári tanítók díjlevél ügyében a bánsági egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság által 1933. év április 19. napján 4—1933. szám alatt hozott ítéletét a megelőző birói eljárással együtt feloldja s az iratokat az E. T. I. tc. 67. §. o. pontja alapján a bánsági egyházmegye közgyűléséhez teszi át.

141. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság Kuki Zoltán, Nyiri Margit és Zöld István bihari tanítók panaszára a bihari ref. egyházközség ellen fizetés kiszolgáltatása iránt folyamatba tett közigazgatási bírósági ügyben a bihari ref. egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság által 1932. év április hó 26. napján 48—1932. szám alatt hozott ítéletet panaszosok felebbezése folytán felülvizsgálván, nyilvános tárgyalás után a következő

VÉGZÉST HOZTA:

Egyh.-ker. bíróság, mint közigazgatási felebbezési bíróság a bihari egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság által 1932. év április hó 26-án 48—1932. szám alatt hozott ítéletet a megelőző birói eljárással együtt az E. T. V. tc. 116. §, alapján feloldja s az iratokat az E. T. I. tc. 56. §. o. pontja alapján a bihari egyházmegye közgyűléséhez teszi át.

142. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság Kuki Zoltán bihari tanító panaszára a bihari ref. egyházközség ellen fizetés kiszolgáltatása iránt folyamatba tett közigazgatási bírósági ügyben a bihari egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság által 45. és 46—

1932. szám alatt hozott ítéletet panaszos felebbezése folytán felülvizsgálván, nyilvános tárgyalás után a következő

ITÉLETET HOZTA:

Egyházkerületünk bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság a 46—1932. számú ítéletnek azt a részét, amellyel Kuki Zoltán panaszos részére az 1930. évi fizetés kiegyenlítése címén 4256 Leit megítélt, nem érinti. Elrendeli a 45. és 46. sz. ügyek iratainak egyesítését s a 45—1932. számú ítéletet egész terjedelmében, a 46—1932. számú ítéletnek pedig azt a részét, mellyel az 1931. évi javadalom kiszolgáltatása tárgyában nem határozott, feloldja s elrendeli, hogy az alsófoku bíróság az érvényben levő díjlevél adatai s az egyházmegyei közgyűlés által megértékelés tárgyában hozott határozat figyelembe vételével állapítson meg szabatos tényállást abban a tekintetben, hogy az 1931. évről tanítói fizetés címén panaszost mi illeti meg és mi lett abból kiszolgáltatva és hozzon új szabályszerű határozatot, alapul vévén az ide vonatkozó egyh.-ker. határozatokat.

143. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság Nyiri Margit bihari tanítónő panaszára a bihari ref. egyházközség ellen fizetés kiszolgáltatása iránt folyamatba lett közigazgatási bírósági ügyben a bihari egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság által 1932. év április hó 26-án 45—1932. sz. alatt hozott ítéletet panaszos felebbezése folytán felülvizsgálván, nyilvános tárgyalás után a következő

ITÉLETET HOZTA:

Egyházkerületi bíróság, mint közigazgatási felebbezési bíróság idézett keletű

és számu ítéletét azzal a kiigazítással hagyja helyben, hogy a panaszt tekinti elutasítottnak.

144. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint felebbezési közigazgatási bíróság Tóth Miklós és Tóth Béla tanítók, hegyközszenlimrei lakosok felebbezésére a hegyközszenlimrei református egyház ellen javadalom megállapítása tárgyában folyamatba tett közigazgatási bírósági ügyben az érmelléki ref. egyházmegye bírósági, mint elsőfolyamodásu közigazgatási bíróság által 1933. évi április hó 5-én 42—1933. szám alatt hozott ítélet ellen Tóth Miklós és Tóth Béla által beadott felebbezés tárgyában megtartott nyilvános tárgyalás után a következőképpen

I T É L T:

Egyházkerületi bíróság, mint felebbezési közigazgatási bíróság az első bíróság ítéletét indokolással helyben hagyja.

145. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság Nagyváradon 1933. május 22-én tartott ülésében Ács István csengerbagosi tanító panaszosnak, tanítói fizetésének ki nem szolgáltatása miatt a csengerbagosi református egyház, mint panaszlott elleni közigazgatási ügyében panaszlott egyház képviselői által az egyházmegyei bírósági ítélet kihirdetése után megtörtént szóbeli felebbezése folytán a nagybányai ref. egyházmegyei első folyamodásu bíróságnak 1932. év szeptember hó 9. napján kelt 57—1932. sz. ítéletét vizsgálat alá vevén, következőképpen

I T É L T:

Az egyházkerületi bíróság az elsőfoku bíróság ítéletét indokánál fogva helyben hagyja annyival is inkább, mivel a tanító fizetése a 12.000 lei személyi pótlékkal együtt sem éri el az egyházkerület által megállapított minimumot.

146. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság Nagyváradon 1933. május 22-én tartott ülésében Siető Pál amaci lelkész panaszára az amaci egyház ellen ingatlan használatának elismerése iránt folyamatba tett közigazgatási bírósági ügyében panaszlott egyház képviselője által az egyházmegyei bírósági ítélet kihirdetése után megtörtént szóbeli felebbezése folytán a nagybányai ref. egyházmegyei első folyamodású bíróságnak 1932. év szeptember hó 9. napján kelt 58—1932 sz. ítéletét vizsgálat alá vevén, következőképpen

I T É L T :

Az egyházkerületi bíróság az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helyben hagyja.

147. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Bírósága, mint közigazgatási bíróság Nagyváradon 1933 május 22-én tartott ülésében a halmi-i ref. egyház felebbezése folytán Szabó Lajos most székellyhidi, volt halmi-i kántortanító fizetés tárgyában a nagybányai egyházmegyei bíróságának, mint első folyamodású bíróságnak 1932. szeptember hó 9. napján kelt 60. sz. ítéletét vizsgálat alá vevén, a következőleg

I T É L T :

Az első folyamodású bíróság ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

148. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság, Nagyváradon 1933 május 22-én tartott gyűlésében vizsgálat alá vevén a nagykárolyi egyházmegyei bíróság 103. k. b. 1933. sz. Cseh Olga géresi tanítónő panaszosnak a géresi református egyház ellen fizetés leszállítás és fizetés ki nem szolgáltatás ügyében hozott ítéletét, a következőképpen

ITÉLT:

Egyházkerületi bíróság az elsőfoku bíróság ítéletét megváltoztatja és kötelezi a géresi ref. egyházat, hogy Cseh Olga tanítónőnek 1933 május 1-ig esedékes fizetéseképen 52.400 leit különbeni végrehajtás terhe alatt fizessen ki.

149. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság, Nagyváradon 1933 május 22-én tartott gyűlésében vizsgálat alá vevén Szendrey Dénes királydaróci lelkésznek felbbezésére a nagykárolyi egyházmegyei közigazgatási bíróság 1933 április 26-án 110. k. b. 1933. sz. alatt a lelkészi javadalom megosztása tárgyában kelt ítéletét, a következőképen

ITÉLT:

Egyházkerületi bíróság az elsőfoku bíróság ítéletét megváltoztatja és kötelezi özv. M. Szabó Miklósnét, hogy a lelkészi földek 1932. évi haszonbéréből 316 kgr. búzát vagy 1264 leit Szendrey Dénesnek 15 nap alatt szolgáltatasson ki.

Betűrendes tárgymutató.

A dományok a Nyugdíjintézetnek	---	---	---	---	39-6
Adományozóknak köszönet	---	---	---	---	16-5
Ajtai Nagy Gábor Dr a stockholmi kongresszusról jelent	---	---	---	---	18
Amaci lelkészi fizetést képező ingatlanok használata	---	---	---	---	146
Br. Ambrózy Andor ág. ev. felügyelő halála	---	---	---	---	21
Aranyosmeggyes kölcsöne	---	---	---	---	119
Asók István felebbezett nyugdíjügye	---	---	---	---	106
Asztalos Borbála felebbezett nyugdíjügye	---	---	---	---	105
Ábéce kiadása	---	---	---	---	61
Ács István csengerbagosi tanító panasza díjlevél-ügyben	---	---	---	---	145
Árpádi tanítói díjlevél	---	---	---	---	96
B akcsy Gergely szatmári főgondnok jubileuma	---	---	---	---	20
Bakcsyné Korbuly Irén tanárképviselő	---	---	---	---	8
Baldácsy-alapítványi segélyek	---	---	---	---	50
Bartha István tanítóképviselő	---	---	---	---	8
Bánhidy Antalné felebbezett nyugdíjügye	---	---	---	---	112
Belényesi egyháztag Szekeres Mária ajándéka	---	---	---	---	133
Belmissziói jelentés	---	---	---	---	77
Belmissziói munkát akadályozzák a csendőrök	---	---	---	---	77-6
Belmissziói jelentő-ívek	---	---	---	---	77-7
Belmissziói bizottság ügyrendje (melléklet)	---	---	---	---	78
Belmissziói titkár beállítása	---	---	---	---	16-4
Berei lelkészi díjlevél	---	---	---	---	91
Bihari bajok bevizsgálására küldöttség megy	---	---	---	---	16-8
Bihari egyházközségben történt tömeges kilépések	---	---	---	---	16
Bihari egyházmegyei tanítói Gyámintézet alapszabálya át- dolgozandó	---	---	---	---	63
Bihari egyhm. felterjesztése vallástani kézikönyvek tárgya- ban (Ref. Kiskáté)	---	---	---	---	66
Bihari tanítók fizetés-ügyben tett panasza	---	---	---	---	141
Biharpüspöki ingatlan-eladása	---	---	---	---	115

Bouwman Harms Dr halála	26
Börvényi díjlevél	92
Böszörményi Lajos ny. esperes halála	25
C zina Sándor tanítóképviselő	8
„Családszövetség“ ajánlása	68
Cseh Olga géresi tanítónő fizetés-ügye	148
Csengerbagos kölcsöne	121
Csóka Lajos tanítóképviselő	8
Csomaköz közalapi segélyt nem kaphat	48
Csomaköznek Beréhez csatolását ajánlja a közgyűlés	48
Csomaközt az elnökség építési segélyben részesítse, ha fedezetet talál a segélyre	48
D omahidai ingatlan-eladás	130
E gri kölcsöne	120
Egyházfegyelmi szabályrendelet (Nagykárolyi egyházm.) nem erősíthető meg	82
Egyházfegyelmi törvény megalkotása Zsinat feladata	82
Egyházi életben tapasztalható fogyatkozások	16-1
Egyházkerületünk törvényhozási elismerletése még nem történt meg	16-6
Egyházkerületi járulékok elengedésére vonatkozó kérelmek	33
Egyházkerületi járulékok 1933 október 1-ig befizetendők	33
Egyházkerületi Elnökség a betétek biztosításáról intézkedjék	39-7
Egyházkerület betétei	39-7
Egyházi főbiróság tagjai	15
Egyházak lélekszám kiigazítást kérnek	35
Egyházmegyei tisztújítások	7
Elnökség a vallástani kézikönyvek új kiadásáról gondoskodhatik	58-4
Elnökség elemi iskoláinknak tankönyvekkel ellátásáról gondoskodik	61
Egyházkerületi ügyész eljárása a hátralékos egyházközségekkel szemben	36
Elemi iskolákról püspöki jelentés	28
Erdőszáda nem engedhető át a dési egyházmegyének	88
Érdengelegi lelkészi díjlevél	93
Érdengelegi felebbezés	114
Érmelléki és nagykárolyi e. m. missziói jelentést küldjön	49
Érmelléki e. m. felterjesztése vallástani kézikönyv tárgyában	65

Érmihályfalva Lévay Zoltán alapítványának alapítólevele	116
Érsemjéni munkaváltság-alap	117
Érsemjéni terményváltság-alap	118
Esperesek a románul nem tudó tanítókat ne erősítsék meg	28-h
Esperesek a Heidelbergi Káté magyarázatáról s a hétköz- napi istentiszteletekről 1933 aug. 1-ig jelentsenek	16-2
Esperesek névszerint jelentsék, hol nem gyakorolják a hívek látogatását	16-3
F ráter Emil tanügyi biz. tag	70
Főgondnok megnyitó beszéde	2
G arda Kálmán dr nagyenyedi koll. főgondnokának halála	23
Gátalja segélyezése	46
Gencsi kántortanítói díjlevél	94
Géresi adásvétel	131
Gombás fiókegyházzá alakul	87
Gönczy Sándor tanügyi biz. tag	70
Gusztáv Adolf Egylet részére perselypénz adandó	19
Gyenge János dr felebbezése	101
Gyűlést megnyitó imádság	1
H avas Gyula ny. esperes halála	24
Heidelbergi Káté magyarázatára vonatkozólag esperesek jelentsenek	16-2
Hegyközszentimrei tanítók panaszja fizetés ügyben	144
Hirip kölcsöne	122
I dőszaki tanács megalakítása	137
I. K. E. szövetségének ügyrendje (melléklet)	79
Internátusokról, árvaházról püspöki jelentés	30
Irtatterjesztési bizottság a Ref. Kiskátét készíttesse el	66
Irtatterjesztés jelentése	84
Iriny kölcsöne	113
Istentiszteleti Rendtartás életbeléptetése	14
J ákóhodosi gondnok Szabó József fegyelmi ügye	138
Jelenvoltak névsora a jegyzőkönyv elején	—
Jutalékok rendezésére Béres Károly és az Irtatterjesztés fel- hivatik	60
K arácsonyiné Gálbory Erzsébet tanárképviselő	8
Kántor Péter felebbezett nyugdíj ügye	108

Kelemen Ernő felebbezett nyugdíj ügye	109
Kérvényező egyházak járulékainak behajtásáról	34
Királydaróci lelkészi javadalom megosztása	149
Királydaróci iskolaper költségei	132
Királyi kabinet-iroda válasza	11
Király őfelségéhez hódolótávirat	4
Kiss Bertalan belmissziói titkár véglegesítése	76
Kis egyházközségek tüzbiztosítási díja	31-b
Kispeleske kölcsöne	123
Kiss Sándor misztótfalui lelkész nyugdíjazása	98
Kovássy Ákos m.-szigeti főgondnok halála	27
Kovács Gábor lelkész halála	27
Kölcsey Ferenc dr. zsinati póltag	9
Kölcsönök törlesztéséről	37
Körösjanosfalvai erdőlőke hasznosítása	134
Közalap 1932. évi számadása	42
Közalapi járulékok kivetése 1933-ra	43
Közalapi segélyek 1933-ra	—
Közalap 1933. évi költségvetése	44
Közalapi perselypénzre suly fektetendő	42-4
Középiskolákról püspöki jelentés	29
Közgyűlés alkotó tagjainak számbavétele	5
Közgyűlés bezárása	136
Közgyűlés tartását rendőrség engedélyezi	3
Közigazgatási pénztár 1933. évi költségelőirányzata	32
Krassófüzesi lévita államsegély ügye	47
Kuki Zoltán bihari tanító panasza díjlevél ügyben	142
Leányszövetség ügyrendje (melléklet)	80
Lelkészek elmaradt államsegélye	37
Lelkézszentelésről zsinat határozata	12
Lelekézszentelés ősi gyakorlatához a közgyűlés ragaszkodik	13
Lelekészválasztási törvényjavaslat	13
Lelki ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei	81
Lélekszám kiigazítás	35
Ligeti Imre tanárképviselő	8
Magyarremetei egyház felebbezése	100
Makkai Sándor erdélyi püspök, szenátor megkeresése, hogy a királyhágómelléki lelkészek ügyét is szíven viselje	38
Martininé Scheint Lujza tanárképviselő	8

Máramarosszigeti liceum könyvtára rendezendő	52
Máramarosszigeti liceum 1931. évi zárszámadása	52
Máramarosszigeti liceum helyettes tanárt alkalmaz a szatmári főgimnáziumhoz	53
Máramarosszigeti liceum és egyház közötti megállapodás jóváhagyása	57
Máramarosszigeti liceum szabályrendeletének jóváhagyása	55
Máramarosszigeti liceum Pomona-kertjének eladási ügye	56
Máramarossziget kölcsöne	124
Megnyitó beszéd	2
Missziói jelentések	49
Nagybányai e. m. felterjesztése a Nyugdíj-intézet segélyezése tárgyában	41
Nagybánya egyházközség kölcsöne	125
Nagybányai egyházközség Szaplóczay Bertalan emlékalapja	129
Nagybányai lelkészi díjlevél	89
Nagybányai e. m. felterjesztése a vallástani kézikönyvek tárgyában	64
Nagyenyedi tképző segélykérese	72
Nagykárolyi e. m. Csomaköz sorsáról határozzon	48
Nagyszalontai e. m. a kölcsönök törlesztéséről	37
Nagyszalontai fiuinternátus vagyonáról jelentést adjon az e. m. esperese	30-d
Nagyszalontai e. m. felterjesztése a nyugdíjazásra vonatkozólag	41
Nagyszalontai lelkészválasztás	139
Nagyváradai Lorántffy Zsuzsánna Egyesületnek köszönet az árvaház fenntartásáért	30-c
Nagyváradai leányinternátus teljesen megnyugtató	30
Nyíregyházai lelkész kérése	54
Nagyszalontai e. m. tanítói Gyámintézetének alapszabálya átdolgozandó	62
Nyíri Margit bihari tanítónő panasza díjlevél ügyben	143
Nyug. és Özv. Árva Gyámintézet 1933. évi költségelőirányz.	41
Nyugdíjintézet alapszabályának 40. szakasza	40
Nőszövetségek a nagyváradai árvaházat támogassák	77-4
Nyugdíj és Özv. Árva Gyámintézet alapszabálya 5. §-ának alkalmazása	39-4
Nyugdíj és Özvegy Árva Gyámintézet 1932. zárszámadása	39

O losz Lajos dr. ker. vil. aljegyző	---	---	---	---	8
Ombód kölcsöne	---	---	---	---	126
ORLE jubileumi gyűléséről a kiküldött jelentése	---	---	---	---	17
P atóháza kölcsöne	---	---	---	---	135
Pálffy István felebbezése	---	---	---	---	102
Perselypénzek a Nyugdíjintézetnek	---	---	---	---	39-6
Péter Mihály cseh-tiszáninneri püspök halála	---	---	---	---	22
Püspöki jelentés a középiskolákról	---	---	---	---	29
Püspök ur megnyitó imádsága	---	---	---	---	1
Püspöki jelentés az elemi iskolákról	---	---	---	---	28
Püspök úr évi jelentését a közgyűlés tudomásul veszi	---	---	---	---	16
Püspök évi jelentése	---	---	---	---	16. sz. melléklete
Protestantizmus védelmére alakult szövetség stockholmi kongresszusáról jelentés	---	---	---	---	18
R adna-Lippa segélyezése	---	---	---	---	45 és 50
Református Jövő megindítása	---	---	---	---	16-4
Református Jövő néplappá átalakítására Püspök úr az intézkedéseket megteheti	---	---	---	---	83
Regéczy Sándor szatmári tanár halála	---	---	---	---	27
Rendkívüli államsegély kérése	---	---	---	---	38
Rendőrség a közgyűlést engedélyezi	---	---	---	---	3
Románul nem tudó tanítók nem erősíthetők meg	---	---	---	---	28 h
Románnyelvű elemi iskolákba járó református gyermekek magyarul írni-olvasni nem tanulhatnak meg	---	---	---	---	71
S aja Ida felebbezett nyugdíjügye	---	---	---	---	110
Saszel Győző felebbezett nyugdíjügye	---	---	---	---	111
Sárköz és Sárközujlak társítása	---	---	---	---	90
Segélyosztó-bizottság jelentése	---	---	---	---	59
Seress László tanítóképviselő	---	---	---	---	8
Skót református egyházak küldötteinek látogatása	---	---	---	---	16-7
Soós István dr zsinati póttag	---	---	---	---	9
Stóla-díjak megállapítása	---	---	---	---	51
Szabó Lajos volt halmi-i tanító fizetés-ügye	---	---	---	---	147
Szalárd- és Ujfegyvernek egyessége	---	---	---	---	86
Szaniszlói kántortanítói díjlevél	---	---	---	---	95
Szatmári főgimnázium pártfogolása	---	---	---	---	29-c
Szatmári liceum internátusa berendezendő	---	---	---	---	30-b
Szatmári leánygimnázium szabályzata	---	---	---	---	73

Szatmári felső kereskedelmi iskola szabályzata	---	---	---	---	74
Szatmárnémeti-i ingatlan-eladás	---	---	---	---	127
Szatmárnémeti-i lanka-vétel	---	---	---	---	128
Szavazatbontó-bizottság jelentése a hibás szavazatokról	---	---	---	---	10
Szavazatbontó-bizottság tagjai	---	---	---	---	9
Szánthó Béla felebbezett nyugdíjügye	---	---	---	---	107
Sziky Ádám felebbezése	---	---	---	---	99
Szintei fiókegyház átcsatolása	---	---	---	---	97
Takács Zsigmond zsinati rendes tag	---	---	---	---	9
Tanár és tanítóképviselők megbízatásának ideje	---	---	---	---	8
Tanítói gyáminlézetek (egyházmegyei) alapszabályai az e. ker. ügyészi véleményt figyelembe vegyék	---	---	---	---	62, 63
Tanítói Egyesület Alapszabályai (Nagyszalontai e. m.) nem hagyhatók jóvá	---	---	---	---	69
Tanítónövendékek nevelése	---	---	---	---	72
Tankönyvraktár és tankönyvszámláról jelentés	---	---	---	---	58
Tanügyi bizottság el. isk. fagozatának kiegészítése	---	---	---	---	70
Thamássy Géza lelkész halála	---	---	---	---	27
Távolmaradásukat kimentették	---	---	---	---	6
Tóth Zsigmond tanító zsinati póltag	---	---	---	---	9
„Uj Cimborá” ajánlása	---	---	---	---	68
Ujfalussy Sándor ker. vil. tanácsbíró	---	---	---	---	8
Ujkisodai lelkészi díjlevél	---	---	---	---	85
Utasítás az új Istentiszteleti Rendtartás életbeléptetéséhez					
					14 sz. melléklete
Vadai Béla zsinati rendes tag	---	---	---	---	9
Vallástani kézikönyvek átdolgozása	---	---	---	---	64
Vallástani pótképesítőről jelentés (Nagyvárad)	---	---	---	---	67
Választás elrendelése két zsinati lelkészi póltagságra	---	---	---	---	8
Vámfalui díjlevél	---	---	---	---	75
Veress Ferenc nagybányai tanító felebbezett ügye	---	---	---	---	104
Végh Emma és testvéreinek felebbezése	---	---	---	---	103
Végyári tanítók díjlevél-ügye	---	---	---	---	140
Zárszámadás 1932. évről	---	---	---	---	31
Zsinati tagok választása	---	---	---	---	9

I. sz. melléklet a ____/1933. sz. egyházker. határozathoz.

Főtiszteletü és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

„A tél elmult, az eső elment, elmult, virágok láttatnak a földön, — az éneklésnek ideje eljött... a szőlők virágzásban vannak“ [Ének. 2. 11—13.] s ime, a gondviselő Isten kegyelme ismét egybegyűjtött minket ide, e megszkott helyre: Önöket, mélyen tisztelt és szeretett minden rendü és rangu Testvéreim, mint ennek a méltóságos testületnek alkotó tagjait és engem, kit ennek az egyházkerületnek magyar reformátusai: „az én anyámnak“ — anyaszentegyházamnak — „fiai a szőlőknek őrizőjévé tettek.“ [Ének. 1, 6.]

Összejöttünk újra, hogy tél multán, hosszú esztendő teltén szerbe-számba vegyük a mi házunk állapotát. A mi nagy, szentséges házunkét, melyből csak egyet épített az Ur Krisztus a világnak, hogy benne és belőle millió meg millió lelkek szülessenek — Istennek,

A mi szépséges lelki házunkét, melynek nemcsak ki kell ábrázolnia a földön és nemcsak oda kell varázsolnia a lelkekbe a mennyei Jeruzsálem békességének boldog látomását, hanem föl is kell nőnie a csillagokig, ahogy mindezt egyik igen szép, klasszikus egyházi himnusz mondja:

„Coelestis urbs Jerusalem
Beata pacis visio,
Quae celsa de viventibus
Saxis ad astra tolleris!...“

S mikor most mindez szemem előtt áll s mikor arra gondolok hogy testvéreim akaratából én vagyok „a szőlőknek őrizője“ érzem, hogy hiába jött el „az éneklés ideje“, mert bármennyire tele van is a szívem hálával Isten nagy irgalmasságáért, mellyel keserü megpróbáltatásaink téli viharából ezuttal is átmentett bennünket szép tavaszos igéreték zöldelő szigetére, — a vigasság himnuszát nem tudom intonálni mégsem, -- mert nagy, komoly bajok vannak a házban is, a szőlőben is,

A ház falainak élő köveit a nyomoruság, szegénység vizei mossák-mállasztják, a szőlővesszők is leszakadhattak valahol a tőkéről, mert sárgulnak, fonnyadnak, pusztulnak napról napra.

Képek nélkül szólva: egyházkerületünk fiainak hithűsége, áldozatkészsége, egyházukhoz és annak intézményeihez való ragaszkodása egyre jobban fogy, lankad, bágyad és szétterpeszkedik a lelkükön valami nagy, fásult, ernyedttömörödőség és apathia. Hideg, jeges tenger, melynek mozdulatlanságában meg kell fagynia hovatovább minden magasabbrendű élet csiráinak és sejtjeinek. Ha már ezeket a hideg, mély és alvó vizeket nem zavarja fel Isten égből leszálló angyala, mint valaha a Siloe tavát, akkor nekünk kell oda leszállnunk, kiket az irgalmasságában gazdag Isten, érdemetlen szolgavoltunk annyi bűne mellett, „a gyülekezetek angyalainak” dicsőséges nevére méltatott [Jelen. 1, 20.] hogy felrázzuk atyánkfiainak alvó lelkiismeretét s megfogva kezüket, kiemeljük őket gyógyultan az Isten fiainak napsugaras, meleg levegőjére.

Ha közvetlen tapasztalatból nem is tudnám, a számok kérlelhetetlenül elébem tárnák mindezt az 1931. évi egyházlátogatási adatok statisztikájában.

I. Az egyházkerület belső életében a templomlátogatások kimutatása nagyjában megmaradt ugyan az 1930 év színvonalán, de nagy visszaesés mutatkozik az Urvacsorával élők számában. Járult 48,714 férfi, 62,680 nő, tehát 2889-el kevesebb férfi és 5512-el kevesebb nő, így *összesen 8401-el kevesebb egyháztagnak*, mint az 1930. évben. Nemcsak ez a nagy szám meglepő itt, hanem inkább az, hogy az Urasztalához járuló nőtestvéreink száma csökkent az 1930. és 1931. években. Feltűnő ez a jelenség annyival is inkább, mert hiszen nőtestvéreink éppen ebben a két esztendőben kapcsolódtak be az egyházépítő munkába a nőszövetségek megalakítása révén s ennek a bensőbb lelki kapcsolatnak meg kellene nyilvánulnia abban is, hogy akik gyülekezeteink szegényeit a testvéri szeretet kenyérével táplálják, ők maguk ugyanakkor annál nagyobb buzgósággal sorakozzanak fel a szent asztalhoz táplálni magukat az élet kenyérével.

Lehet, hogy a nagy nincstelenség súlyos gondjai, itt-ott az azokkal együttjáró családi békétlenségek dőlnek fel lelkük

nyugodalmát s ezek tartják vissza őket a szeretet asztalától, holott éppen Istennek a látogatásai idején van legnagyobb szükségünk arra, hogy az Ő erős kezeibe annál jobban belefogódzunk.

Egyebekben is sajnálattal tapasztalható, hogy az Úrvacsorától való távolmaradásra sokszor az ahoz való méltatlanság fogalmának helytelen és túlzott beállítása ad igen sokszor ürügyet. Pedig jól tudjuk, hogy Krisztus Urunk az uri szent vacsorát nem az angyalok számára rendelte, hanem a gyarló bűnös embereknek, mint ahogy Kálvin is igen szabatosan és rövidesen kifejezi ugyanezt a gondolatot 1545. évben kiadott „Genfi Katekizmusában“, midőn arra a kérdésre, vajjon nem tilt-é bennünket a mi gyarlóságunk és fogyatkozásunk az Úrvacsorától, azt mondja: „sőt, ellenkezőleg, ha tökéletesek volnánk, nem volna szükségünk az Úrvacsorára, mely a mi gyarlóságunk orvossága és tökéletlenségünk támasza“. Ha ehez hozzávesszük, hogy az egyházkerület 2651 presbitere közül mindössze 545 járult az Ur asztalához minden alkalommal s viszont van egy gyülekezet, ahol ilyen presbiter egyetlen sem akadt, meg kell vallanunk, hogy a református hitűség és meggyőződés fogya'ékos voltát mutatja mindez és hogy a vallásos öntudatnak a megalapozására és ápolására — *melynek legelsőrendű eszköze a heidelbergi káté lelkiismeretes magyarázata*, — sohasem volt nagyobb szükség, mint éppen ma, az összekuszált világnézetek forgatagában.

Bár ugyan a kátémagyarázat statisztikája is gyarapodást mutat az 1930. évhez viszonyítva, — amennyiben az akkori 59 egyházzal szemben 1931-ben már csak 35 maradt kátémagyarázat nélkül — még mindig tekintélyes és sajnálatos számát jelenti ez a 35 gyülekezet vagy a Pató Páloknak, vagy ami még rosszabb, a kényelmesebb biblia-magyarázathoz csökönyösen ragaszkodó s a maguk felfogását mindenkiénél előbbrehelyező lelkésztársaknak, kiknek ez a típusa minden időkben megvolt s nem tudott elképzelni soha különbet a saját házi teológiájánál.

Remélni lehet azonban, hogy azóta itt is jelentékeny haladás mutatkozik.

Valamelyes javulás az is, hogy az 1930. évben hétköznapi még zárva maradt 28 templom közül 1931-ben 13 megnyitotta ajtaját, de így is 15 temploma van még egy-

házkerületünknek, honnan nem száll imádság, nem hangzik énekszó hétköznapokon. Ilyen némák e még ma is, vagy egyáltalában vannak e még ma is ilyenek, nem tudom. De ha vannak, csak azért lehetnek, mert ott a gyülekezet őrállói talán még mindig abban a hiszemben vannak, hogy templomok, az ünnepi istentiszteletek mellett, főképen arra való, hogy a tornyot oda lehessen építeni hozzájuk, torony pedig azért kell, hogy az utas ember el ne tévessze a falut. Nem. *Ma már a tornyok csak az ég felé mutatják az utat*, mert vízszintes irányban a haladó század ujabbnál-ujabb járóművei, gépei, motorai rohannak, repülnek, dübörögnek s azok torony nélkül is eligazodnak. De felfelé — Istenhez még ma is és örökké csak a régi uton s azon az egyetlen motoron lehet eljutni, melyről a XXV. zsoltár megemlékezik, mondván: „*Szivemet Hozzád emelem!*“

Ennek a szivemelésnek pedig az a titka, hogy azt bizony rendszeresen kell gyakorolni, hogy jól menjen. Az emberi szív sokszor igen nehéz. Minél több bánat, kenyér gondja-baja rajta: annál nehezebb. „*Training*“ kell hozzá. Nem kisebb ember, mint Pál apostol is, a versenypályán küzdő atléták képében látja a keresztyén élet bajnokainak sorsát és sikerének titkát. [I. Korint. 9, 24—27.]

Nem is olyan régen, sokszor lehetett még látni, kora reggel kaszát, sarlót, kapát s egyéb kézi szerszámot sorjában odatámasztva a templom falához, míg gazdáik odabent énekszóval, reggeli könyörgéssel szívüket Istenhez emelték. Jól is ment minden. Nem csoda hiszen voltaképpen nem a kaszák, kapák, szerszámok voltak a templomhoz támasztva, hanem ők maguk: a mi istenfélő apáink támaszkodtak nehéz dolgaikban Istenre.

A tornyok ég felé mutató ujjak, hogy arra van a szívek útja s Isten azon várja az embert. A torony a gyülekezet felemelt ujjá, mellyel jelentkezik az örökkévaló Istennél, hogy a csillagokkal együtt, melyek ragyognak őrállásaikon, — szólittatván, — ő is elmondhassa, hogy „jelen vagyok, élek és virraszt a szívem!“ A fölemelt kezek és ujjak valaha a kegyelmet, az életet jelentették a legyőzött gladiátoroknak, de a néma templomok tornya égbe kiáltó jel s attól kell rettegni, hogy akik annak az árnyékában kapnak halálos sebet az élet harcában, sorsdöntő pillanatokban nem látnak majd sehol egyetlen fölemelt

kezet sem, csak tilosra állított szemafort, lefelé fordított hüvelykujjat: „bizony mondom néktek, nem ismerlek titeket!” Miért? Mert az esztendő 365 napja közül talán éppen egy hétköznapon várta őket hiába az imádság házába — s lehet, hogy éppen akkor legjobban, legnagyobb szeretettel — az örökkévaló Isten.

Méltóztassanak megengedni, hogy ilyen hosszasan időztem e tárgynál. Évek óta döngetem a bezárt templomajtókat, nyílnak is egymásután kifelé, — bátor bizony lassacskán. De nem tudok és — püspöki tiszttem nagy felelősségének terhével lelkiismeretemen — nem is akarok beletnyugodni, hogy kerületünknek egyetlen temploma is legyen mindennapos istentisztelet nélkül. Tisztelettel kérem tehát ebben a tekintetben a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés erélyes, megfelelő intézkedését.

A hivek pásztori gondozásának adatai áliában véve a megszokott képet mutatják. A hivek látogatásának kérdésénél némelyik egyházmegye arra ad választ, hogy ott, az ő területén az egyházmegye lelkészei összesen hány látogatást végeztek, holott a kerületi statisztika szempontjából inkább az volna fontos, hogy *hány gyülekezetben* gyakorolják a lelkészek a családlátogatást. Mert lehet, hogy az egyházmegye összes családlátogatásából némely gyülekezetre több eset jut, némelyikre viszont nagyon kevés vagy talán éppen egy sem.

Kár, hogy a *házi istentiszteletek* száma az előző évi 69-ről 49-re apadt az 1931. évben; mert a házi istentisztelet a református keresztyén életnek mindenha egyik legjelentősebb eszköze volt.

A vallásváltoztatások az 1931. év folyamán is kárunkra történtek, amennyiben 168 áttéréssel szemben 256 kitérés történt, ami 88 veszteséget jelent, mely — ha mindjárt csak fele is az 1930. évinek — még mindig fájdalmas. A szektákhöz 44 férfi és 70 nő lépett át sorainkból.

Vadházasságban 397 pár él, tehát 20 párral több, mint az előző évben, jóllehet, a jelentések szerint ugy a lelkészek, mint a presbiteriumok, mindent megtesznek az ilyen esetek rendbehozatalára.

Itt kellene megemlékezni a belmissziói alakulatok működéséről is, azok statisztikai adatainak felsorakoztatásával. Úgy vélem azonban, hogy ma már, amikor a bel-

missziói utazó titkári állás a kerület 81—1932. sz. határozatával megszerveztetett s az be is töltetett s az intenzív ifjúsági munka az egész vonalon örvendetes lendülettel meg is indult, az 1931. évi adatok felsorolása legfeljebb majd összehasonlítás céljából lesz indokolt annak idején ama föllendülésnek az illusztrálására, melyet a rendszeres irányítás és vezetés eredményeként Isten kegyelmével remélhetünk annál is inkább, mert az ifjúsági munkának hathatós támogatást nyújt a „*Református Jövő*“ címen megindított ifjúsági lap is, melyet az utazó titkár szerkeszt s mely kerületünk hivatalos lapjának melléklete.

Bár ugyan a belmissziói alakulatok új jelentő-ivei — s köztük a nőszövetségé is — most vannak munkában s így azokról biztos adatok már ezért sem közölhetők, a nőszövetségekről azonban a közvetlenül bekért kimutatás alapján örömmel jelenthetem, hogy kerületünkből az 1931. év folyamán már 137 nőszövetség küldte be jelentését a kerületi szövetséghez, ennyi tehát föltétlenül működött, 9846 taggal, 83 nőszövetségi bibliakörrel, 46 leányszövetséggel, 34 helyen megszerkezett iratterjesztéssel, 31 kölcsönkönyvtárral.

Ezek a számok is hiányosak ugyan, mert hol egyik, hol másik egyházmegye majd az egyik, majd a másik működési ágra vonatkozóan nem küldött adatokat, de még így is meg lehet állapítani annak a sokoldalú tevékenységnek a lendületét, amelyet nőszövetségeink gyülekezeteinkben Isten kegyelmével a szeretet megannyi — velükszületett s szinte ösztönös — találékonyságával az 1931. év folyamán is kifejtettek.

Nem ronthatja le az örvendetes eredményt a kerületi nőszövetségi jelentésnek az az észrevétele sem, hogy „a tagok száma legtöbb helyen fogy“, mert ez, bárha nem örvendetes tünet, egyelőre csak annyit jelent, hogy a nagy kezdeti energia után itt is föllépett az egyesületi életnek mindenütt tapasztalható szokásos velejárója: a buzgóság lanygulása egyes tagokban, ami egy okkal több arra, hogy a hűséges tagok annál nagyobb energiával folytassák áldásos munkáikat, arra meg különösen, hogy lelkész atyánkfiai minden szeretettel igyekezzenek ébrentartani és ápolni református asszonyaink és leányaink lelkében azt a meggyőződést hogy a nőszövetség keretében oly buzgón

kifejtett tevékenységük, — amelyre valamennyien nagy tisztelettel nézünk, — szent és áldott fáradozás, mert az magának Istennek a munkája a gyülekezetekben az ő szívkön és kezükön keresztül.

Mielőtt a belmissziói kérdéseket lezárnám, meg kell emlitenem, hogy két egyházmegyében a vasárnapi iskolák és ifjúsági bibliakörök hiányát egyes egyházak avval próbálják mentegeni, hogy „*nincs hozzá helyiség*“. Kérem az illetékes esperes atyafiakat, méltóztassanak nagyobb találékonyságra buzdítani a gyülekezetek vezetőit s bizonyára rá fognak majd jönni, hogy nyáron p'd. Isten szabad ege alatt, vagy a paróchiális ház tornácán, télen meg ennek irodájában igen jól elfér mindakét intézmény ifjúsága.

Ugyanitt nem hagyhatom szó nélkül egyik esperesi jelentésnek azt a megdöbbenő részét sem, mely a konfirmáltak további lelki gondozásáról beszámolva a következő szavakkal végződik: „*tizenhat egyházban semmi*“. Ha Tacitusról joggal elmondhatta Vörösmarty, hogy „*megfojt néhány sorba egy világot*“, akkor ez a kijelentés itt még kegyetlenebbül hangzik, mert nem néhány sorba, hanem mindössze három rövid szóba van belefajtvva tizenhat gyülekezet serdülő ifjúságának s ezzel jövőendő nemzedékének a lelki világa.

Ha az ifjúság további nevelése és lelki gondozása ezeken a helyeken nem föltétlenül és teljességgel leküzdhetetlen akadályokon mulik, akkor meg kell kérdeznem, ki a felelős azért, hogy a református keresztyén lelki megújodásnak mai egyetemes lendületében és áldott hullámvérésében 16 olyan sziget sötétlik, ahol vagy belmissziói nihilizmus van, vagy ha ez talán nincs is, de féltő, aggódó és szerető gond sincs a jövőendő református nemzedék jellemének és erkölcsi életének kialakulására, hanem az, — éppen a legfogékonyabb korban, — ki van szolgáltatva bolondító maszlagoknak, rossz példának, korcsmának, züllesnek, világ országutjának?

II. Az egyházak külső életének 1931. évi adatai az anyagi leromlás fokozatos növekedését mutatják.

Tőkék, alapok összege 13,539,572 leu [előző évben 14,342,677 leu], magtári vagyon pénzértéke 1,822,680 leu, adósság 6,763,115 leu [előző évben 6,650,761 leu]. Egyházi adókiivetések: készpénzben 9,384,024 leu, termény-

ben 1,050,000 leu, az egyházak évváró számadásainak végösszege pénzben: 22,509,809 leu bevétel, 21,866,595 leu kiadás, 643,211 leu maradvány. A termény számadás adatai hiányosak.

Új építkezésekre 914,791 leut fordítottak [előző évben 2,835,275 leut] javításokra 1,856,919 leut [előző évben 2,783,480 leut]. Egyházi épületek tüzkár ellen biztosított értéke 109,731,688 leu, fizetendő évi díjtétel 203,327 leu, mely négy egyházmegyében — néhány gyülekezettől eltekintve — ki van fizetve, kettő azonban hallgat róla. A felelősség — bekövetkezhető tüzkárok esetén — természetesen az érdekelt tényezőkre fokozatosan kiterjed.

Hátralékban vannak az egyházak: belső tisztviselők járandóságából kerek összegben cca 2,000,000 leu összeggel, egyházi köztartozások címén pedig 1,422,456 leuval. Ugyanakkor azonban a gyülekezetek 1,208,665 leu segélyben részesültek.

Az egyháztalagok jótékonyága a következő képet mutatja: felnőtteknek 284,636 leu [előző évben 280,756 leu], gyermekeknek 243,858 leu [előző évben 501,679 leu]. A nagyváradi árvaháznak a bihari egyházmegyéből 200,000 leu, külső jótékonyág: 305,322 leu.

A jótékony adományok összege: 1,879,026 leu volt [előző évben 2,204,132 leu].

Hálás elismerésünk nyilvánítása és a nemes, szép példa megbecsülése okából közlöm itt a 10,000 leut elérő vagy meghaladó jótékony adományokat is. És pedig: Élesden: dr. Ujfalusi Sándor és neje kulturház építésre 55,000 leut, Jákóhodoson: néh. Fehér András orgonajavításra 21,190 leut, Siteren: a nőszövetség, ifj. Kelemen János, Kanizsai János urasztali terítőre 13,000 leut adtak. Az érmelléki egyházmegyében a nőszövetségek külön jótékonyága 140,816 leut tesz ki, de hogy ez az összeg miképpen oszlik meg a 31 nőszövetség közt, a jelentésből nem állapítható meg. Amacon az Ifjusági Egylet harmóniumra 37,910 leut gyűjtött, Báthory István volt gondnok Amerikából 10,871 leut, Máramarosszigeten Fekete Sándor és neje 15,000 leut, Szatmárt különböző alapokra 87,994 leut, Vetésen az egyháztalagok közösen 10,000 leut adtak. A nagykárolyi egyházközségben a Felnőttek Bibliaköre és a Nőszövetség Urasztalára és szószékre való terítőt adtak s

ezenek részére a Felnőttek Bibliaköre diszes diófa szekrényt adott 14,000 leu értékben, ezenkívül 7,000 leut a gyülekezeti terem építéséhez s ugyanerre a célra a Nőszövetség 28,000 leut. Aradon Somorjay Leölkes Béla volt biztosító intézeti vezérigazgató és presbyter a magyar református iskola céljaira 48 300 leu értékű kisajátítási állampapírt adott, a borosjenői egyházhoz tartozó Selénd fiókegyházban pedig templomépítés céljaira báró Solymosi Irisz egy gazdasági épület anyagát adományozta 35,000 leu értékben.

Az iratterjesztés 173 gyülekezetben volt megszervezve, 163 helyen a lelkész vezetése alatt. Eladtak 321 teljes bibliát, 1350 Ujszövetséget, 5763 Árvaházi Képes Naptárt. Elkelt még 6320 drb egyéb irat és különböző egyházi lapokból 2960 példány. Református népkönyvtár mindössze 56 helyen van s 2501 egyháztagnak vette igénybe.

A népmozgalmi statisztika szerint születelt 4213 törvényes és 499 törvénytelen gyermek, Összesen 4712 [előző évben 5936!]. Halottak száma 3779 [előző évben 3730]

Tiszta református házasság 1021, vegyes házasság pedig 356 kötöttet egyházunkban. Hogy ezzel szemben hány ugyanilyen házasságkötés történt az állami anyakönyvi hivatalban s hogy ezek közül hány maradt esetleg egyházi megkötés nélkül, a közlött adatokból nem volt megállapítható.

E pontnál feltűnő, hogy az egyházmegyei jelentésekben itt-ott még mindig kárunkra, vagy javunkra kötött *reverzáliskokról* esik említés, holott a kultusztörvény 47. cikkének 3. és 4. bekezdése a reverzálisokat egyenesen kizárja.

Egyházkerületünk reformátusainak lélekszámáról statisztikát ezuttal sem közölhetek — [legfeljebb az egyetlen biztos forrás: az 1910. évben végzett országos népszámlálásnak azóta mindenképen változott adatait idézhetném] — mert hiszen éppen ezeknek az adatoknak a labilis volta miatt rendelte el egyházkerületünk 1932. évi közgyűlése 20. sz. határozatának 6. pontjában, a református lelkek összeírását. Ennek a végre is hajtott lélekszámlálásnak az adatai azonban már az 1932. évi állapotot vannak hivatva föltüntetni.

Egyebekben a lélekszámlálásról a Főliszteleti és Méltóságos Közgyűlésnek lesz alkalma a tárgysorozat rendjén érdemben határozni.

Ézzel lezárva az 1931. év adatait rátérek azokra a jelentősebb mozzanatokra, melyek egyházkerületünk életében a múlt évi kerületi gyűlés óta fölmerültek.

Ezek közé tartozik elsősorban az érmelléki egyházmegye nyolc gyülekezetében 1932. évi május 30-tól június 5-ig végzett egyházlátogató körutam, mellyel együtt emlitem meg október 29–30. napjain Máramarosszigeten az egyházkerületi főgondnok ur Önméltóságával együttesen végzett hivatalos látogatásunkat is a leégett és gyönyörűen restaurált templom fölavatása alkalmával. A lélekemelő szép ünnepség után tartott presbitéri gyűlésen az egyházközség lelki és anyagi ügyeiről teljes és hűséges képet nyertünk, melyből azt is meg kellett állapítanunk, hogy az ősi gyülekezet, anyagi leromlása és számbeli fogyatkozása következtében, igen nehéz helyzetbe jutott azokkal a nagy feladatokkal szemben, melyekre e gyülekezetet fényes múltja és jelen nagy elhivatottsága egyaránt elkötelezi. Mindezek folyamánaképpen az a meggyőződésünk alakult ki, hogy nem szabad a szigeti egyházat, a magyar reformátusságnak ezt a nagyfontosságú tornyát súlyos küzdelmeiben magára hagyni. Nem szabad engedni, hogy még egyszer ismétlődjék életében olyan szomorú jelenség, amilyen az volt, amikor három elemi iskolájából egyet kénytelen volt megszüntetni.

„Hegyen épült városnak“, milyen a szigeti egyház is, ha csak egyetlen szövétnekét is ki kell oltania, fájdalmas cselekedet mindenképpen, de ugyuttal demoralizáló nemcsak önmagára, hanem a többi gyülekezetre is.

Egyebekben az egyházközségben — lelkészéhez méltó — buzgó hitéletet, presbitériuma és minden őrállója hűséges sáfárkodása eredményeképpen ékes és épületes szép rendet találunk s abban a meggyőződésben vettünk bucsut ottani atyánkfiaitól, hogy az immár négy ízben tűz martalékvává lett, de mindannyiszor ékesebben megújult templom árnyékában a szép gyülekezet is ki fogja állani a mai nyomoruságok és szenvedések tűzpróbáját és templomával együtt — szívében, lelkében — megújulva rendithetetlen hittel és bizakodással várja beteljesedni magán az örökkévaló Isten végzéseit.

A látogatást az *asszonyvásári* egyházban kezdtem meg. A gyülekezetben meg van a külső rend, bár az utóbbi

időben a tisztviselők fizetésével hátralékban maradt. Az egyház virilis volt egykor (78 kat. holdnyi birtoka révén), 33 holdat azonban az agrárreform után elvettek földjéből. Ma már 11,000 lei adóssága is van, mellyel a tanítóknak tartoznak. A gyülekezet kissé anyagiassal lelkiekben kevés eredményt mutat, ennek oka — lelkész szerint — a községben lábrakapott sajnálatos felekezeti surlódás. E két jelenség közt a magam részéről nem találván meg az ok- és okozati összefüggést, megfelelő intelmeket adtam s rámutattam arra is, hogy minden felekezeti surlódáshoz legalább is két tényező kell, annak megszüntetéséhez is ugyanannyi-
nak kölcsönös jóakarata.

Innen *Apátkereszturra* mentem, hol az egyház lelkiekben is, anyagiakban is szegény. Lelkész az előbbiről fájdalmasan emlékezett meg a vizitációs presbiteri gyűlésen. A lelkész ugyyszólván a maga erejéből tartja fenn egyházát, ám nemes példája egyedül világító szövétnek s ha valamikor majd kiálszik, „*umbra mortis*“, a halál árnyéka borul a gyülekezetre, ha csak Isten lelke meg nem könyörül rajta. Az egyháznak különben 5 hold földje van, melyet a hivek fölvaltva munkálnak. *Ennyi az egész vagyona, tőkéje semmi.*

Érábrány lelkes, buzgó gyülekezet s lelkésze egyike a legbuzgóbb lelki munkásoknak. Anyagiakban szegények. A templom vagyonát hadikölcsönbe kellett fektetniök, az elveszett. Azután megint gyűjtöttek egy kis tőkét, az meg a bankokban és magánosoknál van kölcsön. Nagyon régi román stitü kis templomát ki kellene padolni vagy kövezni. A lelkész fizetésével az egyház a látogatás idején hátralékban volt.

Érbogyoszló szép, nagy gyülekezetében is vannak panaszkodók az anyagiak körül, az egyháztagok közül nagyon sokan nem teljesítik kötelességüket az egyházzal szemben. A lelki élet normális, bár még annak egész összesége a templomlátogatásban merül ki. Erre vonatkozóan is van kifogásolni való. *Utasítottam lelkészt és presbiteriumot, hogy a belmissziói intézményeket feltétlenül honosítsák meg a gyülekezetben és pedig minél sürgősebben. Az esperes urat ezuttal is kérem, hogy ennek a rendelkezésnek a végrehajtását ellenőrizni sziveskedjék,*

Ottományban a lelkész buzgó belmissziói munkás s ez meglátja a gyülekezeten is. Szóvá kellett azonban tennem azt a nagy szegénységet, mely a lelkészi lakás falairól

szinte leri. Intettem a presbiteriumot, hogy — bármennyire érzik is a hivek a maguk fokozatos anyagi leromlását, nem volna szabad elszivelniök a pauperizmusnak ennyire kiáltó képét a lelkészi család életében

Értarcsán lelki életben buzgó, anyagiakban szegény gyülekezetet találtam, mely kötelességét így is teljesíti. Kifogást emeltem azonban a templom cseréptelőzetének hiányai miatt s annak sürgős helyrehozatalára a presbiteriumot felhívtam. Másik hiány, melyet megállapítanom kellett, az, hogy a serdülő ifjuság lelki neveléséről nincs kellő gondoskodás s elrendeltem, hogy részükre a bibliakört minél sürgősebben alakítsa meg a lelkész.

Gálospetriben rendes, szép gyülekezeti élet van, szemnek, szívnek kellemes élmény. Van itt-ott árnyék is, pld. a templom tornyának elhanyagoltsága, falrepedések a templomban és a gyülekezeti ének szokatlan elnyújtása. Lelkész felvilágosított, hogy a torony és templom reparációját azért voltak kénytelenek elhalasztani, mert az egyház pénze takaréokban van és ezidőszert nem férhetnek hozzá, a gyülekezeti ének fogyatékosága pedig a régebbi idők rovására irandó. Az egyháznak nincs adóssága, ingallana és készpénze van, Minden belmissziói intézmény megvan.

Általában a gyülekezet úgy anyagiakban, mint lelkiekben kiválóan van adminisztrálva, nagy tisztességére érdemes s közbecsülésben álló lelkészének.

Érsemjén szép rendben tartott gyülekezet, minden belmissziói munka teljes lendületével, templomszerető hivekkel s rendszerető buzgó lelkészszel. Anyagiakban az utóbbi időkben mégis visszaesés mutatkozik. Lelkész hálával hivatkozik arra a nemeslelkű adományra, melyet az érsemjéni gyülekezet egykor érdemes lelkésze, Végh József esperes atyánkfia 10,000 aranykoronában adott a templom átalakításra s felsorolva azokat a nagy áldozatokat, melyeket a gyülekezet az 1921. évtől kezdődően szinte minden évben meghozott egyháza fentartására, sajnálattal jelentette, hogy ma már a hivek anyagilag elerőtlenedtek, úgy, hogy kénytelenek voltak az egyház pénzből venni fel kölcsönt a szükségletek fedezésére, mert az egyházi adók nem folytak be. E kölcsön összege 135,000 leu. Lelkész nagy dicsérrettel emlékezett meg a presbiterek hitbeli buzgóságáról és hűséges egyházépítő munkájáról,

Mindezeket igaz lelki örömmel hallva, felszólítottam úgy a lelkészt, mint a presbiteriumot, hogy az említett kölcsöntartozásukról a lehető legrövidebb időn belül állítsanak ki szabályszerű adóslevelet (kötelezvényt) s a kölcsönt egyéb törvényes alakiságok útján is biztosítsák.

Utamat kedvessé tette a gyülekezetek tagjainak, — kicsinyeinek s nagyjainak — meleg, ragaszkodó szeretete, mellyel igénytelen személyemben püspöküket várták, fogadták s körülvették, a meglátogatott községek egyházainak, előljáróinak megtisztelő üdvözlete, a közigazgatási hatóságok főszolgabiráinak, képviselőinek hagyományos, de mégis mindig új és lekötő szíves megjelenése s a vidék földbirtokos urainak s urasszonyainak magyar vendégbarátsága s végül, de nem utolsó sorban az érmelléki egyházmegye illusztris vezetőférfiainak: Végh József esperes Pappszász Lajos kamarás, egyházmegyei gondnok és Bónis Elemér egyházker. tanácsbíró atyánkfiaiának a püspök tisztességéért meghozott, áldozatos fáradsága, mellyel utamban végigkísértek.

A nyárelő verőfényes, virágos pompájában, gazdag vidékek gyönyörű zöld vetéstengere láttán, Isten áldásának szinte ünnepi sejtése, reménysége hullámozott át a lelkeken. Ám jött a rozsdá és „odalett az emberek vetése“. Hát vajjon az Isten vetése a gyülekezetekben örömére vált-e „az aratás Urának“ s hozott-e bőséges termést „béketüréssel“?

Mert ma valóban minden a békességes türesem fordul meg. A mi magyar református kisebbségi életünkben megkülönbözik. A nincstelenség nyomasztó gondja-baja mellett gyülekezeteinkből innen is, onnan is még mindig fölhangzik időnként egy-egy panasz agrársérelmek, belmissziói munkakadályozás miatt. Hol ritkábban, hol sűrűbben, már ahogy megpróbáltatásainknak ezek az ismerős fekete madarai jönnek-gyűlnek.

E sérelmek orvoslása érdekében minden megtörtént úgy a gyülekezetek, mint a kerület elnöksége részéről és remény van rá, hogy azok, — in specie — a belmissziói panaszok, — melyek a határmenti községekben nyilván általános rendelkezés következményei —, az illetékes tényezők jóindulatából szintén általános intézkedéssel rövidesen megnyugtató módon reparáltatnak.

De ami legnagyobb és legfájóbb sérelmünk: egyház-

kerületünk államjogi helyzetének rendezetlensége, még ma sincs orvosolva; jóllehet a kerület elnöksége a múlt évi közgyűlés 20/7. sz. jegyzőkönyvi határozatának megbízásából minden rendelkezésre álló utat-módot és eszközt felhasználott, hogy kerületünk külön törvénycikkkel való elismerését kieszközölje. Ennek a szívós fáradozásnak, melyet az erdélyi magyarság illusztris vezérférfiai is — egyéniségük egész súlyával minden elismerésreméltó módon támogattak, — ha nem is teljes, de annyi eredménye mégis volt, hogy a kerület becikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatot ez év április havában a kultuszminiszter ur a parlamentben benyújtotta s annak sürgősségét a Ház ki is mondta. Am ugyanakkor nyomban a parlament ülészsaka is berekesztetvén több rendbeli törvényjavaslattal együtt ennek a tárgyalása is a következő ülészsakra maradt.

Sok szép, nemes törekvést, igazságos ügyet láttunk ugyan már elbukni a siker kapujában is, de nem szabad felednünk, hogy ezt a mi ügyünket egyesegyedül az a megértőbb belátás engedte idáig is eljutni, mely egyházkerületünk tízéves életében csak megnyugtató jelenségeket láthatott s csak ilyenekre következtethet a jövőben is. Éppen ezért biznunk kell abban, hogy a magas kormány bölcsesége és felénk forduló jóindulata most már hamarosan besegíti az óhajtott révbe egyházkerületünk hányt-vetett hajóját. Mert ennek a mi országunknak a jelszava! „*nihil sine Deo*“. És ha a maga életében joggal bizalmatlan minden jelenséggel szemben, mely „*sine Deo*“, Isten nélkül akar abba beleékelődni, viszont erkölcsi szempontokon nyugvó magasabb államraison föltétlen követelménye vele szemben, hogy engedje élni, sőt támogassa negyedmillió királyhágómelléki magyar református állampolgár törvényesen megalkult egyházkerületét s benne és vele azt a református egyházat, melynek múltja, jelene, jövője, sorsa oda van szegezve örökké ahoz az egyetlen célkitűzéséhez és jelszavához: „*pro Deo et propter Deum!*“

Egyebekben pedig kerületünk minden intézménye a gazdasági nyomoruság, nincstelenség, nélkülözések, gondok szegényes Krisztusköpenyében jár. Templomok, iskolák lerongyolódnak, tanítók éheznek, lelkészek nehéz családi gondok terhe alatt roskadoznak s hova-tovább egyre jobban eladósodnak.

Világjelenség!

Igaz, de kint a nagyvilágban, más nemzetbeli református testvéreink életében ugyanezeknek a jelenségeknek a felszine alatt, lent a szivek mélyén nemes elhatározások és cselekedetek virágoznak ki. A „*Le Chrétianisme*“ valamelyik legutóbbi számában azt írja, hogy a francia reformátusok közt szokásba jött tizedet adni az egyháznak minden jövedelemből, bevételből, ugyancsak egy másik külföldi egyházi lap arról ad hirt hogy a református hivek egy-egy szórakozásról, élvezeti cikkről lemondanak s annak pénzértékét egyházközségüknek adják.

Fájdalom, nem olvastuk, nem hallottuk sehol, hogy nagy gondokkal, nyomoruságokkal küzdő egyházukat magyar református testvéreink legalább a mi egyházkerületünkben, ilyen módon támogatnák. Sőt mindenfelől az az értesülésem, s püspöki látogató körutamon is így informáltak, hogy a nagy nincstelenség éppen azoknak a szivét keményítette meg s azoknak a fülét tette siketté az egyházak kiáltó szegénységével szemben, kik jobbmóduak.

Ez is világjelenség. Nem is új. Szomorú illusztrációja az örök Igazság beszédének! „ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szivetek is“, Ezeknek a rossz helyen tartott, elkérgesedett sziveknek szinte kapóra jött a mai gazdasági leromlás, mint minden akármilyen más tünet, mely alkalmas arra, hogy annak címén-révén magukat egyházukkal szemben fennálló kötelezettségeik alól fölmenthessék.

Az egyháziatlan gondolkozásnak ebben a sivárságában vigasztaló, felüditő eseményként hatott a skót református egyház két kiváló vezetőemberének: dr H. R. Mackintosh egyházi elnök [moderator] és dr James Macdonald Webster lelkész uraknak európai körutjokban a nagyváradi református gyülekezet körében tett látogatása, Mély nyomokat is hagyott, hogy annak a történelmi református egyháznak a testvéri keze, mely a puritán hithűség és lelki nagyságnak nagy konfesszoraival gazdagította a világot, messze országokon keresztül is elér, átnyulik ide s keresi a másikat, a szegény és gyengébb testvér kezét, hogy azt megszorítsa, küzdelmes sorsában fölemelje, vigasztalja.

Jól esett ez a férfias kézfogás az erősebb testvér részéről s egyben a szives elismerés is református hitéle-

tünk föllendülése fö'ött, mely ha valóban úgy van, adassék hála érte a örökkévaló Istennek!

Éppen ennek a férfias testvéri kézfogásnak a kedves emlékezete az, mely még inkább kötelességemmé teszi a *férfiszövetségek* megalakításának sürgetését kerületünk minden gyülekezetében. Ennek az egyesületnek az alapszabályát ugyanis a kultuszminisztérium 1932 évi szeptember 29 én keltezeit 86.993—9470/1932. sz. határozatával jóváhagyta s annak közlése mellett hivatalos lapunkban el is rendeltem a szövetségek megalakítását úgy a gyülekezetekben, mint az egyházmegyékben, hogy ezeknek a helyi tagozatoknak a megszervezése után a kerületi férfiszövetség is a lehető legsürgősebben megalakulhasson.

Sürgős azért, mert egyházi életünknek a mai katasztrófális mély ponton való átsegítéséhez férfiszívek és kezek kellenek. Szívek, melyek meg nem keményednek, ha az Úr szava zeng a nyomoruság vizein, kezek, amelyek meg nem puhulnak az építő munkában. Mert a mi szent házunknak sok köve mállik, hull széjjelfele, azok helyébe új köveket kell tenni, akarom mondani új-szíveket. Élőköveket. Miért? Hogy a ház össze ne dőljön? Nem. A ház nem dől össze, mert nagy, erős, örök kőszálra van építve. Arra jöhetnek a viharok, szelek, tornádók, kétezeresztendeje idestova, hogy csapkodják, döngetik, nem dől össze soha! De a kövei, az élő kövei hullanak, kopnak, szétporlanak. Mert nem kapcsolódnak belé az örökkévaló fundamentumba, mely a Krisztus Jézus.

Férfiak, Testvéreim, dolgozzunk az egyházért, apáink hitbúságával! Mert ha magára hagyjuk, az egyház akkor is élni fog, de mi elveszünk!

Jelentésem elfogadását kérve, kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlésnek

Oradea—Nagyvárad, 1933. május 8.

alázatos szolgája:

Sulyok István, s. k.,
püspök.

II. sz. melléklet a...../1933. sz. egyházker. határozathoz.

Főtiszteletű és Méltóságos Pénzügyi Bizottság!

Van szerencsém előterjeszteni az egyházkerület alapjairól, nyilvántartási számláiról, hivatalos kiadványairól és végül a közigazgatási pénztárról 1932 december hó 31 én lezárt számadást a következőkben:

I. CSOPORT.

Alapok:

1. Kerületi iskola alap.

Tőke állag 1931. december 31-én	---	---	Lei	2 671.—
" " 1932. " "	---	---	"	2 900.—
			Emelkedés Lei	229.—

2. Központnál kezelt egyházfenntartási alap.

Tőke állag 1931. december 31-én	---	---	Lei	253 189 —
" " 1932. " "	---	---	"	280 721.—
			Emelkedés Lei	27 532.—

3. Sajtó-alap.

Tőke állag 1931. december 31-én	---	---	Lei	147 086 —
" " 1932. " "	---	---	"	152 612 —
			Emelkedés Lei	5 526.—

4. Rendkívüli segély alap.

Tőke állag 1931. december 31. én	---	---	Lei	92 910 —
" " 1932. " "	---	---	"	100 162.—
			Emelkedés Lei	7 252.—

5. Baldácsy alap osztaléka:

Egyenleg 1931. december 31-én	---	---	Lei	3 452.—
" 1932. " "	---	---	"	12 111.—
			Rendelkezésre álló összeg Lei	8 659.—

Nem fizettetett ki özv. Szücs Józsefné részére 750.— lei és Váry Jánosné részére ugyancsak 750.— lei, mivel nevezettek nyugtáikat mindezideig nem küldték be. Ezen összesen 1.500.— lei figyelembe vételével még rendelkezésre állott 7.159 lei, az osztalék összeg bizonytalan volta miatt nem fizettetett ki.

II. CSOPORT.

Hivatalos kiadványok.

1. *Vallástani kézikönyvek számlájának egyenlege*... — — — — — Lei 45.914.—
maradványt tüntet fel. Zárlatkor a raktáron levő vallástani kézikönyvek btto értéke 194.202.— lei volt. A raktáron lévő készlet tehermentes.
2. *Zsoltárkiadási számla egyenlege* — — — Lei 20.744,—
maradványt tüntet fel. A raktáron levő készlet 669.560.— lei btto értéket képvisel, az egyházközségek pedig az 1932. dec. 23. napján történt felvétel szerint 46.397.— lei értékű bizományi áruval tartoztak. Ezen összegre időközben jelentékeny befizetés történt. A zsoltárkiadás a múlt évben 40.000.— leit törlesztett vissza a nyugdíjintézetnél fennálló kölcsönére, miután a kölcsön Lei 340.000.— csökkent. — Az elmúlt év folyamán történt eladások után a jutalékok a közigazgatási pénztár javára elszámoltattak.
3. *Naptárkiadási számla egyenlege* zárlatkor Lei 5.666.—
volt. Az egyházközségek 1932. dec. 31.-ével 35.234.— leuval tartoztak s ezen összegnek beszedése már csak az 1933. év folyamán lehetséges.
4. *Hivatalos lap kiadás számlája egyenlege* Lei 10.100.—
maradványt tüntet fel. Az egyházközségek előfizetési hátralék címen 8.990 leuval tartoztak, hirdelési díj címen pe-

dig 336 leuval. A mutatkozó 10.100 lei feleslegből volna kiutalandó a múlt év szerkesztői és a munkatársakat megillető írói tiszteletdíjak.

5. <i>Iratterjesztési tőke</i> készpénz állaga	— — —	Lei 384.471.—
künnlevőség egyházközségeknél	— — —	„ 31.259.—
raktárkészlet értéke	— — —	„ 72.353.—
<u>Tőke állag 1932. dec 31-én</u>		<u>Lei 488.083.—</u>

III. CSOPORT.

Nyilvántartási számlák.

1. *Kulturtaxa pénztár* egyenlege — — — Lei 5.970.—
maradványt tüntet fel Egyházközségeink kulturtaxa címen 942.331.— leuval, kulturadó címen pedig 272.343.— leuval tartoztak zárlatkor, bár ennek beszedését a püspöki hivatal állandóan szorgalmazta. Ha a kulturtaxa befizetése körül továbbra is az eddigi nagy közönyösség fog megnyilvánulni, az esetben számolni kell komolyan az eddigi segélyek felfüggesztésével. A hátralék fenntartása ajánlatos.
2. *Tanulmányi segélypénztár* egyenlege — — — Lei 55.—
összeget tüntet fel, már az 1931 évről is több mint 200.000 lei hátralék hozatott át az elmúlt évre, de ez az összeg zárlatig 372.807 leire emelkedett, mint hátralék. Hasonlóképen szorgalmazta a püspöki hivatal több ízben a hátralék beszedését, de eredménytelenül. A nagy mérvű hátralék kizár minden segélyezési lehetőséget. A hátralék fenntartása kívánatos.
3. *Zsinattartási pénztár* egyenlege — — — Lei 250.718.—
leit tüntet fel. Az elmúlt évben zsinati költségek címén 136.425 lei fizettetett ki. Egyházközségeink e címen 166.465 leuval tartoznak, mely összegnek besze-

dése az év folyamán több ízben szorgalmaztatott. A maradvány előreláthatólag felhasználatik a f. évben, mivel a zsinati ülések valószínűleg nem nyernek befejezést az idén, így a zsinati költség előírása az 1934. évre szükségesnek látszik.

4. *Kongrua pénztár egyenlege* — — — Lei 25.169.—
maradványt tüntet fel, amely összeg folytatólagos elszámolás tárgyát képezi.
5. *Pogánymissiói perselypénz egyenlege* — Lei 10.646.—
tett ki, mely összegből a f. évben 3.828 — lei folyt be.
6. *Tűzdíj számla* — — — — — Lei 12.299.—
hiányt tüntet fel, mivel egyházközségeink zárlatkor 13.788 lei értékű tűzdíj kötelezőt nem váltottak be, viszont a püspöki hivatal megejtette az elszámolást a biztosító társasággal.
7. *Tanszer letét egyenlege* — — — — — Lei 2.506.—
amely összeg tanszerek folytatólagos beszerzésére tartalékoltatott.
8. *Letétek címén* — — — — — Lei 146.719.—
összeg tartatott nyilván amely különböző rendeltetéssel beküldött, továbbá visszatartott összegekből áll és folytatólagosan nyernek elszámolást.
9. *Fennálló követelések összege* — — — Lei 6.547.—
tesz ki, amely összeg lelkészek, valamint egyházközségek részére előlegesen zett tételekből áll és folytatólagosan fog elszámoltatni.

Közigazgatási pénztár kimutatás.

BEVÉTEKEK:

	Előirányozva	Befolyt	Kevesebblet	Többlet
1. Közigazg. járulék	315 000	136.450	178.550	—
2. Kongrua kezelésért	40.500	46.940	—	6.440
3. Fonciera szerz. jutalék	70.000	70.000	—	—
4. Tankönyv és zsoldár jui.	80.000	135.957	—	55.957
5. Jegyzőkv., nyomt. visszl.	25.000	19.420	5.580	—
6. Nyugdíj int. lőkekezelés	50.000	50.000	—	—
7. Ker. ut. titkár fiz. térítm.	40.000	16.666	23.334	—
8. Nyomtatványokért	15.000	12.731	2.269	—
9. Foncierától kezelésért	30.000	30.000	—	—
10. Kamalokból	20.000	63.287	—	43.287
11. Birósági díjakból	5.000	4.500	500	—
12. Hátralékos járulékokból	50.000	20.241	29.759	—
13. Előre nem látottakból	—	4.482	—	4.482
14. Különböző bevételek	—	34.713	—	34.713

Összesen: Lei 740.500 645.387 239.992 144.879

Áthozat lőke egyenleg 1931. december 31-ről Lei 393.113.—
 1932. évi bevételek összege — — — „ 645.387.—

Bevételi főösszeg Lei 1,038.500.—

KIADÁSOK:

	Előirányozva	Kiadalott	Kevesebblet	Többlet
1. Tiszteletdíjak	140.000	138.000	2.000	—
2. Tiszti fizetések	263.280	258.780	4.500	—
3. Károli tagdíj	500	500	—	—
4. Károli alapítvány %·a	200	200	—	—
5. Utiköltség	50.000	42.171	7.829	—
6. Irodaszükséglet	15.000	12.967	2.033	—
7. Nyomtatvány	25.000	20.500	4.500	—
8. Telefon előfizetés	7.000	6.898	102	—
9. Fordítói díj	4.000	1.960	2.040	—
10. Fűtés, világítás	20.000	7.060	12.940	—
11. Lakbér (iroda)	20.000	20.000	—	—
12. Postaköltség	10.000	4.803	5.197	—
13. Jegyzőkönyv, nyomt.	25.000	17.000	8.000	—
14. Insp. megbízás	4.000	3.000	1.000	—
15. Utazó titkár fizetése	40.000	16.666	23.334	—
16. Theologia hozzájár.	100.000	100.000	—	—
17. Előre nem látottak	10.000	2.365	7.635	—
18. Különböző kiadások	—	32.653	—	32.653

Összesen Lei 733.980 685.523 81.110 32.653

Bevételi főösszeg — — — Lei 1,038 500.—

Kiadási „ — — — „ 685.523.—

Közigazgatási egyenleg — — — Lei 352.977.—

Ezen 352.977.— lei közigazgatási egyenlegből 6 %-os kölcsön címen a lelkészi kar 203.035.— leuval tartozik, minek figyelembe vételével a közigazgatási pénztár állaga 149.942.— leit tesz ki.

Megokolás a bevételhez:

1. Közigazgatási járulék címen az előirányzott 315,000 leiből csak 136,450 lei folyt be és így egyházközségeink hátralékos közigazgatási járulék összege 404,002 leire emelkedett, bár annak befizetésére az egyházközségek több ízben felhivattak.

2. Kongrua kezelés után járó 1 % címen 6440 lei többlet az 1931. évről elmaradt kongrua illetmények egy részének elszámolásából eredt.

3. A Fonciera biztosító társaság az elmúlt évben is változatlanul elszámolta a 70,000 lei szerződészerű jutalékot.

4. Tankönyv és zsolttár jutalék címen 55,957 leivel számoltatott el több az előirányzott összegnél, ami főképen a vallástani kézikönyvek sikeres lebonyolításából eredő jutaléknak tudható be. Minthogy a vallástani kézikönyvek belkörü kiadása minden évben szinte nem várt eredménnyel zárul, így ajánlatos lenne a tankönyvkiadás kereteit lehetőség szerint kibővíteni, hogy ezáltal mindazon világi tankönyvek kiadása is az egyházkerületnek biztosítottassék, amelyeknek haszna ezidőszerint nagy részt idegen kiadók jövedelmét képezik.

5. Jegyzőkönyvek nyomtatására 5,580 leivel fizettetett ki kevesebb az előirányzott összegnél.

6. Nyugdíjintézeti tőke kezelésért a költségvetésbe előirányzott 50,000 lei változatlanul befolyt.

7. Egyházkerületi belmissziói utazó titkár fizetésére előirányzott 40,000 leiből 16,666 lei fizettetett ki, mivel az utazó titkár csak az elmúlt év augusztus 1-én kezdte meg működését.

8. Nyomtatványokért 2269 leivel fizettetett ki kevesebb az előirányzott összegnél.

9. A Fonciera biztosító társaság jutalékából kezelés címen a költségvetés szerint előirányzott 30,000 lei változatlanul befolyt.

10. Kamatok címen többletként 43,287 lei folyt be, ami annak tudható be, hogy a költségvetési előirányzatba csak a legminimálisabb összeg vétetett fel.

11. Birósági díjakból az előirányzott 5000 lei helyett csak 4500 lei folyt be, mivel az év folyamán további összegek elszámolására alkalom nem volt.

12. Hátralékos járulékok címen előirányzott 50,000 lei helyett mindössze csak 29,759 lei folyt be, de ez az összeg is kizárólag a még 1931. évről hátralékként mutatkozott iskolai tanulók járulékának részbeni beküldéséből származott. E címen az egyházközségek zárlatkor 148,300 leivel tartoztak, bár ezen járulék már az 1932–33 ik iskolai évre, közgyűlési határozat alapján nem iratott elő.

13. Előre nem látott bevételek címen 4,482 lei vételeztet be, ami apróbb dologi kiadások megtérítéséből származott.

14. Különböző bevételek címen befolyt 34,713 lei, ami különböző átmeneti kiadások megtérítéséből keletkezett.

Kiadásokhoz:

1. Tiszteletdíjak címen 2000 leivel adatott ki kevesebb az előirányzott összegnél, ami a tisztikarban időközben történt változásnak tudható be.

2. Tiszti fizetések címen 4500 leivel adatott ki kevesebb az előirányzott összegnél, ami az év folyamán történt gépirói állás változással van összefüggésbe.

3. A Károli Gáspár Irodalmi Társaság 2000 leies alapítói díj résztörlesztésére fordított 500 lei.

4. A. Károli Gáspár Irodalmi Társaság alapítói díjának múlt évi kamata fejében fizettetett ki 200 lei.

5. Utiköltség címen előirányzott 50,000 leiből 42,171 lei használtatott fel, tehát e címen 7829 lei megtakarítás eszközöltetett.

6. Irodaszükséglet címen 2033 lei megtakarítás eszközöltetett.

7. Nyomtatvány címen 4500 leit tesz ki a megtakarítás.

8. Telefon előfizetés címen 102 leivel adatott ki kevesebb az előirányzott összegnél.

9. Fordítói díj címen 2040 leivel adatott ki kevesebb az előirányzott összegnél.

10. Fűtés, világítás címen 12,940 leuval adatott ki kevesebb az előirányzott összegnél.

11. Irodabér címen kifizettetett a szerződés szerű teljes összeg.

12. Postaköltség címen 5197 leivel használtatott el kevesebb az előirányzott összegnél.

13. Jegyzőkönyvek nyomtatása 8000 leivel került kevesebbe az előirányzott összegnél.

14. Inspекtori megbízottnak 1000 leuval fizettetett ki kevesebb az előirányzott összegnél, mivel a különbözet nevezetnek a f évben válik esedékessé.

15. Egyházkerületi belmissziói utazó titkár részére előirányzott 40.000 lei fizetésből csak azért használtatott fel 16,666 lei, mivel ezen állás csak 1932 év augusztus hó 1-én töltetett be.

16. Előirányoztatott a kolozsvári Theologia részére hozzájárulás címen 100,000 lei, teljes összegében kifizettetett

17. Előre nem látottakra az előirányzott 10 000 lei helyett 2365 lei adatott ki, így a megtakarítás 7635 leit tesz ki.

18. Különböző kiadások címen kiadatott 32,653 lei, amire a költségvetésben előirányzat nem volt. Ezen összeg fedezetet nyert a bevételi rovat „különböző bevételek” cím alatt befolyt 34,713 leiből s különböző átmeneti kiadások teljesítésére szolgált.

A közigazgatási pénztár kiadási oldalának egyetlen rovata sem mutat fel többlet kiadást az előirányzott összegnél, sőt minden előirányzott tételnél jelentékeny összegű megtakarítás mutatkozik. Hogy a közigazgatási pénztár egyenleg zárlatkor mégis 40,136 leivel csökkent az előző évről áthozott egyenleghez viszonyítva, az első sorban azzal a nagy közigazgatási járulék hátralékkal van összefüggésben, amivel az egyházközségek zárlatkor tartoztak.

Kötelességemnek tartom cimletenként felsorakoztatni azokat a kintlevőségi összegeket, amelyek fennállottak az év végén. Ezek a következők:

Közigazgatási járulék címen kintlevőségi főösszeg:			404.002
Kulturtaxa	"	"	942.331
Kulturadó	"	"	272.343
Tanulmányi segély	"	"	372.807
Zsinattartás	"	"	166.465
Iskolai tan. járuléka	"	"	148.300
Tüzdij	"	"	13.789
Jegyzőkönyvek ára	"	"	2.185
Hivatalos lap előfiz.	"	"	8.990
Hirdetési díj	"	"	336
Naptár ára	"	"	35.234
Nyomtatvány	"	"	360
Tanszer	"	"	1.230

Kintlevőségi főösszeg Lei 2.368.372

Ezen számadatok mutatják a legélénkebben azt a szomorú helyzetet, amivel az egyházkerület közigazgatásának meg kell küzdeni. Minden hivatalos felszólítás eredménytelen volt. A kintlevőségek állandóan emelkedő tendenciót mutatnak, ugyannyira, hogy ez az állapot rövidesen véséllyellett alakjában támadhatja meg egyházkerületünket. A zár számadás adatai világosan mutatják mindazokat az összegeket, amelyek a közigazgatási pénztár javára megtakarított összegekként mutatkoznak s ez az eredmény is a legnagyobb gondosság és előrelátás alapján volt elérhető. A kiadási tételeknek további csökkentése elképzelhetetlennek látszik.

Éppen ezért, ha az egyházkerület közgyűlése szükségesnek tartja az egyházkerületi közigazgatást, ebben az esetben méltóztatásuk elrendelni a különböző címeken fennálló kintlevőségi összegek legerélyesebb módon való azonnali behajtását, mert csakis így nyilhat lehetőség az egyházkerület vállalt kötelezettségeinek teljesítésére. Hiszen elsősorban a lelkészi kar érzi legjobban mindazokat a fennálló és naponként megnyilvánuló nehézségeket, amelyek a püspöki hivatalra állandóan reánehazednek, egyrészt kongrua, iskola, tanítói, másrészt segélyezési, agrársérelmi, adó és végül különböző fel nem sorolható speciális ügyekben, éppen ezért az egyházkerület egyetemes érdeke kívánja meg a helyzet azonnali tisztázását.

Ugy az összes bevételi, mint a kiadási tételek okmányoltattak és azok mindenben egyeznek.

Tisztelettel kérem a Főtiszteletű és Méltóságos Bizottságot arra, hogy jelentésemet tudomásul venni, pénztárosnak a felmentvényt megadni és végül a hátralékos könnlevőségek sürgős és erélyes beszedésére vonatkozólag határozni méltóztassék.

Maradtam a Főtiszteletű és Méltóságos Pénzügyi Bizottságnak

Oradea—Nagyvárad, 1933. február 28 napján

alázatos szolgálja:

Vargha László s. k.,
egyházkerületi számvevő.

*Főtiszteletű és Méltóságos
Nyugdíjintézeti Végrehajtó-Bizottság!*

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Nyugdíj és Árva Gyámintézet számadását az 1932. évről van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

BEVÉTELEK:

	Befolyt	Előirányozva	Többlet	Keveslet
1. Tagdíjak:				
Kötelezett tagok díja	721.279	554.200	167.079	—
Jogosított tagok díja	56.565	51.200	5.365	—
2. Fenntartói járulékok	47.750	118.750	—	71.000
3. Tagdíj vissztérítés	187.770	223.388	—	35.618
4. Belépési járulékok:				
Kötelezett tagoktól	87.848	—	87.848	—
Jogosított tagoktól	17 000	68.000	—	51.000
5. Perselypénzekből	5.897	5.000	897	—
6. Kamatok:				
Kölcsönök után	106.680	126.000	—	19.320
Betétek után	187.311	260.000	—	72.689
Összesen: Lei	1,418.100	1,406.538	261.189	249.627

Előirányoztatott még az elmúlt évre bevételként az 1931. évről elmaradt kongrua után befizetettnek remélt Lei 718.600 és a jogosított tagok Lei 110918 at kitevő tagdíj hátralékából Lei 55.000, amely összegek nem folytak be.

KIADÁSOK:

	Kiadatott	Előirányozva	Többlet	Keveslet
1. Nyugdíjakra	793.141	1,050.000	—	256.859
2. Nevelt és árvasegély	11.140	16.000	—	4.860
3. Segély: ö. vegyeknek, lelkészeknek, kegy- dijasoknak	278.350	294.200	—	15.850
4. Temetkezési segélyek	33.000	25.000	8.000	—
5. Nyomtatványokra	5.140	10.000	—	4.860
6. Közigazgatási pénztár	50.000	50.000	—	—
7. Tőkekamat adóra	11.469	15.000	—	3.531
8. Helyettes lelk. hozzájár.	15.000	—	—	—
9. Tagdíj vissztérítés	1.438	—	—	—
10. Kölcsönkamat vissztér.	297	—	—	—

Összesen: Lei 1,198.975 1,460.200 8.000 285.960

Áthozott tőke egyenleg 1931. év dec. 31-ről Lei 6,543.304

1932. évi bevételek főösszege --- --- --- " 1,418.100

Bevételi főösszeg Lei 7,961.404

1932. évi kiadások főösszege --- --- --- " 1,198.975

Tőke egyenleg 1932 dec. 31-én " 6,762.429

EGYBEVETÉS:

Tőke egyenleg 1932 január 1-én --- Lei 6,543.304

Tőke egyenleg 1932 december 31-én " 6,762.429

Tőke emelkedés: Lei 219.125

Az 1932 dec. 31-iki lőkéből betétben fekszik --- Lei 4,387.270

" " " " " kölcsönökben fekszik " 2,251.100

" " " " " készpénzben " " 124.059

Tőke egyenleg: Lei 6,762,429

A Nyugdíj és Árva Gyámintézetnek zárlatkor a következő kintlevőségei voltak:

1. Tagdíjhátralék kötelezett tagoknál az 1931. évről elmaradt kongrua után --- --- --- Lei 468 473

2. Tagdíjhátralék kötelezett tagoknál az 1932 év március, április és október havi elmaradt kongrua után --- --- --- " 99.117

3. Tagdíjhátralék jogosított tagoknál --- " 89.132

4. Belépési járulék jogosított tagoknál --- " 83 450

5. Fentartói járulékok címen --- --- " 65 750

6. Kölcsönök késedelmi kamatai címen " 51 986

Kintlevőségek főösszege: Lei 857.908

Az 1932. évre közgyűlésileg jóváhagyott költségvetés lényeges változást nem szenvedett. Ugy a bevételi, mint a kiadási főösszegek túllépést nem mutatnak. Csakis az alcimek alatt felvett összegekben történtek változások, de ezek a változások is inkább a költségvetés előnyeire szolgáltak.

Ki kell emelnem az előbb felsorolt és Lei 857 908 összeget kitevő különböző címeken zárlatkor fennállott kinn levőségek jelentékeny nagyságát. Köztudomásu, hogy az 1931 évről elmaradt kongrua kifizetés kérdése még ma is függőben van. Sőt az 1932. évről elmaradt március, április és október havi kongruák kifizetése is. Ilyképen lényegesen megnövekedett a lelkészi kar tagdíj hátraléka.

De jelentékeny összeget tesz ki a jogosított tagok tagdíj hátraléka is. Bár ez az összeg a múlt évi Lei 110 918 hoz viszonyítva lényegesen csökkent, azért mégis ajánlatos a jogosított tagok fizetési kötelezettségét erélyesebben szorgalmazni. Minthogy ugyancsak a jogosított tagok belépési járulék hátraléka 83 450 lei összeget tett ki zárlatkor, így mulhatatlanul szükséges az érdekelt jogosított tagok tagságának végleges rendezése.

Legjobban indokolttá teszi a jogosított tagok tagviszonyának sürgős rendezését éppen a zárszámadás rendjén tapasztalt számszerű eltolódás. A jogosított tagok ugyanis az elmúlt év folyamán mindössze 56.565 lei tagdíjat fizettek be s ugyanakkor 106.513 lei nyugdíjat fizetett ki a nyugdíjintézet jogosított tagoknak. Ilyen körülmények között nem ajánlatos azon jogosított tagoknak tagságát továbbra is érvényben tartani, akik az intézettel szemben fennálló tagdíjfizetési kötelezettségüknek nem tudnak eleget tenni.

Meglepően nagy összeget tesz ki a hátralékos fenn tartói járulék is, aminek befizetésére az egyházközségek elköteleztettek. Zárlatkor 106 egyházközség tartozott fenn tartói járulék címen, bár annak befizetésére az érdekelt egyházközségek több ízben erélyesen felszólítottak.

Meg kell említenem a nyugdíjintézettől kölcsönt élve zők jelentékeny összeget kitevő kamat tartozását. Nem fizettek elsősorban kamatot az agráradósok. De nem tettek kamatfizetési kötelezettségüknek eleget a kölcsönrel adós egyházközségek jelentékeny része sem. E címen a legmértányosabb kamatszámítás mellett is mintegy 51.986 leit

kitevő kamat követelése volt zárlatkor a nyugdíjintézetnek.

Ami a zárszámadás bevételi és kiadási tételeiben történt változást illeti, a költségvetési előirányzathoz viszonyítva, azokra vonatkozólag a következő megokolásokat fűzöm:

Bevételi tételeknél:

1. A kötelezett tagok 167.079 leuval fizettek be több tagdíjat az előirányzott összegnél, ami részben még az 1931. évről elmaradt több havi kongrua jelentéktelen részének időközben történt felvétele alkalmával elszámolt tagdíj bevételezésből, részben pedig új kötelezett tagok tagdíj fizetéséből származott. A jogosított tagok tagdíj befizetéseként az el múlt évre 51.200 lei irányoztatott elő, ezzel szemben 56.565 lei folyt be, a különbözetként mutatózó 5365 lei többlet hátralékos tagdíj törlesztésre esik.

2. Fentartói járulék címen mint már említettem, zárlatig 106 egyházközség tartozott 65.750 leuval, lelkészek, tanárnők, tanítók, kántortanítók és tanítónők után. Így az 1932 évre előirányzott Lei 118.750 remélt bevétel jelentékeny része hátralékként fenmaradt.

3. Tagdíj visszatérítés címen előirányoztatott ugyan 223.388 lei abban a reményben, hogy a közben nyugdíjazásra kerülő tagok ezen összeget visszatérítik, de mivel a múlt év folyamán történt nyugdíjazások ügye nagyrészt segédlelkészek behelyettesítésével történt, ez adja magyarázatát a 35.618 leit kitevő különbözetnek.

4. Belépési járulékok címen új kötelezett tagok 87.848 leit fizettek be s e címen a költségvetés összeállítása alkalmával előirányzat nem történt. Jogosított tagok az előirányzott 68.000 lei hátralékból mindössze csak 17.000 leit fizettek be a múlt év folyamán.

5. Perselypénzek címen 897 lejjel folyt be több az előirányzott összegnél. Rá kell mutatnom arra, hogy az előirányzott 5000 lei egy olyan minimális összeg volt, aminek legalább a kétszeresét kellett volna egyházközségeinknek beszolgáltatni. Ajánlatos ismételten felhívni a lelkes kar figyelmét a nagypénteki perselypénz nemes céljára. Szinte elszomorító, hogy egyházközségeink összesége e címen mindössze csak 5897 leit szolgáltattak be.

6. A nyugdíjintézeti tőke gyümölcsöztetése a közismert viszonyok miatt nem volt oly arányban kamatoztatható,

mint ahogy azt remélni lehetett. Lényegesen befolyásolta a kamatoztatást a konverziós törvény életbeléptetése. A ki helyezett kölcsönök után az agráradósok nagyrésze a múlt év folyamán kamatot egyáltalán nem fizetett, de nem tettek ebbeli kötelezettségüknek eleget azon egyházközségek sem, melyek a nyugdíjintézetől kedvezményes kamat mellett kölcsönt élveznek. Ennek tudható be, hogy hátralékos kamat címen a nyugdíjintézet hátralékos adószai 51 986 leuval tartoznak. De csökkent a betétként kezelt nyugdíjintézeti tőke pénzintézeti hozaléka is. E körülmények a konverziós törvény következményeivel áll összefüggésben.

Kiadási tételek:

1. Kötelezett és jogosított nyugdíjas tagok részére 256.859 leuval fizettetett kevesebb az előirányzott összegnél, ami főképpen az egyházkerületi közgyűlés 33/1932. sz. 1932. évi határozatának megfelelő esetben való alkalmazásával áll összefüggésben.

2. Neveltetési és árvasegélyekre 4860 lejjel fizettetett ki kevesebb az előirányzottnál.

3. Özvegyeknek, lelkészeknek és kegydíjasoknak 15.850 leuval fizettetett ki kevesebb az előirányzottnál, ami az év folyamán bekövetkezett elhalálozás következménye.

4. Temetkezési segély címen 8000 leuval fizetett ki többet az intézet pénztára az előirányzott összegnél, ami az elhalálozott tagok számának emelkedéséből keletkezett.

5. Nyomtatványokra 4860 leuval kevesebb adatott ki az előirányzott összegnél, ami főképpen a nyomtatvány beszerzés körül történt legnagyobb takarékoskodásnak tudható be.

6. A tőkekamatadó címen történt 3531 lejjes költség-előirányzati maradvány abból származott, hogy a nyugdíjintézet adószai kamatfizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget.

7. A helyettes lelkészi hozzájárulás címen kiadatott 15.000 lei a költségvetésbe nem állított be, mivel a költségvetés összeállítása időpontjában még nem hozott határozat, az időközben nyugdíjazásra kerülő lelkészek nyugdíjkérdésének elintézése ügyében.

8. Tagdíjvisszatérítés címen 1438 lei fizettetett vissza, mint 3 kötelezett tag többletfizetése.

9. Kölcsönkamattal visszatérítés címen visszafizetett

297 lei, ami időközben kifizetett kölcsön után térítettett vissza.

Az elmúlt év folyamán minden nyugdíjas lelkész, özvegy és árvasegélyes megkapta illetményeit. E címen hátralékos kötelezettsége a nyugdíjintézetnek nincsen.

Tehát mint a zárszámadás adataiból látható, végeredményben az előirányzott költségvetési tételek helyüket nemcsak hogy megállták, de tekintélyes összegű megtakarítás is mutatkozik. S ha figyelembe vesszük a nyugdíjintézet kintlevőségének összegét, az esetben nyugodtan állíthatjuk, hogy a nyugdíjintézet hivatását zavartalanul tudja betölteni, még a mai válságos időkben is, ha lejjebb szállítjuk a járandóságokat. A nyugdíjintézet jövőbeni teherbíró képessége lényegesen függ attól, hogy az állampénztár vajjon kifizeti e az 1931. s 1932 évről elmaradt kongrua-illetményeket és viszont a folyó évben nem áll e be csökkenés a kongrua-járandóságban.

Az intézet taglétszámában az elmúlt év folyamán a következő változások fordultak elő:

Kötelezett tagok száma 1931 december 31-én volt	199
Felvétetett a múlt év folyamán	12
	Összesen 211

Tagsága megszűnt:

Eltávozás folytán	1
Elhalálozás „	3
	4
Kötelezett tagok száma [186 lelk., 21 s.-lelk.]	207

Kötelezett tagok közül eltávozott Tárucz Géza berei lelkész.

Elhaláloztak Havas Gyula esperes börvelyi lelkész, Kovács Gábor biharvajdai és Mándi Szabó Miklós királydaróci lelkészek.

Jogositott tagok száma 1931 december 31 én volt	22
Új tagként jelentkezett	1
	Összesen 23

Nyugdíjaztatott	---	---	1
Elhalálozott	---	---	2
Jogosított tagok száma	---	---	20

Uj tagként jelentkezett Saszet Győző kisnyégerfalvai lev. lelkész.

Nyugdíjaztatott id. Zöld Zoltán végvári tanító.

Elhaláloztak Bartha Bálint óvári és Végh Emma bihar diószegi tanítók.

Kötelezett és jogosított tagok létszáma	---	---	227
---	-----	-----	-----

Nyugdíjban részesültek száma 1931 dec. 31-én	27
--	----

Nyugdíjaztattak az év folyamán	8
--------------------------------	---

Összesen:	35
-----------	----

Elhalálozott az év folyamán	2
-----------------------------	---

Nyugdíjasok száma az év végén	33
-------------------------------	----

Elhaláloztak a nyugdíjasok közül Csiszár Istvánné és Kalas István albisi lelkész.

Árvasegélyben részesültek 1931 dec. 31-én	10
---	----

Uj árvasegélyesek az elmúlt év folyamán	4
---	---

Árvasegélyesek száma 1932 dec. 31-én	14
--------------------------------------	----

A nyugdíjintézet terhére, de a nyugdíjintézetten kívüli segélyesek száma 1932 december 31-én 30 lelkészi özvegy, 2 lelkész és 4 árva, összesen 36.

A segélyezett özvegyek közül elhalálozott Szabó Mihályné Érmihályfalva, az árvák közül Soltész Margit Egri.

Segédlelkész által behelyettesített Kecskeméthy Kálmán b.-sonkolyosi, Szathmáry Károly magyarremetei és Szabó Lajos domahidai lelkész, a nyugdíjintézet terhére.

A nyugdíjintézet számadásának minden tétele okmányoltnak és igazoltnak találtatott.

Tisztelettel kérem, hogy méltóztassék az előterjesztett zárszámadást annak helyességét és felsorolt megokolásait tudomásul venni és a felmentvényt a pénztárnok részére megadatni

Egyidejűleg méltóztassék véglegesen rendezni a belépesi és tagdíjhátralékban levő jogosított tagok tagviszonyát

s ugyszintén elkötelezni az egyházközségeket arra, hogy a fentartói járulékokat, melyek már régen esedékessé váltak, haladéktalanul szolgáltatassák be.

Méltóztassék felhívni az érdekelt egyházközségeket a fennálló kölcsönök esedékessé vált törlesztő részleteinek és hátralékos kamatainak mielőbbi befizetésére, ugyszintén szükséges az érdekelt agráradósoknak fennálló tartozásuk mikénti rendezése érdekében, az egyházkerületi ügyész ur írásbeli utasításának kiadása.

Maradtam a Főtiszteletű és Méltóságos Nyugdíjintézeti Végrehajtó Bizottságnak.

Oradea—Nagyvárad, 1933 jan. 1. napján.

alázatos szolgálja :

Vargha László s. k.,
egyházker. számvevő.

UTASÍTÁS

A ROMÁNIAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

ISTENTISZTELETI RENDTARTÁSÁHOZ.

Kiadta a Királyhágómelléki Református Egyházkerület
Nagyváradon, 1933. évi május hó 23-ik napján tartott
közgyűlésének 14-ik számú határozatával.

ÖSSZEÁLLITOTTA:
CSERNÁK BÉLA
egyházkerületi főjegyző.

Átnézte az Esperesi kar.

ORADEA—NAGYVÁRAD
NYOMATOTT A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN
1933.

A Királyhágómelléki ref. egyházkerület az egyházközségek és egyházmegyék meghallgatása után ugy a 249/1929., valamint a 78/1932. sz. közgyűlési határozatában kimondotta, hogy a lelki egység külsőleg kifejezésre juttatása céljából ugyanolyan istentiszteleti rendtartást óhajt bevezettetni a kötelekébe tartozó egyházközségekben, amilyen a magyarországi testvér református egyházközségekben életbe lépett. — Egyházkerületünk álláspontját a zsinat honorálta, midőn a Rendtartásba a magyarországi formát is beiktatta. Ez istentiszteleti rendtartásra vonatkozólag bőséges útmutatás és példatár található ugyan a zsinat által ajánlott Ágendás könyvekben (40. §) azonban az Ágendás könyvek beszerzése nem lévén kötelező, közgyűlésünk a szükséges tájékoztatásokat a következőkben adja meg:

I.

Általános határozatok.

A romániai magyar református egyház istentiszteleti nyelve kizárólag a magyar nyelv.

A gyülekezeti istentisztelet helye a templom. Falán, butorzatán, ajtaján, ablakán a világos szín és a teljes tisztaság uralkodjék. Halandó emberek neveit ne írjuk fel a falakra, koszorukat, cimereket ne helyezzünk el azokon.

A templom környékét: a templomkertet, cintermet tartsuk rendben, legyen ez egy kedves hely, amely bekeretezi a barátságos fehér templomot.

A közönséges istentisztelet idejét a presbiterium a napnak olyan órájára tegye, mikor a gyülekezet tagjai leginkább elérkeznek a templomba.

A lelkipásztor egyetlen gyülekezeti istentiszteleten sem szolgálhat palást nélkül. A legegyszerűbb funkcionál is, református lelkészt megillető fekete öltözetet viseljen, kerülje a csikos nadrágot, a színes nyakkendőt és színes cipőket. A református lelkipásztorok nem alkotnak külön rendet, de hivatásuk komolysága öltözetükön is láttassék meg.

Az istentiszteleti eszközök közül az úrasztali edények, keresztelő kannák tündöklően tiszták legyenek. Az úri szent asztalra rendszeren sötét takarót borítsunk, úrvacsora osztás alkalmával, frissen mosott és vasalt hófehér kendőket.

Az Istentiszteleti Rendtartásban megállapított minden kötött szöveget olvasni kell. (39. §.)

II.

Közönséges Istentiszteletek.

A) A teljes (vasárnap délelőtti vagy ünnepi) istentiszteletek rendje.

A vasárnapi és ünnepi istentiszteletre mind délelőtt, mind délután legalább kétszeri, legfeljebb háromszori harangozás hívogassa a gyülekezetet.

A második harangszó után az énekvezér és az iskolás gyermekek a templomba bevonulván, helyüket elfoglalják s a harmadik harangszó megkondulásakor megkezdik az előkészítő vagy gyülekezeti éneklést és abban a gyülekezeti hívek is részt vesznek. Ahol ez bármi ok miatt lehetetlen, de énekvezér és orgona vagy harmonium van: ott mindenesetre orgona- vagy harmonium játék töltse be a harmadik harangozás alatti időközt. Népesebb gyülekezetekben a gyülekezeti éneklés már a második harangszóra megkezdődhetik.

Az a régi jó szokás, hogy a gyülekezet nemek, sőt korok szerint helyezkedik el a templomban, továbbra is fenntartandó, mert templomunk legfőbb ékessége a szép rendben együttlevő gyülekezet.

A lelkipásztor az utolsó harangszó alatt bevonuljon a templomba s ennek végeztekor már a székében legyen.

A gyülekezetet arra kell rászoktatni, hogy legkésőbb az utolsó harangszó alatt vonuljon be a templomba és ott letelepedjék.

A lelkész jó előre tudomásul adja az énekvezérnek, hogy mely éneket énekelje a gyülekezet.

Az ének mindig az énekeskönyv darabjai közül választandó, de lehetőleg mindig úgy, hogy az istentiszteleti alkalom (ünnep, közönséges, bűnbánati, úrvacsoraosztási vasárnap) természetének megfelelően. — Az éneket a gyülekezet az orgona intonálására kezdi. Leghelyesebb, ha az énekvezér az orgonán minden előjáték nélkül egyszerűen eljátsza az éneklendő ének

dallamát, miáltal a gyülekezet emlékezetébe idézi a dalt, biztosítván ezzel a hibátlan és szabatos éneklést. Az ének sorok és énekversek között minden közjátékot mellőzni kell s az éneklés utójáték nélkül végződjen, kivéve a záróéneket. Az énekversek diktálása rossz szokás, meg kell szüntetni. Csak akkor volt értelme, mikor kevés volt a könyv és a gyülekezet telemes része nem tudott olvasni.

1. Fennálló éneknek rendszerint egy verset éneklünk, utána a gyülekezet leül.

2. Főének mindig az énekeskönyvből és az alkalomnak megfelelően választandó. A versek terjedelme összefüggése és a szükség szerint 2—4. vers éneklendő. A végső versszak utolsó sorának éneklése alatt a lelkipásztor a szószékre megy, úgy, hogy mire az utolsó sor végső szótagja elhangzik, ő már csendes fohászt elvégezze a szószéken.

3. Előfohász. A lelkész ezt a szószéken mondja, a gyülekezet fennállva hallgatja.

4. Bibliaolvasás a szószéken. Előfohász után a lelkipásztor felvevén a bibliát, kijelöli a bibliaolvasására kiválasztott részt eképen:

Hallgassátok meg atyámfiaink Istennek szent Igéjét, mint az irva található . . . (bibliai könyv, rész, versek megjelölése) . . . ben a következőképen:

A bibliaolvasásra kiszemelt rész gondosan választandó ki; 10—20. versből álló, összefüggő, az ünnepi alkalommal és a predikációval gondolati vagy tárgykapcsolatban, esetleg textuális összefüggésben álló bibliai rész legyen.

A szent leckét kijelölő és a meghallgatására ünnepelesen felhívó felhívást a gyülekezet állva hallgathatja, utána leül s elhelyezkedése után kezdődik a bibliaolvasás.

A bibliaolvasást a lelkipásztor ilyen szavakkal fejezi be:

A kegyelem Istene tegye áldottá az ő Igéjét, hogy Istennek beszéde lakozzék bennünk gazdagon és teremjen sok gyümölcsöt az ő dicsőségére. Imádkozzunk: (a gyülekezet feláll.)

5. Prófétai vagy egyházi beszéd előtti imádság, melybe beleszövendő a bűnvallás, hitvallás és feloldás. Ez az imádság természeténél fogva istenlisztelelünk rövidebb imádsága. Például:

Szent Isten, kegyelmes Atyánk a Jézusban! Félelemmel közelítünk Hozzád, mert érezzük, hogy sokszor eltántorodunk törvényed útjáról. Tartózkodva emeljük szemeinket égre, mert megszégyenülve ismerjük meg, hogy azokat sokszor elvonta a világ a mennyieiktől.

Tudjuk Uram, hogy Te szent és igaz vagy s ha csak a mi bűneinket néznéd és igazságod szerint bánnál mi velünk, nem állhatnánk meg Te előtted.

Áldott légy a kegyelemért, melyet megadsz azoknak, akik tisztelnek Tégedet. Áldott légy irgalmasságodért, melyet nem rejtessz el a Tégedet félőktől. Áldott légy idvezítésedért, melyet megmutatsz azoknak, akik azt Tenálad keresik. Áldott légy, hogy úgy szeretted ezt a világot, hogy a Te egyszülött Fiadat adtad, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Mit adjunk Uram neked kegyelmedért, melyet ránk méltatlanokra kiterjesztessz? Mivel fizessünk irgalmasságodért, mellyel naponként körülveszessz minket? Mivel fizessünk az idvességért, melyet Jézusban készítettél számunkra?

Bizony nem tudjuk, bármit akarunk is, meghálálni jóvöltodat, nem tudjuk, bármit tegyünk is, megérdemelni irgalmadat. Csak tiszta szívvvel, alázatos lélekkel találhatnánk kedvet Előtted. Ó, de szivünk testben lakozik, mely a bűn törvényének enged. A lélek is a test gyarlóságának szolgál gyakorta, a szent életet nem birjuk elérni itt a földön.

Uram ne nézz bűnös voltunkra, szent Fiad érdeméért végy fel kegyelmed karjaira, légy kegyelmes

hozzánk, ha bocsánatért esdeklünk, légy megáldó Atyánk, ha áldásidért könyörgünk, légy vezérünk, ha utaidon járni törekszünk, gyámolítónk, ha kísértetekkel harcolunk. Atyánk add nekünk Igédet szövétnekül. Add, hogy legyünk megváltott örökséged, melyre gondot viselsz mind itt e földön, mind majd a siron túl, szent fiadért, a Jézusért. Ámen.

(Révész Bálint után.)

6. Ének. A textus előtti éneket a gyülekezet állva énekli, lehetőleg egy verset kell kijelölni.

Művészi szóló énekkel, karénekekkel, vagy instrumentális zenével nem helyettesíthető a közének, mert a gyülekezetet nem foszthatjuk meg az énekléstől.

7. Az alapige felvétele. Beveződvén a közének, a lelkipásztor e bevezelő szavak után: *Egyházi beszédem alapigéje irva található . . . (itt meg itt) . . . a következőképpen:* — felolvassa a megnevezett szentírásbeli helyet, amelyet a gyülekezet állva hallgat.

A textus bibliai helyének megjelölése mindig pontosan úgy történjék, ahogy az illető könyv címe a revideált bibliában irva található. Pl.: Mózes első könyve, — a Máté írása szerint való szent Evangélium, — a zsidókhöz írt levél stb.

8. Igehirdetés. A gyülekezet a textus meghallgatása után leül, a lelkipásztor pedig megvárván a gyülekezet elhelyezkedése utáni csendet — beszédébe kezd, s ezt szabadon, könyv nélkül adja elő. Az egyházi beszéd 30 percnél több időt ne foglaljon el. Az Igehirdetést a lelkész Ámennel végzi, mire a gyülekezet feláll.

9. Nagy imádság. Ezt az imádságot a lelkipásztor úgy mondja vagy olvassa, mint az egyházi beszéd előtti imádságot, a gyülekezet állva hallgatja. Például:

Ur Isten, ki megajándékozta azzal a kegyelemmel, hogy hallgathattuk és szívünkbe fogadhattuk a Te szent Igédet, könyörgünk Hozzád, tedd fogantossá bennünk szent tanításodat és fordítsd üdvösségünkre mindazt, amit Igédben izentél nekünk,

Megújítottad velünk örök szövetségedet, érezzük, hogy megváltó és megszentelő Istenünk vagy. Mint a Te gyermekeid, kiket drága áron váltottál meg, könyörgünk Hozzád a világ felséges urához, a Jézus nevében: áldd meg a népeket és a nemzeteket, kik a föld színén lakoznak igazságod és irgalmad szerint. Áldd meg azokat, akik vezetnek vagy oltalmaznak minket. Töltsd ki reájuk a Te lelkedet, hogy szabadságban és békességben éljünk elvégezzük azt a hivatást, amelyre kiválasztottál minket. Örökkévaló Isten, könyörgük Hozzád az egyetemes keresztyén anyaszentegyházért, amelynek mi is élő tagjai vagyunk; könyörgünk e nyáj pásztoraiért, töltsd be őket Szentlelkeddel, hogy hathatósan munkáljanak a lelkek megtérésén és üdvösségén. Ajkukon tisztán és elegyítetlenül hangozzék az Ige bizonyágtétele és példaadó életük üssön pecsétet mindarra, amit ajkuk hirdet. Áldd meg azokat, akikre a Te gyülekezeted kormányzását biztad, templomaink gondozóit, a szegények istápolóit, romlásunk megépítőit. Áldd meg azokat, akik az ifjuság nevelésével fáradoznak és töltsd be értelm felett minden reménységüket. Gyűjtsd össze eltévedt juhaidat, hogy akik elvesztek, találtassanak meg, akik tévelyegnek, térjenek meg a juhoknak ama nagy pásztorához, a mi Urunkhoz, a Jézus Krisztushoz.

Minden vigasztalások Istene, könyörgünk Hozzád a szegényekért, a betegekért, testi és lelki szenvedőkért. Szabadítsd meg őket kegyelemben gazdag Isten, hogy hálás szívök áldjon és dicsérjen Tégedet. Ha pedig még próbálni kívánod őket, add nekik Szentlelked segedelmét és vigasztalását, amaz egy szükséges dolgot, hogy megpróbáltatásaik üdvösségükre és megszenteltetésükre váljanak.

Teremtő Isten, irgalomnak Atyja, könyörgünk Hozzád minden halhatatlan lélekért. Világosítsd meg a Te Szentlelked által azokat, akik sötétségben járnak, tudatlanságban vagy tévelygésekben élnek és vezesd vissza őket az üdvösség útjára, hogy ismerjenek Téged, egyedül igaz Istent és akit elküldöttél az Úr Jézus Krisztust.

Mindnyájunkat együtt és külön-külön győzz meg a mi bűnös és méltatlan voltunkról, hogy bizodalunkat egyedül a Te szent Fiadba, a mi Urunk Jézus Krisztusba vessük és megtagadván minden mi büneinket, új életünket neked szenteljük, mint boldog gyermekek hálaáldozatul. Hallgasd meg a mi imádságunkat a mi Urunk Jézusért kérünk. Ámen.

(Dr Ravasz László után.)

10. Az Úr imádsága. A Miatyánk változatlanul úgy olvasandó fel (és nem könyv nélkül mondandó) amint a revidált Károli fordításban a Máté 6., 9–13-ban olvasható.

11. Adakozásra felhívás. Az adakozás a lelki áldozásnak épen olyan alkotórésze lévén, mint az imádság, a gyülekezet állva hallgatja. A felhívó forma:

A gyülekezet áldozatkész szeretetébe ajánlom... (ílt megnevezendő az adakozás tárgyá). Adakozzanak a hívek, megemlékezvén arról, hogy a jókedvű adakozót szereti az Isten. (... hogy a mi mennyei Atyánk szüntelenül jót cselekszik mindnyájunkkal.)

12. Megáldás. A gyülekezet megáldása a körülmények szerint a következő formulák valamelyikével történhetik: Az ároni IV. Mózes 6., 24–26, az apostoli II. Kor. 13., 13, Jel. 22., 21, stb. Megáldás után a gyülekezet leül.

13. Hirdetések. Mind tárgyuk, mind formájuk a templom méltóságának megfelelő legyen. Mulatságok, magán érdekű közlemények hirdetése tilos. Úrvacsoraosztás napján, bűnbánati vasárnapon, nagypénteken d. e. házasulandók soha nem hirdetendők.

Minden hirdetést így kell bevezetni: *Jelentem a gyülekezetnek, hogy...*

Az úrvacsora kihirdetése közvetlenül a megáldás után következék eképen: *Jelentem a gyülekezetnek, hogy a következő vasárnapon, ha az Úr nem nézi bűneinket és életünket megtartja (ha az Úr akarandja és élünk), az Úr szent asztalát a hivek számára megterítjük. Készítsék azért magukat a hivek a bűnbánati istentiszteletek gyakorlása és igaz bűnbánat által, hogy méltó vendégei lehessenek az Úr szent asztalának.*

Jegyes párok és házasságra lépettek hirdetési módja ez:

Örömmel jelentem a gyülekezetek (első-, második- vagy harmad ízben), hogy házasságkötés iránti szent szándékukat ősi szép szokás szerint egyházunknál bejelentették a következő jegyes párok... Az Úr vigye teljesedésbe szent szándékukat.

Úgyancsak jelentem, hogy az elmúlt hét folyamán házassági szövetségüket Isten színe előtt esküvel megerősítették a következő párok... A minden irgalomnak Atyja adja önekik Szentlelkét, hogy őt szolgálják és tiszteljék egész életükben.

A hirdetések után a lekipásztor — miután csendes imáját végezte — a szószékről lemegy.

14. Záróének. A záróéneket a gyülekezet ülve énekli, s a második verstől kezdve szép rendben előtávozik. Az ének első versének vége előtt senki se menjen ki a templomból.

B) Vasárnap délutáni vagy katekizáló istentisztelet rendje:

A harangozás után, míg a gyülekezet a templomba besereglik, a gyülekezet énekelhet. A lelkész megérkezése után jön a

1. Kezdőének.
 2. Főének.
 3. Előfohász: Imádság.
 4. Textusfelvétel. Biblia vagy kátémagyarázat.
- Ünnepeken egyházi beszéd mondható; vasárnapokon

kálémagyarázat tartandó. A heidelbergi Káté magyarázatánál az alkalmas bibliai textus után, a káté szövege is felolvasandó, az elsőség a bibliai szöveget illeti meg.

5. Imádság.

6. Miatyánk.

7. Adakozásra való felhívás.

8. Megáldás.

9. Hirdetések. Rendkívülieg hirdethetők a házasulandók, de csak úrvacsoraosztás napján, vagy bűnbánati vasárnapon; nagypéntek délutánján azonban a házasulandók sem hirdethetők.

10. Ének.

A szükséges homilelikai és liturgiai utasítások ugyanazok, mint a délelőtti istentiszteletnél. Délután az előfohász után a bibliaolvasás, textus előtt pedig a közének elmarad.

C) Könyörgéssel vagy hétköznapi istentisztelet rendje.

A hétköznapi istentiszteletre is harangszó hívogassa a gyülekezetet. Harangozni ilyenkor mindig egy haranggal kell, s mindig abban az órában, amikor azt a presbitérium a helyi körülmények figyelembe vételével megállapította. A hétköznapi harangozás mindig egyszeri. Mire a harangozás végződik, lelkész, énekvezér s ott ahol felekezeti iskola van (téli hideg időszak kivételével), az iskolás gyermekek is már a templomban szokott helyükön legyenek.

Harangszó után az istentisztelet megkezdendő és megtartandó még akkor is, ha a lelkipásztoron, énekvezéren (és iskolásokon) kívül gyülekezeti tag nem lenne is jelen. A lelkipásztor egymagában a templomban gyülekezetet nem tarthat, de az is bizonyos, hogy a lelkész, az énekvezér, a templomszolga már gyülekezetet alkot.

A hétköznapi istentisztelet délelőtt és délután ugyanolyan és a már megadott utasítások figyelembe vételével történik. A lelkész megérkezése után

1. Fennálló ének.

2. Főének.

3. Előfohász.

4. **Bibliaolvasás.** A református istentiszteletnek középpontja az Ige, épen azért a hétköznapi istentiszteletből sem hiányozhat. Ha a bibliai szöveg felolvasása után a lelkész bibliamagyarázatot tart, azt a hívek leülve hallgatják, mint a vasárnapi predikációt.

5. Imádság.

6. Miatyánk.

7. **Adakozásra való felhívás.** Hétköznapi istentiszteletünkben sem maradhat ki.

8. Megáldás.

9. Ének.

D) Alkalmi istentiszteletek.

A lelkész beiktatásának helye a gyülekezet temploma, ideje a vasárnap délelőtti istentiszteleti idő. Sorrendje a következő: 1. Fennálló ének. 2. Gyülekezeti alkalmi ének. 3. Az esperes, vagy helyettese és az új lelkipásztor a kijelölt ének utolsó soránál az úrasztalához mennek s a beiktató lelkipásztor rövid fohász után alkalmi beszéddel bemutatja az új lelkipásztort a gyülekezetnek, hivatalába ünnepélyesen beiktatja és imádkozik a gyülekezettel együtt az új lelkipásztorért. Természetes, hogy a beiktató beszéd textuson alapul vagy bibliaolvasással vezetik be és imádsággal együtt 15–20 percnél tovább nem tarthat. 4. Ének. 5. Az új lelkipásztor imádsága a szószéken. 6. Az új lelkipásztor predikációja. 7. Az új lelkipásztor imádsága. 8. Miatyánk. 9. Adakozás. 10. Megáldás. 11. Hirdetés. 12. Gyülekezeti ének.

A templom, orgona, harangavatás vagy szentelés rendszeresen a második imádságban történik, amelyet az igehirdetést követően gyülekezeti ének előzhet meg, ha t. i. a felszentelő imádságot nem a predikáló lelkész mondja.

Az egyházközségi előljárók felesketése és be-

iktalása a templomban, a vasárnap délelőtti istentisztelet alkalmával megy végbe aképen, hogy a szószéki szolgálat után a felesketendők kiállanak az úraszalához. Ott a lekipásztor az illető hivatalra tartozó rövid beszéd után őket a megállapított eskümintá szerint feleskeli, rövid könyörgéssel megáldja és kézfogással elbocsátja.

A presbitérium által alkalmazott hivatalnokok felesketése a presbitérium előtt megy végbe.

Tanítók, énekvezérek az egyházmegyei közgyűlés előtt esketendők fel.

Minden gyűlés, ugymint egyházközségi, presbitériumi, egyházmegyei, egyházkerületi gyűlések és a zsinati ülések énekkel, imádsággal kezdődjenek, énekkel és imádsággal végződjenek.

E) Állami ünnepek.

Az állami ünnepek, amennyiben hétköznapra esnek, a hétköznapi istentisztelet liturgiájával tartandók meg. Ha vasárnapra, vagy ünnepnapra esnek, az ünnepi istentisztelet liturgiájával. Az alkalmi imádság mind a két esetben a bibliaolvasás, illetőleg az egyházi beszéd után, a nagy imádság helyett olvasandó fel.

Imádság a királyi család és az állam hivatalos ünnepein:

Felséges Isten, népek Atyja, országok Ura, királyok Királya, nekünk édes Atyánk a Jézus Krisztusban! A te akaratod az, hogy gyermekeid Isten országának hivatalosai, földi országok tagjai és polgárai legyenek, hogy földi országokban élve, igyekezzenek megvalósítani a te országodat, munkálni annak dicsőséges eljövételét. A te akaratod helyezett minket is ennek a földi országnak területére, törvényei alá és oltalmába. A te akaratod az, hogy keressük azt, ami békességünkre való e földi életben, üdvösségünkre szolgál az örökkévalóságban. Hálát adunk néked, mennyei édes Atyánk, hogy ezen a földön, jó és rossz sorsban

a világ mindenféle változásai között is, szülőföldünkben hazát adtál nekünk, ahol lakoznánk e világon, ahol orcánk verejtékével kenyeret, szivünk tiszta törekvéseivel pedig csendességet és lelki nyugodalmat kell keresnünk mindnyájunknak és a mieinknek.

Könyörgünk hozzád, mennyei édes Atyánk ezért az országért s annak népeiért. Óh add Urunk Istenünk, hogy ebben az országban béke és igazság lakozzanak, a munka becsületben megáldott, a pihenés lelki békességgel megszentelt, a közélet egyetértéssel, békességes akarattal, tiszta kezek önzetlen vezetésével ékeskedő legyen. Hogy rendje a tiszta keresztyén erkölcsösség és evangéliumi szeretet kőszikláján nyugodjék, hogy különböző faju népei egymást megértve, mint testvérek éljenek benne s a te neved tisztessége és dicsérete legyen ennek az országnak paizsa és fegyvere.

Könyörgünk, áldd meg ennek az országnak vezetőit, akikre itt élő gyermekeid földi sorsának intézését biztad, hogy tenéked számot adjanak az ő sáfárkodásukról ama napon. Áldd meg a király életét kegyelemmel és igazsággal, ékesítsd fel őt a békességnek, a bölcsességnek, az igazságosságnak, szeretetnek mennyei kegyelmi ajándékaival s add, hogy fejedelmi jogara alatt tenéked élő nép lakozzék és a te dicsőséged ragyogjon az ő trónusáról a te dicsőségedre. Áldd meg a Király Házát, Családját s annak tagjait testi-lelki ajándékaidnak javaival, hogy életüket az ország s annak népe javára szentelhessék.

Áldd meg, könyörgünk, a mi népünket is, add, hogy munkája és imádságai békességes lakozást gyümölcsözzenek számára, add, hogy vessződ

alatt megtérjen és a Te Krisztusodnak népévé legyen meggyógyult szive örömeivel. Tedd a Krisztust, egyedül a Krisztust e nép orvosává és pásztorává, aki meggyógyítsa és vezérelje őt a Te akaratod szerint e világban s e világon át Te hozzád, a Te országodba.

Áldd meg Anyaszentegyházunkat, hogy anyai karjaival erősen és győzedelmesen ölelje szívére minden testvérünket s legyen hordozója e földön is a te országodnak.

Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás legyen Neked és térjen nevedre Szentháromság, egy, örök, igaz Isten mindörökké. Ámen.

(Az erdélyi ref. egyházker. Ágendás könyve.)

Imádság a hősök ünnepén:

Örökkévaló Isten, mennyei édes Atyánk, a Jézus Krisztus által! Megaláztatva borulunk le Előtted ezen a napon, lelkünkben eléd vive nagy szenvedések, súlyos megpróbáltatások, nyomasztó bűnök, tengernyi vér és könny emlékeztének terhét s a világ szenvedéseinek és nyomorúságainak közepette a magunk népének, a magunk szívének kibeszélhetetlen terheit is. Lelkünket azoknak a millióknak szenvedései töltik el, akik minden népből és nemzetségből elégtek ama szörnyű vihar tűzében, amelyet minden nép bűnei zuditottak e világra. Urunk Istenünk! Nagy és rettenetes leckével tanítottál meg minket az elmúlt évek alatt a Te törvényeid felismerésére. Minden népnek megadtad a maga leckéjét, egyiküknek leverettetésben, másiknak győzedelemben, óh bárcsak mindenik megtanulná a magáét és hordozni tudná azt a Te akaratod szerint! Drága életek millióinak e világ szerint való pusztulásában szólottál hozzánk. Beláthatatlan sokaságuk

lelki szemeink előtt tábort jár e pillanatban s emlékezünk róluk előtted könnyeinkkel is, hálánkkal is. Könnyhullatással azért, mert életüket a mi bűneink, a világ bűnei kivánták áldozatul: a világ békétlensége, telhetetlensége, gyűlölete, kapzsisága gyújtotta fel a tüzet, amelyben el kellett égniök. Könnyhullatással, mert e világra nézve drága értékek semmisültek meg bennük s utánuk özvegyek és árvák égisz siró panasza és szenvedései maradtak közöttünk.

De hálaadással is Atyánk, mert tudjuk, hogy áldozatukban kijelentetett e világnak a Te életed áldott törvénye, a kereszti élete, a földbevetett gabonamag rothadásból támadó gazdag gyümölcsözésének isteni titka.

Óh kegyelem Istene! add, hogy a halálra adott milliók áldozata bűneink mélységes megbánására indítson minden népeket, ellenséget és barátot egyaránt: Köztük a mi népünket is, hogy gyógyulhasson meg ez a nép az ő bűneinek megismerésében és levetkezésében. Óh add, hogy a halál óriási aratása ne további prédájára siettesse a népeket, hanem békességre, megengesztelődésre, nagylelkűségekre, csendességekre, munkára és imádkozásra, megbékülésre Te veled, egymással és önmagunkkal. Óh add, hogy a szeretet nagy törvénye, amely az önfeláldozásban ragyog fel mind az égisz, meghassa és megindítsa a győzők szívét, hogy a legyőzöttekét megengesztelhessék és fölsegíthessék a legyőzötteket, hogy a győzőket szelidségben, szeretetben mulhassák felül. Hogy találkozhassanak szent Fiad keresztiében a Te dicsőségedre. Könyörgünk Hozzád azokért, akiket világszerte özvegyekké, árvákká, testvértelenekké tett a nagy vihar . . . Óh állj melléjük Szentlel-

keddel és erősítsd, gondviseld, vezesd őket tovább. Az élőknek, az erőseknek, a megmaradottaknak, nekünk pedig add a szeretet lelkét, hogy őket felkarolhassuk, támogatni és segíteni tudjuk. Óh add, hogy minden országok, népek és emberek siessenek a szeretet kezével letörölni az özvegyek és árvák könnyeit és így törölni el a világból a rossznak emlékezetét. A jónak emlékezete pedig legyen áldott! Legyen áldott e földön a jók szívében és legyen győzedelmes élet és örök üdvösség a Te szívedben Atyánk ott fent az egekben.

Könyörgünk Hozzád a világ békességéért, a népek egyességéért, ezért az országért, könyörgünk azokért, akik kormányzásra állítottak, hogy igazság és békesség vezesse kezeiket, könyörgünk anyaszentegyházadért, népünkért, jobb jövőért, örök életnek reménységéért, boldog viszontlátásért Tenálad. Hallgass meg minket Atyánk, örökkévaló Szentháromság egy igaz Isten, akié az ország, a hatalom, a dicsőség, mindörökké. Ámen.

(Az erdélyi ref. egyházker. Ágendás könyve.)

III.

Sákramentumos Istentiszteletek.

A) Keresztelés.

a) Keresztelés a templomban.

Rendszerint templomban keresztelünk közvetlenül a közönséges templomi istentisztelet után, épen azért ha a közönséges templomi istentisztelet után úrvacsoraosztás következik, akkor keresztelés nem tartható. Az istentisztelet végeztével a templomban bennmaradó gyülekezeti tagok

1. **alkalmi éneket énekelnek**, (235. dics.) az énekvezér vezetése mellett. Az énekvers utolsó sorának éneklése alatt a lelkipásztor, a szülők, keresztszülők és a szülésznő karján a csecsemővel, az Úr asztala mellé állanak, amelyen már ott van a keresztelő kanna, tiszta, természetes (lélen megennyhitett) vízzel töltve, a keresztelő medence (tál) a víz felfogására. Itt elsőben is a keresztanya átvevén a csecsemőt a szülésznőtől, megkezdődik a szertartás. A lelkész elmondja

2. **a fohászt.** A mi segedelmünk stb. Azután

3. **a keresztelési igét** felolvassa, amelyet e szavakkal vezet be:

Halljátok meg Atyámfiak, miképpen szerezte a mi Urunk Jézus Krisztus a kereszttség sákramentumát. Irva található ez a Máté írása szerint való szent Évangélium 29. részének 18–20. verseiben a következőképen: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek; és imé én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen.

A szerezletési Ige elhangzása után a gyülekezet leül, a lelkipásztor pedig a kereszteleési szertartási beszédet mondja el. A beszédből nem szabad hiányoznia a keresztség dogmatikumának, ugyszintén fontos, hogy a beszéd, vagy legalább annak végső része, a szülőket vagy keresztszülőket készítse elő lélektanilag a fogadástételre. Így e két kérdés nem találja őket váratlanul és készületlenül. A beszédet

4. a szülők és keresztszülők fogadástétele követi, még pedig úgy, hogy a gyülekezet felállván, a lelkipásztor beveszi a fogadástételt a következőképen:

Mielőtt azért a keresztség sákramentumát kiszolgáltatom, itt az élő Isten színe előtt, aki olvas a ti szívetekben és megítéli ajkatok őszinteségét, két kérdést teszek elötökbe, melyre feleljetek meg hallható szóval: [a kérdések olvasandók.]

a) Akarjátok-é, hogy ez a kised az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten szövetségébe, a keresztyén anyaszentegyházba, a szent keresztség által befogadtassék? Akarjátok-e?

Felelet: Akarjuk.

b) Igéritek-é, hogy e kisedet mostantól fogva úgy nevelitek és neveltetitek, hogy az Atya, a Fiú és Szentlélek Istenbe vetett hitéről annak idején ő maga önként tegyen vallást a gyülekezet előtt? Igéritek-é?

A szülők és keresztszülők fennhangon felelik: Igérjük.

A gyülekezet tovább is állva marad, a lelkipásztor pedig így szól: Jertek tegyünk vallást a mi hitünkről, elmondván az egyetemes keresztyén egyház hitvallását:

5. Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében.

És a Jézus Krisztusban, Ő egyszülött Fiában, mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szüz Máriától, szenvedé Poncius Pilátus alatt, meg-

feszítették, meghala és eltemették; szálla alá poklokra; harmad napon halottaiból feltámadta, felméne mennyekbe, ül a mindenható Atya Istennek jobbán; onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszek egy közöséges keresztyén anyaszentegyházat; hiszem a szentek egyezségét, bűneinknek bocsánatját, testünknek feltámadását és az örök életet. Ámen.

Az apostoli hitvallás elmondása után a gyülekezet, mely állva marad, a lelkipásztor imádkozásra szólítja fel, a következőképen:

Most jertek adjunk hálát és könyörögjünk eképen:

6. Imádság a Szentlélek kitöltéséért a lelkész által szabadon.

7. Miatyánk.

8. Keresztelés. Amely így megy végbe:

A szülésznő a csecsemő fejéről leveszi a főköttőt, vagy kendőt, ezután a keresztanya a csecsemőt arccal lefelé fordítja, úgy, hogy a csecsemő pólyába burkolt teste a keresztanya tenyerén nyugodjék, ily helyzetben tartsa a keresztanya a csecsemőt a medence fölé, a pólyának vagy takarónak esetleg még alkalmatlankodó csucsát pedig a szülésznő, vagy másvalaki hajtsa vissza vagy úgy fogja fel, hogy a csecsemő feje egészen szabaddá legyen.

Ekkor a lelkipásztor kezébe vévén a keresztelő edényt, kérdezze meg a keresztszülőktől, hogy mi a csecsemő neve s aztán kezdje önteni a vizet a csecsemő fejére, de úgy, hogy a csecsemőnek se a tarkójára, se a fülébe, vagy a szemébe ne folyhasson és öntés közben mondja a keresztelési formulát:

„N. keresztellek én tégedet az Atyának, a Fiúnak, és a Szentléleknek nevébe.“

E formulába mindig elegendő egy nevet foglalni be, még akkor is, ha a keresztszülők két vagy több nevet mondanak. Ha több nevet mondanak, mindig csak az első nevet foglaljuk be a formulába, a többit pedig hagyjuk el, de mindenesetre vezessük be az anya-

könyvbe. Mindenféle keresztelésre érvényesen megjegyzendő, hogy a keresztelendő nem kaphat olyan nevet, amely református kereszttyén szempontból bármi tekintetben megbotránkoztató lehetne. Pl. nem viselheti Isten, vagy Jézus nevét, vagy Krisztus ellenségeinek nevét.

A gyermek fejének háromszori leöntése felesleges.

9. A megáldást a gyülekezet állva hallgatja meg.

10. Ének. A templomban végzett keresztelést alkalmi ének zárja be.

Ahol egyszerre több gyermeket keresztelnek, a keresztszülők a lelkipásztor kérdéseire egyszerre felelnek.

A keresztelést nyomon kövesse az anyakönyvezés.

b) Keresztelés a templomon kívül.

Liturgiája ugyanaz, mint a templomban, azzal a különbséggel, hogy ennél az éneklés elmaradhat s a kérdések, minthogy a szülők jelen vannak, nemcsak a keresztszülökhöz, hanem elsősorban a szülőkhöz intézendők.

c) Beteg kisdéd keresztelése.

Ha a kisdéd a végsőkön van, az előfohász után azonnal elmondjuk a keresztelési Igét és minden magyarázat nélkül, nyomban kiszolgáltatjuk a kereszttség sákramentumát.

d) Felnőttek keresztelése,

Felnőtt alatt értjük itt a nemkereszttyén vallásból áttérő s a konfirmációi korhatáron már tullevő, de még meg nem keresztelt egyént. Az ilyenek keresztelése lehetőleg a templomban a gyülekezet jelenlétében történjék.

Az alkalmi ének utolsó sorának éneklése alatt a lelkipásztor, a megkeresztelendő és a keresztszülők odaállanak az úrasztalához.

A szertartás sorrendje:

1. A lelkész fohásza.

2. A szereztetési Ige előrebocsátása után szertartási beszéd. Ezt a gyülekezet ülve hallgatja.

A szertartási beszéd végeztével a gyülekezet feláll s következik

3. a megkeresztelendő nyilvános vallástétele :

Jóllehet én tudom — mondja a lelkész — hogy neked elegendő ismereted van az igaz hit tudományából és szívbéli buzgósággal törekszel gyarapodni a keresztyén ismeretben és életben, mégis szükséges, hogy te itt a gyülekezet előtt nyilvános vallást is tégy. Evégből mondd el velem együtt az egyetemes keresztyén hitvallást :

Hiszek egy Istenben stb.

4. Kérdések a megkeresztelendőhöz.

Most pedig három kérdést teszek fel, amelyekre felelj meg mint öntudatos református keresztyén :

a) Hiszed és vallod-e — kérdem — hogy a Jézus Krisztus evangéliuma Istennek hatalma minden hívőnek üdvösségére és hogy Jézus Krisztus az egyetlen közbenjáró Isten és ember között és egyedül csak az ő váltságába vetett hit által igazulunk meg ingyen, Isten kegyelméből? Hiszed és vallod-e?

Felelet: Hiszem és vallom.

b) Akarod-e, hogy az Atya, a Fiu és a Szentlélek Isten szövetségébe, a keresztyén anyaszentegyházba, a szent keresztség által befogadtassál? Akarod-e?

Felelet: Akarom.

c) Igéred-e, hogy a Jézus Krisztusnak igaz követője, református keresztyén anyaszentegyházunknak holtig engedelmes, hűséges és áldozatra kész hive leszel? Igéred-e?

Felelet: Igérem.

5. Keresztelés :

N. keresztellek én tégedet az Atyának, a Fiu-nak és a Szentléleknek nevébe.

A megkeresztelés úgy megy végbe, hogy a lelkipásztor megkérdezi a megkeresztelendőtől, hogy mi a

keresztneve s ezután a megkeresztelendő lehajlja fejét a medencére, a lelkipásztor pedig a keresztelési formula elmondása közben vizet önt rá. A keresztelést követi:

6. az egyházba való felvétel s felhatalmazás az úrvacsorával való élésre eképen:

Most pedig, hogy hitedről is vallást tettél, meg is keresztelkedtél, kijelentem, hogy mostantól fogva református keresztyén vagy s így a református keresztyén anyaszentegyháznak, közelebbről a mi gyülekezetünknek tagja lettél és felhatalmazlak arra, hogy anyaszentegyházunk másik sákramentumában: az úri szent vacsorában részesülj.

Ennek végeztével a lelkipásztor ilyenformán hívja fel a gyülekezetet

7. imádkozásra: ti pedig atyámfiak jöjjetek imádkozunk: . . . Imádság után elmondandó

8. a Miatyánk; s ezt követi

9. a megáldás. még pedig elsőben az új gyülekezeti tag megáldása így:

A minden kegyelemnek Istene pedig, ki az ő örök dicsőségére hívott el minket a Jézus Krisztusban, ő maga tegyen erőssé, álhatatossá és tökéletessé. Övé a dicsőség és hatalom örökkön örökké. Ámen. [I. Péter 5, 10—11.]

Ezután jön a gyülekezet megáldása eképen:

Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme és az Istennek szeretete és a Szentléleknek közössége mindnyájatokkal.

A szertartást gyülekezeti ének fejezi be.

Istentisztelet után a végrehajlott keresztelési eset a keresztelési anyakönyvbe azonnal bevezetendő.

A templomon kívül végbemenő felnőtt-keresztelés lényegileg ugyanígy megy végbe, elengedhetetlen azonban a keresztiszülők és két presbiter jelenléte.

B) Úrvacsoraosztás.

Az úrvacsorát rendszeren a templomban kell kiosztani a rendtartásban megszabott hat alkalommal.

Mivel az úrvacsoraosztást mindig bűnbánati hét előzi meg, azért azt egy héttel előbb, általában a megelőző vasárnapon délelőtt a szószékből ki kell hirdetni, — a gyülekezetet lelkiismeretes készülétre serkenteni s az ezzel megkezdődő bűnbánati héten a délelőti istentiszteleteket is pontosan megtartani. A bűnbánati hét karácsony előtt — ha karácsony első napja nem vasárnapra esik — advent 3-ik vasárnapjával kezdődjék.

a) Úrvacsoraosztás a templomban.

A templomi úrvacsoraosztás mindig a rendes istentisztelet elvégzése után közvetlenül veszi kezdetét: még pedig úgy, hogy az istentiszteletet bezáró megáldás után a lelkipásztor a szószékből kihirdeti az úrvacsoraosztást ily szavakkal:

Jelentem a gyülekezetnek, hogy amint megígértük az Úr szent asztalát megterítettük s az úrvacsorát ki fogjuk szolgáltatni. Így tehát azok, akik magukat arra illendőképpen elkészítették és részesülni óhajlanak a szent asztal javaiban, éneklés után maradjanak benn a templomban.

Ha rendkívül népes a gyülekezet és sokan távoznak el, több verset kell énekelni. (Pl. XXIII. Zsolt. 1. és 2. versét.) Ennek utolsó sorai alatt a lelkipásztor kilép az úrasztalához s rövid benső áhitatot tartván, feltárja a szentjegyeket borító takarókat úgy, hogy azok láthatókká legyenek, azután imádságra kulcsolja kezét, a gyülekezet feláll s a lelkipásztor ajkán felhangzik

1. az apostoli köszöntés és fohász.

Kegyelem néktek és békesség az Atya Istentől és a mi Urunk Jézus Krisztustól, ki adta magát a mi bűneinkért, hogy kimentsen minket a jelenvaló gonosz világból az Istennek, a mi Atyánknak akaratja szerint, kinek legyen dicsőség mindörökkön örökké. Ámen. Gal 1, 2—3.

Majd így folytatja: Jól emlékezhetek rá, Istenfélő keresztyének, hogy az elmúlt Úrnak napján emlékezet és ígéret tételét afelől, hogy ha a jó Isten életünknek kedvezend, egészségünket és békességünket megtartandja: tehát e mai napra az Úrnak szent asztalát elkészítjük számotokra. Ime az irgalmas Isten bűneinket nem nézte, egészségünket és békességünket megtartotta, életben és egészségben felvirrasztott e mai szent napra. Mi is azért tisztulunk és kötelességünk szerint, amint látjátok, az Úrnak asztalát elkészítettük. Hivunk annak okáért mostan is titeket az ő asztalához, jertek el, mert mindenképpen készen vannak.

2. De mielőtt ide járulnánk, halljátok meg, hogy miképpen szerezte Urunk Jézus Krisztus a szent-séges végvacsorát. Megírta ezt a három első evangélista, de legteljesebben Pál apostol I. Korintus 11-ik részének 23-ik s következő verseiben ilyenképpen:

Én az Úrtól vettem, amit néktek előtökbe is adtam: hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték, vette a kenyeret és hálákat adván, megtörte és ezt mondotta: Vegyétek, egyétek! Ez az én testem, mely ti érettetek megtöretik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Hasonlatos képen a pohárt is vette, minekutána vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz új-testamentum az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.

Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.

A szerzetelési Ige elhangzása után jő a szertartási beszéd s ennek végeztével

3. a bűnbánó imádság, amelyet a lelkész így vezet be: Készüljünk tehát a királyi vendégségre alázatosan, tegyünk vallást bűneinkről és esedezzünk azoknak bocsánatjáért Isten orcája előtt eképpen:

Örök mindenható, felséges Úr Isten, én szegény erőtelen, bűnös ember vallást teszek szent felséged előtt, mert én tégedet megbántottalak sok különféle bűneimmel, ugymint gonosz szómmal, szándékommal, látásommal, hallásommal, irigységemmel, mordságommal, szitkos, átkos voltommal, haragtartásommal, Te szent parancsolatodat meg nem tartásommal, felebarátimhoz való engedetlenségemmel és gyűlölségemmel, szent ajándékiddal gonoszul élésemmel, keresztyéni tisztemben és hivatalomban rest eljárásommal. Ezekkel és több előszámlálhatatlan titkos és nyilvános bűneimmel, tégedet én Istenemet megbántottalak és magamat büntetésre méltóvá tettem Te előtted.

De mivel, hogy egyedül csak Te vagy a megtérő bűnösökön könyörülő Isten: annak okáért alázatosan könyörgök szent felségednek, hogy a Te ígéreted szerint, — melyben azt fogadtad, hogy valamely órában a bűnös ember megtérvén, Tehozzád felkiáltand, meghallgatod őt és az ő álnokságáról többé meg nem emlékezel, — bocsásd meg az én bűneimet. A Te szerelmes Fiadnak vére hullásával mosd el bűneimnek rútságát, ártatlanságával fedezgessed vétkeimnek fertelmét. Teremts uj szivet és lelket Úr Isten, én bennem és a Te Szentlelked ne vedd el én tőlem, de sőt inkább részeltess a Szentlélek Istennek ajándékában és szentelj meg testemben, lelkemben, hogy lehessek méltó vendég szent Fiad asztalánál és részesülhessek azokban a jókban, amelyeket ő testének töredelmével és vérének hullásával szerzett, hogy tiszta, szent és ártatlan életet élvén, holtom után mehessek be a boldogságba, melyben élsz és uralkodol a Te szent Fiaddal, a Szentléleknek egyességében örökkön örökké. Ámen.

4. Nyilvános vallástétel és fogadalom.

Vallást tettünk a mi bűneinkről, jertek tegyünk vallást a mi hitünkről, elmondván a keresztyén egyház egyetemes hitvallását:

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.

És a Jézus Krisztusban, Ő egyszülött Fiában, mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szüz Máriától, szenvedé Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették: szálla alá poklokra: harmad napon halottaiból föltámadá, felméne mennyekbe, ül a mindenható Atya Istennek jobbján; onnan léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszek egy közönséges keresztyén anyaszentegyházat; hiszem a szentek egyességét, bűneinknek bocsánatját, testünknek feltámadását és az örök életet. Ámen.

Jóllehet — folytatja a lelkész — én a ti hitekben és vallástételekben nem kételkedem, mindazáltal, hogy az nyilvánvalóbb legyen, a bevett rendtartás szerint néhány kérdést intézek hozzátok, amelyre ki-ki meggyőződése szerint, lelkiismeretesen és hallható szóval feleljen. Azt kérdem

először is: Hiszitek-é, hogy az Istentől igazságban, szentségben és ártatlanságban teremtett első embernek esete folytán, ti magatok is mindenestől fogva gyarlók, esendők és bűnösök vagytok, kik saját erőtökből Isten ítélőszéke előtt meg nem állhattok, sőt büntetést, halált és kárhozatot érdemeltek? Hiszitek-é? Valljátok-é?

A gyülekezet tagjai fennhangon felelik: Én ezt hiszem és vallom.

Másodszor: Hiszitek-é, hogy Isten a bűnös emberen megkönyörülván, az Ő szent Fiát az Úr Jézus Krisztust ti érettetek testben elbocsátotta, kinek

egyszeri és tökéletes áldozatjával a bűnnek hatalmát és a kárhozatnak erejét elvette s titeket ingyen kegyelemből a Jézus vérének érdeméért hit által megigazit? Hiszitek-é? Valljátok-é?

A gyülekezet tagjai fennhangon felelik: Én ezt hiszem és vallom.

Harmadszor: Hiszitek-é, hogy Isten, aki feltámasztotta az Úr Jézus Krisztust, általa minket is feltámaszt a halálból és halandó testünket halhatatlanságba öltöztetvén, átalvisz az ő örök dicsőségébe? Hiszitek é? Valljátok-é?

A gyülekezet tagjai fennhangon felelik: Én ezt hiszem és vallom.

A lelkipásztor folytatja: Mindezeket bizonyjal elhívén, ígértek-é, fogadjátok-é, hogy ti e kegyelemért háladatosságból egész élteteket az Úrnak szentelitek és már e jelenlevő világban, mint az ő megváltottjai, az ő dicsőségére éltek? Ígértek-é? Fogadjátok-é?

A gyülekezet tagjai fennhangon felelik: Igérem és fogadom.

Ezután a lelkipásztor mondja: Én is mindezeket veletek együtt hiszem és vallom, ígérem és fogadom.

5. Bűnbocsánathirdetés.

Most azért én, mint az én Uramnak, a Jézus Krisztusnak méltatlan bár, de hivatalos szolgája, hirdetem a ti bűneiteknek bocsánatját és az örök életet, amelyet megád a mi Urunk Istenünk, ingyen való kegyelméből az Ő szent Fiáért mindnyájunknak. Ámen.

6. Meghívás az Úr asztalához.

Most pedig, akik magatokat illendőképen elkészítettétek, járuljatok a szent asztalhoz alázatos szívvvel és szép renddel.

7. A szent jegyek kiosztása, a gyülekezet alkalmi éneklése alatt megy végbe. A szent jegyek kiosztása ahhoz képest igazodik és megy véghez, hogy egy lelkipásztor osztja-e a szent jegyeket vagy kettő.

Ha undort keltő testi fogyatkozásban vagy a ragályozás veszedelmével fenyegető betegségben szenvedő egyének jelentkeznek templomi úrvacsoraosztásra: azok mindenkor a gyülekezet úrvacsorája végén részesítendők az Úr vacsorájában. Kivánatos és szükséges, hogy a lelkipásztor e tekintetben is előrelásson és idejében intézkedjék.

A kiosztásnál utoljára marad az énekvezér, esetleg az éneklés vezetésében segédkezők és az osztásnál segédkező, a poharakat löltögető és meglörlő egyháziak, illetve presbiterek. A lelkipásztor ezeket is ellátván, legutolsónak ő maga marad.

Az a szokás, hogy a lelkipásztor osztás közben szentírásbeli helyeket mond, elhagyandó, mert az úrvacsorával élők figyelmét elvonja az egy szükséges dologban való elmélyedéstől.

A szent jegyek kiosztása után következik:

8. a bezáró beszéd:

Eképpen szerzette Urunk Jézus Krisztus a szentséges végvacsorát, eképpen éltek ezzel az apostolok, az újtestamentumi gyülekezetek, reformátorok, hitvalló ősünk hitöknek, vallásuknak megerősítésére, Isten ígéreteinek magokban való elpecsételésére, bűneik bocsánatjára, bizonyosságára, igaz bűnbánattartásuk megmutatására, atyafiúi szeretetük erősítésére, a Krisztus halálának s egyszeri tökéletes áldozatának emlékezetére, miként mi is jó Istenünk jóvoltából e szent alkalmal élünk.

Minekelőtte azonban elbocsátanánk titeket, kérünk és intünk, hogy Isten kegyelmét hiába valóvá ne tegyétek magatokban. Ne uralkodjék többé ti bennetek a bűn: sőt viseljétek magatokat a ti keresztyéni rendeltetésekhez méltóan, hogy

semmi titeket meg ne foszthasson Istennek ama szeretetétől, amelyet kijelentett és hozzátok megbizonyított a Jézus Krisztusban. Legyetek mint Ő szentei és szerettei könyörületesek, öltözzétek fel a jószágot, alázatosságot, szelidséget, béketűrést. Szenvedjétek el egymást és ha egymásra valami panaszotok vagyon, bocsássatok meg egymásnak, mint Jézus megbocsátott tinéktek. Az Istennek békessége uralkodjék a ti szivetekben, melyre hivattatok is egy testben.

Most mielőtt megtérnénk hajlékunkba, jertek; emeljük fel szivünket Istenhez és adjunk hálát velünk közlött kegyelmességéért, imádkozván eképen:

9. Hálaadó imádság.

Örök, mindenható, áldott Úr Isten, mi Urunk Jézus Krisztusnak dicsőséges szent Atyja! Nagy hálákat adunk szent Felségednek, minden időbeli kegyelmes atyai gondviselésedért, ezért is, hogy te minket, amiképen örök időknek előtte elválasztottál a Jézus Krisztusban az életre, aképen idő szerint a Te anyaszentegyházadnak társaságába beállattál, igaz ismeretedre juttattál, igaz hittel, élő reménységgel megajándékoztál, éltettél, tartottál és tápláltál:

Ime mostan is jól tartád a mi megéhezett és szomjuhozott lelkünket, a Te szent Fiad drágalátos testének és vérének érdemével, mely által el is pecsételtél amaz áldás szerint való örökségnek, az örök életnek birására, amelyekért Te szent Felségednek légyen örökkévaló hála.

Viszontag alázatosan könyörgünk szent Felségednek, hogy ennek utána is ezen édes atyai gondviselésedet tartsd fenn mi rajtunk mind végig! Őrizzed, oltalmazd a Te anyaszentegy-

házaat, ne engedjed ezt sem az ördögnek, sem a világi kegyetleneknek eltapodniok! Tartsd meg a szent Sákramentumoknak kiszolgáltatását! Adj lelki és testi békességet, hogy ennek utána is, nagy lelki örömmel járulhassunk szent Fiadnak asztalához és lehessünk méltó vendégei ő Felségének!

Ez okáért a Te számlálhatatlan jótéteményidet neveljed naponként Úr Isten mi rajtunk, a Te szerelmes szent Fiad érdemével tápláld a mi hitünket, hogy soha Terólad el ne feledkezünk! Birj és igazgass minket a Te áldott Szentlelkednek általa, hogy ennek utána járhassunk Te előtted igazságban, szentségben, feddhetetlenségben, hogy holtunk után mehessünk be a boldogságba, melyben élsz és uralkodol a Te szent Fiaddal, a Szentléleknek egyességében örökkön, örökké. Ámen.

10. Miatyánk.

11. Megáldás. (Ároni vagy apostoli.)

12. Gyülekezeti ének.

Általános utasítások.

A szentjegyek idejében és kellő mennyiségben való előállításáról a lelkipásztor intézkedjék. Az előállítás körüli fáradozás a gondnok kötelessége. Szép és illő dolog, ha a szentjegyek közadakozásból kerülnek elő.

A kenyeret maga a lelkipásztor szeletelje fel.

Asztallerítés és az asztal leszedése a gondnok és az egyházi kötelessége. A terítők, ugymint a leplek, kendők, abroszok, edények tisztaságára nagy gond fordítandó.

A kenyér és a bor maradványait is meg kell becsülni. Az asztal leszedése alkalmával e maradványokból a templomban semmi el nem fogyasztható. A lelkipásztor ezeket és a háznál maradt darabokat ossza fel az úrvacsoraosztásban közreműködött tisztviselők, vagy

esetleg a szegények között, akik otthonukban fogyaszták el.

b) Úrvacsoraosztás templomon kívül.

1. Betegeknél az úrvacsora rendszerint csakis úrvacsorázáskor szolgáltatható ki. Rendkívüli esetekben csak akkor, ha az úrvacsorát kívánó hosszabb idő óta beteg és a gyülekezettel már régebb idő óta nem úrvacsorázhatott. Általában szigorúan kell őrködni afelett, hogy e tekintetben hitelveinktől idegen felfogások és szokások lábra ne kapjanak.

A beteg szobájában a szentjegyek fehér abrosszal terített asztalra helyezendők és a beteg illő rendbehozására a család jó előre utasítandó.

Kívánatos, hogy ne csak a beteg, hanem vele együtt mások is részesüljenek az úrvacsorában, ilyen esetben a beteg számára külön pohárról kell gondoskodni, vagy a beteg utóljára igyék a pohárból.

2. Foglyoknak az úrvacsora lehetőleg teljes szer-tartással osztandó ki, tehát úgy, mint a gyülekezésben.

3. A halálraitéltek úrvacsorájánál minden a szerencsétlen lelkiállapotához alkalmazott legyen.

IV.

Szimbolikus istentiszteletek.

A) Konfirmáció.

a) Rendes konfirmáció.

Helye rendszerint a templom. Konfirmálni a 14-ik életévüket betöltött egyéneket szabad. A szertartás mindig áldozócsütörtökön, vagy pünköst előtti vasárnapon a gyülekezet jelenlétében, a délelőtti vagy délutáni istentisztelet végeztével hajtandó végre, hogy a konfirmáltak pünköstkor résztvehessenek a gyülekezeti úrvacsorában. Ennek megtörténte nélkül a konfirmálás befejezve nincs.

A konfirmáció napján a konfirmándusok a lelkipásztor vezetésével bevonulnak a templomba és ott helyüket elfoglalják.

Különös gondot kell fordítani arra, hogy a beszédek rövidek legyenek. *Mikor a lelkipásztor az istentisztelet rendjén a hirdetéshez ér, a gyülekezetnek jelentse be a konfirmációi szertartást eképen:*

Keresztyén gyülekezet! Isten iránti hálaadással jelentem, hogy gyülekezetünkben ez évben is megtartottuk a szokásos konfirmációi előkészítést. Ez évben...fi...lány készült elő arra, hogy Isten és a gyülekezet színe előtt vallást tegyen s az Úr Jézus követésére és az egyházi életben való tevékeny részvételre szent fogadalommal kötelezze magát. E konfirmándusokat gyülekezetünk előljáróságainak hozzájárulása alapján bemutatom s titeket kedves atyámfiai kérlek, hogy ez ifjak konfirmációjának legyetek tanui, imádkozó szíviü résztvevői.

Míg a gyülekezet a záróéneket énekli, a lelkipásztor a szószékről az úrasztalához megy s a konfirmá-

landó ifjak szép rendben az úrasztala elé állanak. A lelkipásztor kezét imára kulcsolja és a gyülekezet feláll s a

1. fohász alatt állva marad, aztán leül, a lelkipásztor pedig

2. szertartási beszédet mond. Ez a beszéd textuson épül fel.

3. A növendékek kikérdezése lehetőleg külön alkalommal történjék, ha azonban előzőleg nem történt meg, a lelkipásztor a kikérdezést a következő szavakkal vezeli be:

Most azonban, mielőtt a gyülekezet nagykoru tagjaivá lennétek, az anyaszentegyház bevett rendtartása szerint adjátok bizonyosságát annak, hogy Jézus Krisztus tanítását és anyaszentegyházunk igazságait ismeritek, miért is kérdéseimre feleljetelek e gyülekezet színe előtt hangosan és értelmesen.

A kikérdezés mindig annak a káténak alapján menjen végbe, amelyet a konfirmándusokkal a lelkipásztor feldolgozott s annak szövegén kívül egyebet kérdezni felesleges. A konfirmáció itt már szertartás, tehát ünnepélyessége a kikérdezés folyamán is fenntartassék.

Ha a kikérdezés végbement, vagy már előzőleg megtörtént

4. a hitvallás és fogadástételre e szavakkal hívja fel a lelkipásztor a konfirmándusokat:

Tegyetek immár ezek után vallást Isten és a gyülekezet színe előtt a ti hitetekről s tegyetek fogadalmat Krisztushoz és az anyaszentegyházhoz való hűségetekről, felelvén következő kérdéseimre:

a) Kijelentitek-e Isten és a gyülekezet színe előtt, hogy a keresztségben vállalt kötelezettséget hitetek megvallása által, önként magatokra veszitek? Kijelentitek-e?

Felelet: Kijelentjük.

b) Mondjátok el a keresztyén egyház egyetemes hitvallását: Hiszek egy Istenben stb.

c) Hiszitek-é, valljátok-é — kérdezem továbbá — hogy a Jézus Krisztus evangéliuma Istennek hatalma minden hívőnek üdvösségére; hogy Jézus Krisztus egyetlen közbenjáró Isten és emberek között és egyedül az Ő halálába vetett hit által igazulunk meg, ingyen Istennek kegyelméből? Hiszitek-é? valljátok-é?

Felelet: Hisszük és valljuk.

d) Igéritek-é, fogadjátok-é, hogy Jézus Krisztusnak igaz követői, református keresztyén anyaszentegyházunknak holtig hűséges, engedelmes és áldozatrakész hivei lesztek? Igéritek-é, fogadjátok-é?

Felelet: Igérjük és fogadjuk. — Ezt követi:

5. a megerősítés kézzrátétellel. Apostoli szokás javolja a kézzrátételt, amit az ifjak állva, vagy térdelve fogadnak, páronként a lelkész elé járulnak, aki megáldja őket. Ezután elmondja a megerősítési kötött formulát így:

A minden kegyelemnek Istene, aki az ő örök dicsőségére hívott el minket a Jézus Krisztusban, tegyen erőssé, állhatatossá és tökéletessé titeket a hitben és fogadástételeitek teljesítésében. Övé a dicsőség és a hatalom örökkön, örökké. Ámen. [I. Péter 5, 10—11.]

Ehez csatlakozik

6. a felhatalmazás: én pedig, mint az Úr Jézus Krisztusnak és református keresztyén anyaszentegyházunknak hivatalos szolgája, egyházunk önálló tagjainak nyilvánítalak titeket és felhatalmazlak az úri szent vacsora vételére. A nagykegyelmű szent Úristen pedig cselekedje, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmaságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság sem mélység, sem semmi más teremtmény

el ne szakítson titeket az ő szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban. Ámen. (Róm. VIII. 38—39.)

7. a konfirmáltak éneke, mely után a lelkész a gyülekezettel együtt

8. imádkozik a konfirmáltakért, amelyet a lelkipásztor e szavakkal vezet be:

Most pedig imádkozzunk értetek és kérjük Istent, a mennyei Atyát, hogy szent fogadástok teljesítésére adjon tinektek erőt, kegyelmet és segedelmet. Jertek Istennek népe és a mennyei Atya trónusa előtt alázatos szívvel könyörögjünk Krisztusnak eme nyájáért eképen: . . .

Ezután következik

9. a konfirmáltak és a gyülekezet együttes megáldása az Ároni áldással, amit, ha ez szokás, követ a konfirmációi emléklap és biblia kiosztása, mely után a konfirmáltak helyükre mennek s az orgona a gyülekezeli

10. záróéneket intonálja.

Az úrvacsorát a konfirmáltaknak előkészület nélkül s a gyülekezet részvétele nélkül külön kiosztani nem szabad. A konfirmált növendékek első alkalommal tetséletesen járulnak az Úrasztalához.

A konfirmáltakat keresztleveleik alapján anyakönyvezni kell.

b) Más keresztyén egyházból áttérő konfirmálása.

Az áttérőt a lelkipásztor a református keresztyén hitre és életre gondosan készítse elő. Ha az áttérő konfirmációja nem történnék rendes istenlisztelek keretében, akkor az egyház gondnoka és két presbyter jelenlétében történnék az előirt szertartás szerint.

c) A nemkeresztyén vallásból áttérő konfirmálása

a megkeresztelés alkalmával megy véghez.

Az áttérőt anyakönyvezni kell.

B) A házasságkötés megáldása.

A házasságkötés a felek által a lelkésznek idejében bejelentendő a templomban való kihirdetés céljából; bemutatandó a jegyesek keresztlevele és konfirmációs bizonyítványa is.

Ha az egyik jegyes nem református vallású, a lelképásztor tapintatos pásztori beszélgetéssel törekedjék elérni azt, hogy a nem református fél térjen át a református vallásra, vagy ha ez bármi ok miatt nem történhet meg, úgy legalább a születendő gyermekek legyenek valamennyien reformátusok.

A templomban végbemenő esketés rendje ez:

A gyülekezeti éneklés, vagy orgonajáték után, vagy eselleg ezek nélkül is az esküdni akaró házaspár legalább két tanu társaságában kiáll az úrasztalához, úgy hogy a férfi a nő jobbjára felől álljon. A vőfélyek és nyoszolyólányok, eselleg a legközelebbi rokonok is kiállhatnak, de a násznép foglaljon helyet a székekben. Kiáll a lelképásztor is, kezeit imádságra kulcsolván, a gyülekezet feláll s a szertartást megnyitja a

1. fohász. Ennek végeztével megkezdődik

2. a szertartási beszéd, mindig a Bibliából vett textusról, melyet a textus felolvasása után a gyülekezet leülve hallgat meg.

A szertartási beszéd végeztével szóljon így a lelképásztor:

Most pedig miután azzal az Istenes elhatározással jöttök ide, hogy házastársi kötelességeitek teljesítésére esküvéssel is kötelezitek magatokat: fogjátok meg egymás jobbkezét és mondjátok utánam:

3. az esküt.

A gyülekezet feláll s következik az esketés. A menyasszony már az esküvő előtt figyelmeztetendő arra, hogy az eskü mondásakor leánynevével nevezze magát.

A lelkész az esketést e szavakkal vezeti be:

„Mondjad elsőbben is te keresztyén fiu: **Én N. N. esküszöm az élő Istenre, aki Atya, Fiu, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök igaz Isten, hogy ezt a nőt, akinek most Isten színe előtt kezét fogom, szeretem, szeretetből veszem el őt Isten törvénye szerint feleségül, hozzá hű leszek, véle megelégszem, véle szentül élek, véle türok, véle szenvedek és őt sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotjában holtomiglan vagy holtáiglan hitetlenül el nem hagyom, hanem teljes életemben hűséges gondviselője leszek. Isten engem úgy segítjen!**“

Ezután a lelkész a nőt hívja fel így:

„Mondjad te is keresztyén nő: **Én N. N. esküszöm az élő Istenre, aki Atya, Fiu, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök, igaz Isten, hogy ezt a férfiut, akinek most Isten színe előtt kezén vagyok, szeretem, szeretetből megyek hozzá Isten törvénye szerint feleségül, hozzá hű leszek, véle megelégszem, véle szentül élek, véle türok, véle szenvedek és őt sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotjában, holtomiglan vagy holtáiglan hitetlenül el nem hagyom, hanem teljes életemben hűséges segítő-társa leszek. Isten engem úgy segítjen!**“

(Ha az egyik fél nem keresztyén vagy unitárius vallásu lenne, azzal az eskü szövegét a Szentháromság egy Istenre vonatkozó részlet kihagyásával kell mondatni, vagyis egyszerűen az élő Istenre kell esketni.)

Az esketést nyomban követi

4. az intelem így: „Hallotta Isten, hallottuk mi is esküvésteket. E szent esküvéstek alapján református keresztyén anyaszentegyházunk nevében én is megköltök nek nyilvánitom házassági frigyeket. Intelek titeket,

tarisátok meg ezt az esküvést, hogy az O áldása veletek maradjon, hogy istenfélő feddhetetlen és követésre méltó házassági és családi éltetek által az Ő szent nevére dicsőség, ti reátok pedig áldás térjen.“

Ezután a lelkipásztor e szavakkal vezesse be az

5. imádságot: Mi pedig atyámfiai, akik tanúi voltunk a házaspár esküvésének, imádkozzunk éretlük eképen:

6. Miatyánk.

7. Megáldás.

A lakodalmas nép éneklés vagy orgonajáték közben, esetleg anélkül kivonul a templomból és a templom közelében minden zajongástól tartózkodik. Az esketést anyakönyvezés követi.

Ezüst és aranymennyegezónél az eskütétel elmarad, ehelyett bizonyágtétel iktatható be a szertartásba, a következőképen:

Szereltem, nyujtsátok egymásnak kezeiteket, mint ezelőtt huszonöt (ötven) esztendővel.

A jubiláló pár megfogja egymás jobbkezét s a lelkipásztor így szól:

Bizonyágot tesztek-e arról, hogy aki az Urban bizik, meg nem szégyenül?

Bizonyágot tesztek-e arról, hogy a házasság Istentől rendelt állapot és intézmény, amelynek különös ígéret tétellett és különös áldás adatik?

Bizonyágot tesztek-e arról, hogy Isten a ti éltetekben is megmutatta örök szerelmét és megszentelő kegyelmét?

A jubiláló pár felel: Bizonyágot teszünk.

C) A temetés.

a) A háznál.

A temetés kezdetét a többnyire előre kihirdetett időpontban, egyszeri harangszóval, az u. n. csendítés-sel vagy gyülekezővel kell jelezni. Lelkipásztor, énekvezér, éneklőkar rendszerint a csendítés kezdetén együttesen indul és így vonul a halottas házhoz, ahova a temelési közönség is odasereglik. Az udvaron levő ravatal körül csoportosul. A lelkipásztor számára a koporsó fejénél kis asztal és szék áll.

Ha a temelési szertartás a templomban megy véghez, a halottat nem szabad a templomba vinni, hanem a koporsót le kell tenni a cinteremben vagy a portikusban.

A szertartás rendje a következő:

1. **Ének.** A közönséges énekeskönyvből kell az éneket választani, hogy ne csak az énekvezér vagy énekkar énekeljen, hanem maga a temelési gyülekezet is. Ezt követi

2. **a fohász,** amely egy rövid imádság legyen.

3. **Isten igéjének hirdetése** (predikáció) mindig a Bibliából vett textusra lámaszkodják.

A lelkész a következők előrebocsátása után olvassa fel a textust: Hallgassátok meg Isten igéjét, amely által e ravatal felett szól hozzánk s mely irva található . . .

A temelési beszédet a megboldogult élete tanulságaihoz és a haláleset által bekövetkezett helyzethez alkalmazzuk. A beszéd középpontja tehát mindig vallásos igazság legyen. A végén rövid bucsuztatás is helyet foglalhat, de nem rikálás, hanem megnyugtató és vigasztaló végett. Az olyan bucsuztatás, amelyben a halott atyjafiaitól és ismerőseitől névszerint bucsuzik, tilalmas, ilyesmit sem a lelkész, sem a tanító, sem más funerátor nem tarthat.

A predikáció vagy oráció elmaradhat (31. §.), azonban a szentírás valamely vigasztaló helyének felolvasása soha sem maradhat el.

Ha a lelkipásztor csak szentírást olvas, azt a következő votummal vezetheti be: Gyászoló gyülekezet, hallgassátok meg, miképen vigasztal minket Isten az ő Igéjében a halálnak révén, amint az írva található . . .-ben a következőképen: . . .

A szentírásbeli hely felolvasása után a lelkész így szóljon: Miután meghallottuk Isten vigasztaló szavát, jertek imádkozzunk.

A predikáció, oráció, vagy egyszerű szentírás olvasás után következik

4. a nagy imádság, soha sem a halott pályáját elbeszélő, tehát nem krónikás modorban, hanem a halál és az élet, a megváltás és az örök idvesség nagyszerű gondolataiból és érzelmeiből szövötte. A nagy imádságot követi

5. A Miatyánk.

6. A megáldás: a gyülekezet és gyászolók megáldása. Végül jő:

7. a bezáró ének.

E szertartás végeztével a halottat felveszik és a közönség menetté sorakozva a temető felé indul. A menet harangzugás és éneklés kíséretében vonul a temetőbe. Városokban, ahol az utcai zaj elnyomná az éneket, csak az elindulás alkalmával éneklendő egy vers, és a temető kapujához érkezéskor.

A menet legillőbb rendje ez: Elöl az énekkar az énekvezérrel, aztán a lelkipásztor, utána a férfiak, majd a halott kocsin vagy rudakon vive, utána a gyászoló felek.

Az öngyilkost épen úgy kell temetni, mint más halottat. A lelkipásztornak mindenkire el kell temetni, akinek temetésére kérik, és senkit, akijére nem kérik. A temetést még az exkommunikálttól sem szabad megtagadni, ha hozzátartozóik kérik, miután a temetés nem a halottnak szól, hanem az élőknek.

b) A temetőben.

Ha a temetőben ravatalozó helyiség van és a temetési szertartás nem a templomban vagy a halottas-

háznál történnik, hanem a lemetői ravatalozó helyiségben megy véghez, akkor a rendje ugyanaz, mint ahogy előbb leírtuk.

Minden temetési szertartás azonban a sirnál ér véget. A sirüreghez érkezvén a gyülekezet, a koporsót vagy a sirüreg fölé, vagy a kiásott s a sir mellé halmozott földre kell ráhelyezni.

1. Rövid éneklés után előállván a lelkipásztor
2. fohászt mond. Utána következik
3. a bibliaolvasás, melyet a lelkipásztor e szavakkal vezet be:

Hallgassátok meg keresztyén gyászolók, Istennek igéjét, mely az örök élet evangéliumát hirdeti nekünk Pál apostolnak a korintusbeliekhez írt első levele 15-ik részében eképen:

Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsongéjük lőn azoknak, akik elaludtak. (19—20.)

De mondhatná valaki: mi módon támadnak fel a halottak? és minémü testtel jönnek ki? Balgatag, amit te vetsz, nem elevenedik meg, hanemha megrothadánd. És abban amit elvetsz, nem azt a tested veted el, amely majd kikél, hanem puszta magot, talán buzáét vagy más egyébét. (35, 36, 37.)

Épen így a halottak feltámadása is. Elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban; elvettetik gyalázatosságban, feltámasztatik dicsőségben; elvettetik erőtelenségben, feltámasztatik erőben. Elvettetik érzéki test, feltámasztatik lelki test. Van érzéki test és van lelki test is. (42, 43, 44.)

Igy is van megírva: Lőn az első ember Ádám

elő lélekké; az utolsó Ádám megelevenítő szellemmé. Az első ember földből való földi; a második ember, az Úr, mennyből való. Amilyen ama földi, olyanok a földiek is; és amilyen ama mennyei, olyanok a mennyeiek is. És amiképen hordtuk a földinek ábrázatját, hordani fogjuk a mennyeknek ábrázatját is. (45, 47, 48, 49.)

Mert szükség, hogy ez a romlandó test romolhatatlanságot öltjön magára. Mikor pedig ez a romlandó test romolhatatlanságba öltözik és a halandó halhatatlanságba öltözik, akkor beteljesül amaz Ige, mely meg vagyon írva: Elnyeletett a halál diadalra. Halál! hol a te fulánkod? Pokol! hol a te diadalmad? (53, 54, 55.)

De hála az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk, a mi Urunk Jézus Krisztus által.

A bibliaolvasást ezekkel a szavakkal rekeszljük be:

Miután meghallottuk Isten vigasztaló szavát, feleletül valljuk meg a mi győzedelmes hitünket, elmondván

4. az Apostoli Hitvallást:

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében.

És a Jézus Krisztusban, Ő egyszülött Fiában, mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szüz Máriától, szenvede Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették: szálla alá poklokra, harmad napon halottaiból feltámadta, felméne mennyekbe; ül a mindenható Atya Istennek jobbján; onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszek egy közösséges keresztyén anyaszentegyházat, hiszem a szentek egyességét, bűneinknek bocsánatját, testünknek feltámadását és az örök életet. Ámen.

5. Vallástétel után a **mégáldás** következik: Istennek népe áldjon meg tégedet az Úr és őrizzen meg légedet . . . stb.

6. Végül a **gyülekezet éneke** fejezi be a teljes temetési szertartást.

A temetési szertartás mindig a legnagyobb gondal, tapintattal végzendő, mert igen sokan csak ilyen alkalommal látnak református istentiszteletet. Azért a temetés Istentől rendelt alkalom az evangélium hirdetésére. Krisztusba és az örökéletbe vetett hitünk megvallására. Temetésnél az egyházi szertartás keretében egyedül a lelkész tarthat beszédet. Az egyházon kívül álló alakulatok megbízottai a halottól az egyházi szertartás bevégeztével bucsuzhatnak el.

Temetés utáni gyászistentiszteletek csak rendkívüli esetekben tarthatók. Rendkívüli eset alatt azt értjük, ha a halott messze idegenben (harctéren vagy más országban) halt el és a családtagok a temetésén nem jelenhettek meg. Ne felejtjük el, hogy a gyászistentisztelet nem a halottnak szól, hanem az élőknek.

A gyermekek énekszóval eltemetését az egyházkerületi közgyűlés átmenetileg, további intézkedésig engedélyezi.

Az Úr imádsága.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szentel-
tessék meg a Te neved;

Jöjjön el a Te országod;

Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben,
ugy a földön is.

A mi mindennapi kenyerünket add meg né-
künk ma.

És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi
is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vét-
keztek;

És ne vigy minket kísértetbe, de szabadíts
meg minket a gonosztól.

Mert Tiéd az ország és a hatalom és a dicső-
ség mind örökké. Ámen. (Máté 6, 9—13.)

Az Apostoli Hitvallás.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében.

És a Jézus Krisztusban, Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szüz Máriától, szenvedé Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették: szálla alá poklokra, harmad napon halottaiból feltámoda, felméne mennyekbe; ül a mindenható Atya Istennek jobbán; onnan léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszek egy közönséges keresztyén anyaszentegyházat, hiszem a szentek egyességét, bűneinknek bocsánatját, testünknek feltámodását és az örök életet. Ámen.

Aroni áldás.

Istennek népe: Áldjon meg tégedet az Úr és őrizzen meg tégedet! Világosítsa meg az Úr az ő orcáját te rajtad és könyörüljön te rajtad! Fordítsa az Úr az ő orcáját te reád és adjon békeséget néked. (IV. Mózes 6., 24—26.)

Apostoli áldások.

A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme mindnyájan tiveletek. Ámen. (Róm. 16, 24.)

Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme és az Istennek szeretete és a Szentléleknek közössége mindnyájatokkal. Ámen. (II. Kor. 13, 13.)

Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. (Fil. 1, 3.)

A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme legyen mindnyájan ti véletek. Ámen. (Jelen. 22, 21.)

A békesség Istene pedig, aki kihozta a halálból a juhoknak nagy pásztorát, örök szövetség vére által, a mi Urunkat Jézust, tegyen készségeké titeket minden jóra, hogy cselekedjétek az ő akaratját, azt munkálván ti bennetek, ami kedves ő előtte a Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön örökké. Ámen. [Zsid. 13, 20—21.]

Az Utasítás-ban kijavítandó sajtóhibák: 6-ik lapon alulról 9-ik sorban akarunk helyett *akarjuk*; 10-ik lapon felülről 13-ik sorban gyülekezetek helyett *gyülekezetnek*; 16-ik lapon felülről 17-ik sorban bűneink helyett *bűneik*; 18-ik lapon alulról 8-ik sorban 29 helyett 28; a 38-ik lapon felülről az első sorban fiu helyett *férfiu*; 46-ik lapon felülről 5-ik sorban az *a* névelő törlendő.

**A Királyhágómelléki Református Egyházkerület
Belmissziói Bizottságának
ÜGYRENDJE.**

1. §. Az egyházkerületi belmissziói bizottság az egyházkerületi közgyűlésnek belmissziói ügyekben véleményező, javasló és a belmissziói munkát vezető szerve.

2. §. Az egyházkerületi belmissziói bizottságnak hivatalból elnöke a püspök [uj E. T. 131. §. III a), aki magát az elnöki teendők végzésében az egyházkerületi lelkeszi főjegyzővel helyettesítheti. [uj E. T. 130. §]

3. §. Az egyházkerületi belmissziói bizottság tagjai a püspök elnöklete alatt:

a) hivatalból tagok: az egyházkerületi lelkeszi főjegyző, az egyházkerületi belmissziói titkár, az egyházkerületi férfi- és nőszövetség elnöke,

b) az egyházkerületi közgyűlés által ötöt évre választott két lelkeszi és két világi tag,

c) az egyházmegyék egy-egy kiküldöttje; az egyházmegyeyei küldöttek költségeit az egyházmegyék viselik.

4. §. Az egyházkerületi belmissziói bizottság munka és hatásköre:

a) az egyházkerület közgyűlésének és elnökségének segítségére szolgál a belmissziói munka vezetésében, elmélyítésében és ellenőrzésében,

b) évégett évenként legalább egyszer ülést tart, amelyen az egyházmegyeyei belmissziói bizottságok, az egyházkerületi férfi és nőszövetségek, az egyházkerületi belmissziói titkár jelentései alapján az egyházkerületi belmissziói előadó által készített, a vasárnapi iskolák, az ifjusági, férfi- és nőszövetségi munkák ismertetését magába foglaló jelentésből tudomást szerez az egyházkerület gyülekezeteiben folyó belmissziói munkákról, ezekről az egyházkerületi közgyűlésnek összefoglaló jelentést, esetleg javaslatokat tesz.

5. §. A bizottság elnöke:

- a) összehívja a bizottság üléseit,
- b) halaszthatatlan ügyekben az előadó és titkár bevonásával intézkedik, intézkedéséről a bizottságnak jelentést tesz,
- c) személyesen is ellenőrzi az egyházkerület területén folyó belmissziói munkát.

6. §. Az egyházkerület belmissziói bizottság előadóját az egyházkerületi közgyűlés választja. [uj E. T. 135. §.]

7. Az egyházkerületi belmissziói előadó munka és hatásköre:

a) a bizottság ülésén tárgyalandó ügyeket előadja, azokat szükség esetén határozati javaslatokkal ellátja,

b) az egyházmegyei belmissziói bizottságok, valamint az egyházkerületi férfi- és nőszövetségek, továbbá a belmissziói titkár jelentései alapján összefoglaló és értékelő jelentést készít az egyházkerület területén folyó belmissziói munkáról s azt az egyházkerületi belmissziói bizottság elé terjeszti,

c) a bizottság jegyzőkönyveit vezeti és a bizottság felterjesztéseit az egyházkerületi közgyűlésen előadja,

d) gondoskodik a belmissziói bizottság és az egyházkerületi közgyűlés vonatkozó határozatainak az egyházmegyei belmissziói bizottságokhoz, ill. az egyházmegyék esperesi hivatalához eljuttatásáról,

e) feladata lévén az egész egyházkerület belmissziói munkájának vezetése [uj E. T. 135. §] évégett az egyházmegyei belmissziói bizottságok, gyülekezeti belmissziói szervek, férfi- és nőszövetségek ünnepélyén, konferenciáin azok meghívására és költségén részt vesz,

f) az elnök megbízásából kiszállásokat teljesít, mely esetekben felmerülő költségeit az egyházkerület pénztára viseli.

8. §. Az egyházkerületi belmissziói titkár az egyházkerület központi hivatalának rendes javadalommal ellátott tisztviselője, akit a püspök esetleg pályázathirdetés útján a belmissziói munka terén eredményeket felmutató, legalább egy nyugat-európai nyelvet szóban és írásban bíró teljes képesítésű lelkészek közül nevez ki a kinevezett titkárt állásában az egyházkerületi közgyűlés véglegesíti.

9. §. Ha a belmissziói titkárt az egyházkerületi közgyűlés véglegesíti, az esetben állását lemondás, elhalálozás,

vagy elmozdító fegyelmi bírósági ítélet következtében vesztí el. Míg a belmissziói titkár ideiglenes minőségében működik, joga van a püspöknek, hogy a belmissziói titkárnak kártérítési igényjogosultság nélkül hat havi előzetes értesítés mellett felmondjon.

10 §. A belmissziói titkár javadalmát az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg, amelyet a szükséghez képest módosíthat, — a belmissziói titkár utiköltségéről a 12. §. intézkedik.

A belmissziói titkár az egyházkerületi lelkesi nyugdíj-intézetnek kötelezett tagja.

11. §. A belmissziói titkár munkaköre:

a) ellátja mindazokat a belmissziói feladatokat, amelyeket az elnök, a belmissziói előadó meghallgatásával, reábiz,

b) meglátogatja az egyházkerület gyülekezeteit, hogy bennök folyó belmissziói munkákról személyes tapasztalatot szerezzen. Köteles minden évben minden egyházmegyében látogatást végezni és az elnökség megbízásából rendes körutjain kívül is köteles kiszállásokat teljesíteni. Szolgálatával elősegíti a még meg nem levő belmissziói alakulatok megszervezését, a már meglévő munkát [vasárnapi iskolai minta tanítások, bibliai órák, előadások, istentiszteletek, konferenciák, a vezetőkkel folytatott megbeszélések stb. által] erősíti,

c) szigorúan ügyel arra, hogy a vasárnapi iskolákban, ifjúsági egyesületekben, leány- és fiu-, nő és férfiszövetségekben, egyházi cserkészcsapatokban, a középiskolák bibliaköreiben folyó munka református egyházunk szellemének megfeleljen,

d) részt vesz a körí, egyházmegyei, egyházkerületi belmissziói jellegű konferenciák rendezésében, közre munkál, hogy ezeken egységes munkaterv érvényesüljön az egész egyházkerületben,

e) szerkeszti az egyházkerület belmissziói jellegű lapját,

f) körutjait, kiszállásait mindig az egyházkerület belmissziói bizottság elnökének és az illetékes esperesi hivatalok hozzájárulásával, valamint az érdekelt egyházközségek lelkesi hivatalainak előzetes értesítése után előre elkészített terv szerint végzi,

g) kiszállásairól, körutjairól, általában végzett munkájáról tapasztalatairól a belmissziói bizottság elnökének év-

negyedenként jelentést tesz, aki a jelentésben foglaltakat, illetőleg a belmissziói előadó javaslata alapján szükség esetén intézkedik.

12 §. A belmissziói titkár körutjai alkalmával a kiinduló állomástól a körut első állomásáig s az utolsó állomástól vissza felmerülő költségeket az egyházkerületi pénztár fedezi, egyszerű és tisztességes ellátásáról, továbbszállításáról minden egyházközség gondoskodni tartozik. Midőn valamelyik egyházközség vagy egyházmegye a belmissziói titkár szolgálatait annak rendes körútján kívül veszi igénybe, a felmerülő költségeket a meghívó viseli.

13 §. Az elnök, ha szükségét látja, megbizhatja a titkárt, hogy egyházkerületünk részéről külföldi belmissziói jellegű konferenciákon részt vegyen, a felmerülő költségeket az egyházkerületi pénztár fedezi.

14 §. Az egyházkerület belmissziói munkája költségeinek fedezésére minden egyházközség a belmissziói titkár körutja vagy kiszállása alkalmával tartott egy-egy összejövetel (műsoros est, templomi ünnepség stb.) perselypénzét az egyházkerületi pénztárnak a titkár útján beszedtetni köteles.

15 §. E szabályrendelet az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása után azonnal életbe lép.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Ifjúsági Keresztyén Egyesületei Szövetségének ÜGYRENDJE.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Ifjúsági Keresztyén Egyesületeinek Szövetsége magában foglalja az egyházkerület összes gyülekezeteiben és iskoláiban jelen szabályzat alapján alakult Ifjúsági Keresztyén Egyesületeket.

1. A helyi alakulat neve _____i református egyház Ifjúsági Keresztyén Egyesülete.

2. Az egyesület célja egyfelől az egyház ifjúságának testvéri közösségbe tömörítése és abban az evangélium és egyházunk hitvallásainak szellemében minél igazibb keresztyénekké nevelése, másfelől egyházunk segítése és építése.

3. az egyesület munkálkodása a Lukács evangéliuma 2 r. 52. versén felépített négyes program alapján történik.

a) Lelki munka.

A Szentírás együttes olvasása, az Igében Isten akaratának keresése a hetenként legalább egyszer tartott bibliáórán, az imaórákon, otthoni csendes áhitaton. A református egyház hitvallási iratainak, egyházunk történetének, szervezetének megismerése. Az istenisztelek együttes látogatása és az urvacsorával élés. A külmiszió ügyének szívélyön viselése. Evangelizáló összejövetelek, ifjúsági napok, szeretetvendégségek, ünnepélyek rendezése, a tagok egyénenkénti lelki gondozása, a baráti, családi, társadalmi, általános emberi és faji érzés ápolása és az egyház belmissziói munkáiban való szolgálat.

b) Értelmi munka.

Önképzés, ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok, (továbbképző, gyorsírási, helyesírási, irodalmi, történelmi, nyelvi, stb. rendezése) Önképzésre, gyakorlati ismeretszerzésre, általános műveltségre nevelés, keresztyén irodalom és sajtó [napilap, ifjúsági, szépirodalmi és egyházi lapok megrende-

lése, könyvtár, stb.) pártolása. Tanulmányi kirándulások és utak rendezése. Dal- és zenekultúra ápolása.

c) Társadalmi munka.

Ifjúsági egyesületi helyiség, ifjúsági otthon, konferencia tábor és más hasonló ifjúsági szociális intézmények létesítése. A szolgálat gyakorlása az egyesületben, az egyházban és bárhol ahol arra alkalom nyílik.

Az egyesület táncmulatságot nem rendez, tisztán és rendben tartott helyiségeiben kártyázás, dohányzás, tisztátalan beszéd, duhajkodás, illetlen magaviselet, szeszes ital bevitele szigorúan tilos.

d) Testápolás.

Keresztyén szellemű, rendszeres és tervszerű testnevelés. Torna, atletika, egészséges sportok, turisztika, játékok, kirándulások, táborozások.

4. Az egyesület szervezete.

a) Az egyesület tagjai. Az egyesületben kettős tagság van. Pártoló tag lehet minden 12 évet betöltött keresztyén ifju, aki az egyesület céljaival egyetért, annak legalább egyféle összejövetelét rendszeresen látogatja s lelkiismerete szertnt az egyesület munkájára önkéntes megajánlást fizet. A pártoló tag belépési nyilatkozatot ír alá.

Rendes tag csak olyan konfirmált ifju lehet, aki megelőzőleg legalább egy félévig pártoló tag volt, meghatározott próbaidőn keresztül rendesen látogatta a bibliaórát, az istentiszteletet, úrvacsorával élt s akit két rendes tag ajánlatára az ifjúsági presbyterium ilyenül felvesz. A rendes tagok joga: Az egyesület jelvényének viselése, tagsági igazolvány birtoklása, választási és választhatósági jog. A rendes tagok elsősorban részesülnek az egyesület nyújtotta kedvezményekben. A rendes tagok felvétele ünnepélyes keretek között, határozott szövegű fogadalomtétellel történik. Előzőleg nyilatkozattételt irnak alá. Kötelességek: Az istentisztelet, a bibliaóra rendszeres látogatása, az úrvacsorával rendszeres élés. 2. A tagságdíj pontos fizetése és az egyesület anyagi és erkölcsi érdekeinek hű szolgálata. 3. Ereje szerint részt vállalás az egyesület bármilyen közös munkájában és annak teljes felelősséggel végzése. 4. Példaszerű keresztyén élet folytatás, az egyesület munkája iránt minden téren érdeklődés felkeltése s új tagok szerzése az egyesület számára.

b) Az egyesület alakulatai.

Az egyesület a szükségnek és a lehetőségnek megfelelően a saját keretein belül alakulatokat szervez életkoronként [serdülő csoport 12-től 14-ig, ifjúsági csoport 15—20 évig, fiatalemberek csoportja 20-tól fölfele] vagy más érdekek szerint csoportokat [önképzőkör, tornacsapat, turistacsapat, cserkészcsapat, ének- és zenekar, sakkör, bélyegegyesület, sportszakosztályok stb.] alakít. Ezek azonban teljesen az ifjúsági presbyterium fennhatósága alá tartoznak, az azáltal jóváhagyott program szerint dolgoznak s a felelős ifjúsági vezető vagy egy vezetőségi tag, tagja a presbyteriumnak. Érdekeik sohasem ütközhetnek az egyesület érdekével. Az egyesület előkészítő munkát végezhet a 12 évnél fiatalabbak között [vasárnapi iskolai csoport].

5. Intéző szervek.

a) Ifjúsági presbyterium. Az egyesület ügyeit az ifjúsági presbyterium intézi, amelyeknek az elnöke mindig a munka felelős vezetője: a lelkész, vagy akit a lelkész a munka vezetésével maga helyett megbiz. A presbyterium, amelynek legalább 4 és legfeljebb 16 tagja lehet, minden hó első hetében, a szükség esetén többször is bibliaórával bevezetett ülést tart, számon kéri a megbizottak munkáit és általában gondoskodik a munka zavartalan menetéről. A presbyterium a saját kebelén belül választ, illetve bízza meg tagjait, a titkárt [aki szükség esetén ügyvezető elnökként is szerepelhet], pénztárosi, krónikási, [jegyzőkönyvet vezet az egyesületben történekről], házgondnoki és minden egyéb felmerülő teendők felelősség melletti végzésével.

b) Közgyűlés. Az egyesület évente legalább egyszer, lehetőleg ősszel összes tagjainak részvételével közgyűlést tart. A pártoló tagok csak tanácskozási joggal bírnak és nem választhatók. A közgyűlés tárgyalja a presbyteriumnak, az egyes alakulatok vezetőinek évi jelentését, számba veszi az új tagokat, megadja a presbyterium felmentését, egy évi hatállyal megválasztja az új presbyteriumot az egyesület rendes tagjaiból s az egyesület fontosabb ügyeiben dönt. A közgyűlést köteles az egyesület vezetője legalább 14 nappal előbb minél szélesebb körben publikálni.

c) Senior osztály. Ahol arra lehetőség és szükség van, az egyesület régibb tagjai, vezetői, a munka barátai, lelki

és munkaközösséget alkotnak s mint az egyesület tanácsadó és védő testülete, a munkát anyagilag és erkölcsileg támogatják. A senior osztály képviselőt küld az ifjúsági presbyteriumba.

6. Fegyelem.

Az egyesületben szigorú fegyelem uralkodik s a szabályzat ellen vétőket a presbyterium a következőképpen fegyelmezi:

a) Négy szemközti megintés a vezető által. b) Megintés a presbyterium előtt. c) Tagságának és megbízásának hosszabb, rövidebb időre való lefokozása illetve megvonása, d) Végleges kitiltás az egyesület tagjai közül. e) Felterjesztés a megyei, ill. kerületi vezetőséghez a kerület összes egyesületeiből való kitiltásra.

7. Vagyonkezelés.

Az egyesület vagyona felett maga rendelkezik s azt csak az egyesület, illetve az egyház és iskola érdekét előmozdító célokra használhatja fel. Pénztári jelentését évente felterjeszti az egyházmegyei szövetséghez. Feloszlás esetén a vagyon az egyház tulajdonába megy át.

8. Egyházmegyei szervezet.

Az egyházmegye területén levő ifjúsági egyesületek azon egyházmegye ifjúsági egyesületeinek szövetségét alkotják. A szövetség célja az egységes ügyrend megvalósítása, a munka egységes menetének s állandó előhaladásának biztosítása, új csoportok megszervezése, megyei konferenciák, kurzusok rendezése, a munka nyilvántartása, más egyházmegyéknek és a kerület vezetőségével a kapcsolat fenntartása s az egyetemes kerületi ifjúsági munka érdekeinek előmozdítása. A helyi alakulatok minden jövedelmük tíz százalékát a megyei ill. egyetemes ifjúsági munka céljaira a megyei választmány pénztárosához beszolgáltatják. A megyei szövetség intéző szervei: a megyei közgyűlés és a választmány. A közgyűlés tagjai a helyi egyesületek felelős vezetői s a helyi egyesületek minden tíz rendes tagja után kiküldött egy-egy ifjúsági presbyter. A megyei közgyűlés választja egy évi időtartamra az egyházmegyei választmányt, amelynek legalább 4, de legfeljebb 8 tagja lehet úgy, hogy minden belmissziói, illetve lelkesítő kör képviselőt nyerve. Elnök mindig az egyházmegyei belmissziói

előadó és az esperes hivatalból tagja. A választmány munkáját munkamegosztással végzi.

Az egyházmegyei szövetség évente jelentést tesz a kerületi szövetségnek.

9. Egyházkerületi szervezet. A helyi, ill. megyei tagozatok alkotják az egyházkerületi szövetséget, amelynek célja az egységes irányítás és az ifjúsági munka egyetemes kerületi érdekeinek szolgálata. Az egyházkerületi szövetség intéző szervei: a kerületi választmány és a kerületi intézőbizottság. A kerületi választmány tagjai: a megyei választmányok és intézőbizottságok tagjai, valamint a főiskolás és középiskolás tagozatok elnökei. Évenként legalább egyszer összejön. A 12 tagu kerületi intézőbizottságot, amely a szövetség ügyeit a választmány előtti teljes felelősséggel intézi, a saját tagjai közül a választmány három évi időtartamra választja. A 12 tagu intézőbizottságnak elnöke a belmissziói előadó, a kerületi ifjúsági titkár hivatalból tagja.

10. Kapcsolat a főiskolás és középiskolás munkával. A főiskolás és középiskolás alakulatok szerves részei a kerületi szövetségnek, de az intézőbizottsággal nem a megyei alakulaton keresztül, hanem közvetlenül tartják fenn a kapcsolatot.

11. Kapcsolat más ifjúsági mozgalmakkal. A szövetség a kerületi intézőbizottságon keresztül bekapcsolódik az IKE világmozgalomba s minden hasonló ifjúsági mozgalommal baráti viszonyt tart fenn.

12. Kapcsolat az erdélyi ifjúsági munkával. A szövetség az erdélyi ifjúsági munkával a testvérközösség viszonyában van s a közös érdekeket minden erejével munkálja.

13. Kapcsolat a férfiszövetséggel. Ugy a helyi mint az egyházmegyei és a kerületi tagozat a férfiszövetség szerves, de önálló ifjúsági alakulata. A kettő közötti kapcsolatot a választmányi gyűléseken a kölcsönös képviselés alkotja s az a jelentés, amit az ifjúsági alakulat munkájáról évenként tesz a helyi, megyei, ill. kerületi férfiszövetségnek.

14. A szövetség feloszlata. A szövetség munkája a kerületi közgyűlés védelme és felügyelete alatt folyik s ha az a kitűzött célnak nem felel meg, a kerületi közgyűlés a szövetséget feloszlata.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Leányszövetségének ÜGYRENDJE.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Leányszövetsége magában foglalja az egyházkerület összes gyülekezeteiben és iskoláiban jelen szabályzat alapján alakult Leányszövetségeket.

1. A helyi alakulat neve:

.....i református egyház Leányszövetsége.

2. A szövetség célja:

Egy társaságba gyűjteni az egyházban azokat a református leányokat, akik a Jézus Krisztust személyes Uruk-nak és Megváltójuknak tekintik, a Szentírás és a hitvallások szerint az Ő tanítványai akarnak lenni hitükben és életükben: együttesen akarnak munkálkodni az evangéliumnak a leányok közötti terjesztésén, egyházunknak építésén és Isten dicsőségét mint öntudatos, református keresztyén leányok akarják szolgálni.

3. Szövetség munkálkodása:

a Lukács evangéliuma 2. r. 52. versén felépített négyes program alapján történik.

a) Lelki munka.

A Szentírás együttes olvasása, az Igében Isten akaratának keresése a hetenként legalább egyszer tartott bibliaórán, az imaórákon, otthoni csendes áhitaton. A református egyház hitvallási iratainak, egyházunk történetének, szervezetének megismerése. Az Istentiszteletek együttes látogatása és az úrvacsorával való élés. A külmisszió ügyének szívükön viselése. Evangélizáló összejövetelek, ifjusági napok, szeretetvendégségek, ünnepélyek rendezése a tagok egyénenkénti lelki gondozása, a baráti, családi társadalmi, általános emberi és faji érzés ápolása és az egyház belmissziói munkáiban való szolgálat.

b) Értelmi munka.

Önképzés, ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok, [továbbképző, gyorsírási, helyesírási, irodalmi, történelmi, nyelvi stb.] rendezése. Önképzésre gyakorlati ismeretszerzésre, általános műveltségre nevelés, keresztyén irodalom és sajtó [napilap, ifjúsági és szépirodalmi, egyházi lapok megrendelése, könyvtár stb.] pártolása. Tanulmányi kirándulások és utak rendezése. Dal- és zenekultúra ápolása.

c) Társadalmi munka.

Leányszövetséges helyiség, otthon, konferencia, tábor és más hasonló intézmények létesítése. A szolgálat gyakorlása az egyesületben, az egyházban [vasárnapi iskolai vezetés, iratterjesztés, szegénygondozás, betegek látogatása, gyermekvédelem stb.] és bárhol, ahol arra alkalom nyílik. A Szövetség táncmulatságot nem rendez, tisztán és rendben tartott helyiségeiben, melyek a református leányok belső világának tükörei, dohányzás és szeszes ital bevitele szigorúan tilos.

d) Testápolás.

Keresztyén szellemű, rendszeres és tervszerű testnevelés. Torna, atletika, egészséges sportok, turisztika, játékok, kirándulások' táborozások.

4. Szövetség szervezete.

a) A Szövetség tagjai.

A Szövetségben kettős tagság van. Pártoló tag lehet minden 12 évet betöltött keresztyén leány, aki a Szövetség céljával egyetért, annak legalább egyféle összejövetelét rendszeresen látogatja s lelkiismerete szerint a Szövetség munkájára önkéntes megajánlást fizet. A pártoló tag belépési nyilatkozatot ír alá.

Rendes tag csak olyan konfirmált leány lehet, aki megelőzőleg legalább egy fél évig pártoló tag volt, meghatározott próbaidőn keresztül rendszeren látogatta a bibliáóráát, az Istentiszteletet, úrvacsorával élt s akit két rendes tag ajánlatára a választmány ilyenül felvesz. A rendes tagok joga: Az egyesület jelvényének viselése, továbbá választási és választhatósági jog. A rendes tagok elsősorban részesülnek a Szövetség nyújtotta kedvezményekben. A rendes tagok felvétele ünnepélyes keretek között határozott szövegű fogadalomtétellel történik. Kötelességeik: 1. Az Istentisztelet, a bibliáóra rendszeres látogatása, az

urvacsorával rendszeres élés. 2. A tagságdíj pontos fizetése és a Szövetség anyagi és erkölcsi érdekeinek hű szolgálata. 3. Ereje szerint részt vállalás a Szövetség bármily közös munkájában és annak teljes felelősséggel végzése. 4. Példaszerű keresztyén élet folytatás, a Szövetség munkája iránt minden téren érdeklődés keltése s új tagok szerzése a Szövetség számára.

b) A Szövetség alakulatai.

A Szövetség a szükségnek és lehetőségnek megfelelően a saját keretein belül alakulatokat szervez, életkoronkénti vagy más érdekek szerinti csoportokat [önképzőkör, tornacsapat, turistacsapat, cserkészcsapat, ének- és zenekar, sakkör, bélyegegyesület, sportszakosztályok stb] alakít.

5 Intéző szervek.

A gyülekezeti Leányszövetség felelős vezetője a munkát irányító lelkész, az iskolai Leányszövetségnél a tanári kartól ezzel megbizott tanár. A csoport ifjusági elnököt, titkárt, pénztárost, krónikást, két ellenőrt választ. A Szövetség ügyeit a választmány intézi amelynek tagjai a tiszttakar, továbbá a Szövetség minden 10 tagja után választott 2 választmányi tag. A lelkészvezető elnök tartja a biblia-, imaórákat, elnököl a választmányi gyűlésen, közgyűlésen. Adott esetekben magát az ifjusági elnökkel helyettesítheti. Egyébként az ifjusági elnökkel együtt irányítja s ellenőrzi a munkát. A titkár az ifjusági elnökkel folytatott közös megbeszélés alapján intézi a Szövetség napi ügyeit. Nyilvántartja a tagokat, közzéteszi a felhívásokat, meghívókat. Illetékes helyekre vezetői láttamozás mellett jelentéseket készít. Fogadja az új tagokat s intézkedik felvételük iránt. Gondoskodik a helyiség rendben és tisztán tartásáról. A pénztáros beszedi a díjakat, kezeli a perselyt, a Szövetség bevételeiről és kiadásairól hivatalos pénztárkönyvet vezet s teljes felelősség mellett vigyáz az egyesület pénztárára és általában minden értékére. A krónikás a Szövetség minden életmegnyilvánulását [bibliaórákat, imaórákat, megbeszéléseket, gyűléseket, konferencián részvételt, ünnepélyeket stb] részletesen és pontosan beír a hivatalosan megnyitott krónikáskönyvbe. Az ellenőrök minden hónapban átvizsgálják a pénztárt és láttamozzák a pénztárkönyvet. A választmány minden hónapban bibliaórával

bevezetett gyűlést tart, ahol megbeszéli a munkaprogramot, fontosabb ügyeket, eszközli a tagfelvételt.

A Szövetség évente legalább egyszer, december második felében, közgyűlést tart, amelyen a pártoló tagok sem szavazati, sem választhatósági joggal nem bírnak. A közgyűlés választja minden évben az új tisztikart, adja meg az elfogadott jelentések alapján a réginek a felmentését és tárgyalja a legfontosabb ügyeket, A tagsági díjat a közgyűlés állapítja meg.

Ahol egy gyülekezetben több Leányszövetség van, önállóságuk megőrzésével egy közös Leányszövetséget is alkothatnak közös ügyeik egyöntetű irányítására.

6. Kapcsolat a Nőszövetséggel.

A Leányszövetség a Nőszövetségnek szerves, de önálló alakulata. A közgyűléseiken kölcsönösen képviseltetik magukat. Ahol kivételes esetekben ezt az önállóságot nem lehet keresztül vinni, mert a két Szövetség teljesen együtt dolgozik, onnan a munkáról a leányok és asszonyokból vegyesen választott vezetőség, úgy a nő, mint a leányszövetséges központhoz küld be jelentést.

7. Fegyelem.

A Szövetségben a tagok között a kölcsönös szeretet, megbecsülés és szolgálat lelke az uralkodó. A közösen végzett munka vagy szolgálat a teljes fegyelmezettség jegyében folyik. A megboráncoztató magaviseletű tagot vagy a felelőtlen munkást a vezető ill a választmány megint, esetleg kizárja, vagy tisztségétől felfüggeszti.

8. Vagyonkezelés.

A szövetség a vagyona felett maga rendelkezik s azt csak a Leányszövetség illetve az egyház és iskola érdekét előmozdító célokra használhatják fel. A helyi alakulatok minden jövedelmük 10 százalékát az egyetemes leányszövetségi munka céljaira a kerületi szövetséghez negyedévenként beszo'gáltatják. Pénztári jelentését évenként felterjeszti az egyházkerületi szövetséghez. Feloszlás esetén a vagyon az egyház tulajdonába megy át.

9. A Leányszövetség munkája, irányítása, nyilvántartása és összetartása érdekében a legszorosabb kapcsolatot tartja fenn a „Református Jövő“-vel s munkájáról híreket küld be, mint a mozgalom hivatalos lapjába. A lapot a tagok nemcsak maguk vásárolják meg, hanem annak

terjesztése érdekében minden lehetőet megtesznek. A Leányszövetség magát a lap bizományosának tekinti.

10. Egyházmegyei szervezet.

Az egyházmegye területén levő Leányszövetségek Egyházmegyei Leányszövetséget alkotnak. Az Egyházmegyei Leányszövetség célja az egységes ügyrend megvalósítása, a munka egységes menetének és állandó előhaladásának biztosítása, új csoportok megszervezése, megyei konferenciák, kurzusok rendezése, a munka nyilvántartása, más egyházmegyék és a kerület vezetőségével a kapcsolat fenntartása s az egyetemes kerületi ifjusági munka érdekeinek előmozdítása. A megyei szövetség intéző szervei: a megyei közgyűlés és a választmány. A megyei közgyűlés választja egy évi időtartamra az egyházmegyei választmányt, amelynek legalább 4, de legfeljebb 16 tagja lehet úgy, hogy minden belmissziói, illetve lelkészi kör képviselést nyerjen. Elnök mindig az egyházmegyei belmissziói előadó és az esperes hivatalból tagja.

Az egyházmegyei szövetség évente jelentést tesz a kerületi szövetségnek.

11. Egyházkerületi szervezet.

A helyi illetve megyei tagozatok alkotják az egyházkerületi szövetséget amelynek célja az egységes irányítás és a leányszövetséges munka egyetemes kerületi érdekeinek szolgálata. Az egyházkerületi szövetség intéző szervei: a kerületi közgyűlés és a kerületi választmány. A 12 tagu kerületi választmányt a közgyűlés a megyei választmányok tagjaiból választja. A ker. belmissziói bizottság elnöke, a ker. belmissziói előadó s a ker. belmissziói titkár hivatalból tagok.

12. Kapcsolat a középisk. munkával.

A középiskolás alakulatok szerves részei a kerületi szövetségnek, de a kerületi szövetséggel nem a megyei alakulaton keresztül, hanem közvetlenül tartják fenn a kapcsolatot.

13. Kapcsolat más ifjusági mozgalmakkal.

A szövetség minden egyházi és evangéliumi ifjusági mozgalommal testvéri viszonyt tart fenn.

14. Kapcsolat az Erdélyi Leányszövetséggel

A Szövetség az Erdélyi Leányszövetséggel a testvér-

közösség viszonyában van s a közös érdekeket minden erejével munkálja

15. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Leány-szövetsége,

mint a Nőszövetség tagozata a Nőszövetség munkáját engedélyező 33.173-1929. sz. közoktatás és kultuszminiszteri rendelet és a jelen szervezeti szabályzatot elfogadó 80-1933 sz. egyházkerületi határozat alapján működik.

16 A Szövetség feloszlata.

A Szövetség munkája a kerületi közgyűlés védelme és felügyelete alatt folyik s ha az a kitűzött célnak nem felel meg, a kerületi közgyűlés a Szövetséget feloszlata.

